

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ & ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Σίνα 4, 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ, Τηλ.: 26510 -74000 ΦΑΞ: 26510 -79286

Διαβάζεται από 2.000 Ζαγορίσιους στην Ελλάδα και σ' όλον τον κόσμο

ΕΤΟΣ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟ ΠΡΩΤΟ

ΑΡΙΘ. ΦΥΛ. 360-361

ΙΟΥΝΙΟΣ-ΙΟΥΛΙΟΣ

2008

ΚΩΔΙΚΟΣ 2571

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΖΑΓΟΡΙ

Στις 5 Ιουνίου γιορτάστηκε όπως έχει πια καθιερωθεί διεθνώς η παγκόσμια ημέρα περιβάλλοντος.

Πολλά ακούσαμε αυτές τις μέρες για το περιβάλλον, πολλά διαβάσαμε αλλά και πολλές υποσχέσεις δόθηκαν για την προστασία του.

Επ' ευκαιρία θεωρήσαμε σκόπιμο ν' ασχοληθούμε σήμερα με την ενότητα «Φυσικό Περιβάλλον και Ζαγόρι», που κυρίως ενδιαφέρει όλους μας.

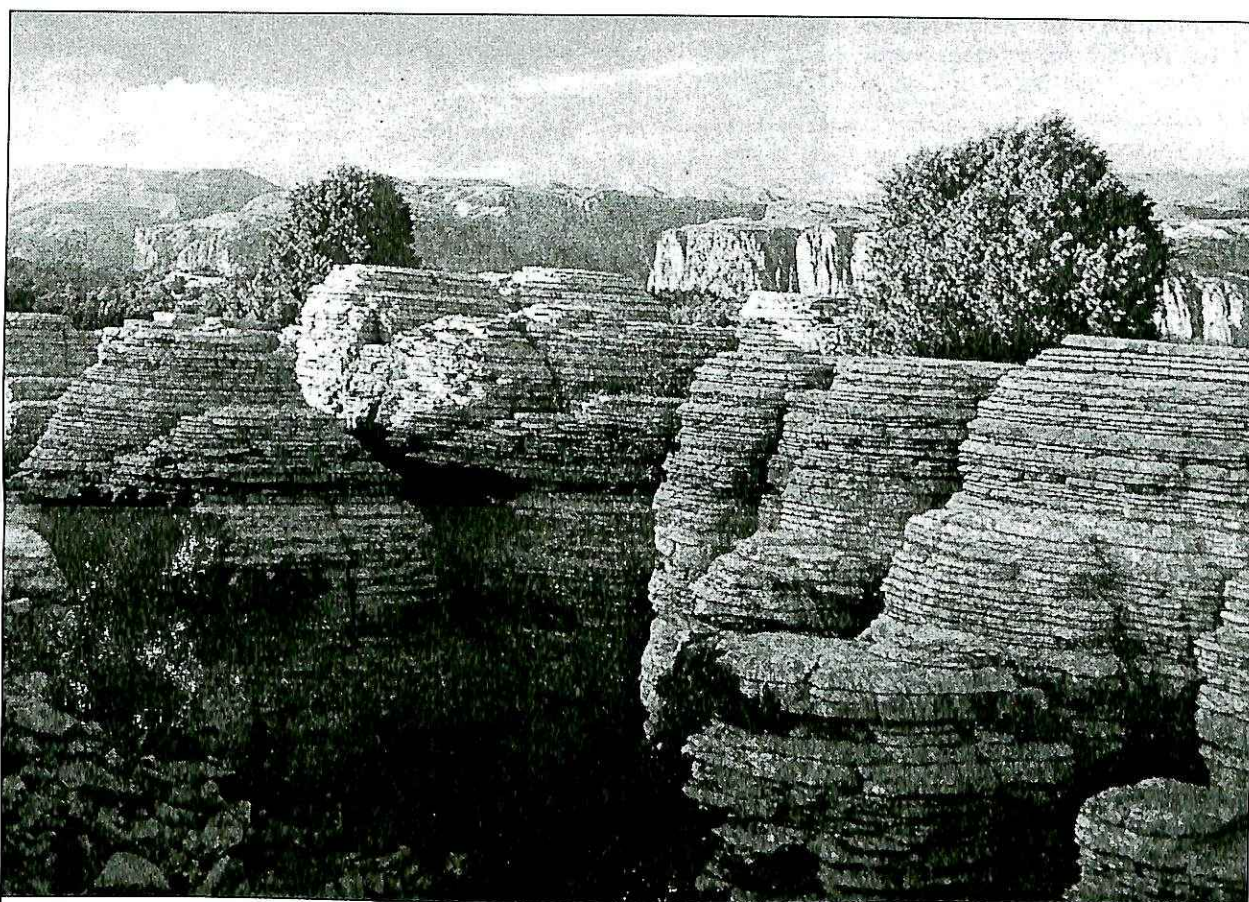
Είναι γεγονός αναμφισβήτητο, πως τα τελευταία χρόνια με την αλματώδη τεχνολογική εξέλιξη παγκοσμίως και την αγωνία του ανθρώπου για την απόκτηση περισσότερων υλικών αγαθών, προξενήθηκαν – που δυστυχώς συνεχίζονται να προξενούνται και σήμερα ανεπανόρθωτες βλάβες στο φυσικό περιβάλλον.

Το μέλλον γενικά της ανθρωπότητας εξ αυτής της αιτίας, διαγράφεται ζοφερό και ο πλανήτης μας κινδυνεύει να καταστραφεί.

Το φυσικό περιβάλλον της περιοχής Ζαγορίου παρουσιάζει μια ιδιαιτερότητα.

Έχει μια πλούσια και εν πολλοίς μια σπάνια χλωρίδα και πανίδα με την παρουσία μοναδικών γαιολογικών φαινομένων.

Ψηλόκορφα βουνά και απέραντα παρθένα δάση, που δεν έχουν τίποτε να ζηλέψουν από τις Άλπεις

Φωτογραφία με το πέτρινο δάσος της ΟΕΥΑΣ Μονοδενδρίου από τη μεγάλη αγγλική εφημερίδα «guardian» της 14-6-2008 που μας απέστειλε από την Αγγλία ο καθηγητής Δημήτρης Φρίξου Τζιόβας, η οποία διαφημίζει τις 20 καλύτερες περιοχές της Ευρώπης μεταξύ των οποίων τα Ζαγοροχώρια που κατέχουν την 3η θέση.

της Ευρώπης, απόκρημνες χαράδρες κι ορμητικούς χειμάρρους, γάργαρα ποτάμια και βαθύσκιωτες λαγκαδιές, ένα αρμονικό φυσικό σύνολο.

«Κορυφή του κόσμου» αποκαλούν τα περήφανα βουνά της Τύμφης με τη μυθική Δρακόλιμνη, οι ξένοι επισκέπτες στο Ζαγόρι.

Αυτή ακριβώς η τόσο ευνοημένη από τη φύση περιοχή επέδρασε σημαντικά και στο χαρακτήρα των κατοίκων της και τους έκανε να δημιουργήσουν ένα πολιτισμό με ξεχωριστή ση-

μασία.

Χρέος μας λοιπόν να προσπαθήσουμε να διαφυλάξουμε, όσο είναι δυνατόν το περιβάλλον αυτό χωρίς επεμβάσεις, που θα μπορούσαν ν' αλλάξουν τη μορφή του και εδώ να επισημάνουμε ιδιαίτερα την προσοχή των συμπατριωτών μας και για το δομημένο περιβάλλον, το οποίο τελευταία κινδυνεύει από την αλόγιστη συμπεριφορά μας και γιατί όχι από την αδιαφορία της Πολιτείας.

Επίσης μια και βρισκόμαστε στο καλοκαίρι το

ενδιαφέρον μας να στραφεί στην προστασία των δασών μας –το ξεχωριστό στολίδι του Ζαγοριού- από τις πυρκαγιές.

Η καταστροφή του δάσους είναι η κυριότερη αιτία όλων των δεινών, που πρόκειται ν' ακολουθήσουν μετά από αυτή για ολόκληρη την ανθρωπότητα.

Έχουμε ιερή υποχρέωση απέναντι στα παιδιά μας να τους αφήσουμε κληρονομιά ένα πλούσιο φυσικό περιβάλλον για να ζήσουν ευτυχισμένα.

Σάββας Θεοδώρου

Χρονογράφημα

Εδώ: Βαλκάνια...

Σταύρου Συκιώτη

του «Ζαγοριού» θα το καλύψουν). Θα υπογραμμίσω, ωστόσο, κάποια ιδιαίτερα γνωρίσματα του Βαλκανικού αυτού χώρου (Βουλγαρίας – Ρουμανίας) που εντυπωσιάζουν τα πολλά, μεγάλα και πλούσια σε βλάστηση πάρκα των πόλεων που πλαισιώνονται από πολλές λίμνες με πλούσιο και γραφικό περίγυρο. Το πιο σημαντικό: Απόλυτη καθαριότη-

στοιχεία κλπ. Κι ακόμα έδωσε την ευκαιρία στη διάκριση πολλών εξεχόντων Ζαγορίσιων, σε διάφορους τομείς δραστηριότητας.

Η μετανάστευση των Ζαγορίσιων στη Βαλκανική αποτέλεσε πολύγραφο κεφάλαιο της ιστορίας του Ζαγοριού. Όμως, κάθε νόμισμα –όπως λέμε– έχει δυο όψεις. Στο θέμα αυτής της μετανάστευσης,

Οι εκδρομείς στην είσοδο του περιήμου Ναού Αλεξάντρου Νέφσκι της Σόφιας

τα των χώρων αυτών και εντυπωσιακή καλαισθησία. Κάτι αντίστοιχο ισχύει και για τους ευρείς καλοδιατηρημένους, άνετους σε τροχοφόρα και πεζούς δρόμους, με μεγάλα δέντρα, θάμνους και λουλουδικά. Όλα αυτά μου ξαναθύμησαν το Μιλάνο της Ιταλίας από την περσινή μας εκδρομή. Να σημειώσω, ακόμη, την παρουσία άφθονου νερού, σε ποτάμια, ποταμάκια και λίμνες.

Το Ζαγόρι μας, παλιότερα, υπήρξε στενά συνδεδεμένο με το χώρο της Βαλκανικής. Τότε, που οι συγκοινωνίες ήταν υποτυπώδεις και караβάνια, αλά Ρόβα, περπατούσαν εβδομάδες για να συνδέσουν τις περιοχές αυτές και αν εξυπηρετήσουν τη μεταναστευτική δραστηριότητα.

Η μετανάστευση των ανθρώπων του ορεινού Ζαγοριού, αποτελεί, σίγουρα, ένα καίριο κεφάλαιο της ιστορίας του. Τα Βαλκάνια (Ξερβία-Ρουμανία κυρίως) ήταν οι υποδοχείς τους. Κάθε χωριό είχε τη δική του επιλογή: Από την Αρίστη, το χωριό μου, δεν υπήρχε οικογένεια που να μην είχε μέλη της στη Σερβία. Ενώ το Πάπιγκο ταξιδευόταν στη Ρουμανία. Ο χώρος της Βαλκανικής και σε μια προέκτασή οι γειτονικές τους χώρες (Ρωσία κλπ) έγινε, αρχικά, «βρυσομάνα» για το Ζαγόρι, σε πλούτο, πολιτιστικά

που γινόταν μόνο από τους άντρες, γράφτηκαν πολλά και υπέρ και κατά. Για μένα η άλλη όψη του νομίσματος ήταν η ουσιαστική. Η Ζαγορίσια γυναίκα που απορφανίζονταν από τον άντρα της και επωμίζονταν το βαρύ φορτίο των ευθυνών έναντι όλης της οικογένειας: παιδιά, γονείς ή πεθερικά, τη σκληρή δουλειά του σπιτιού, των κτημάτων, της καλλιέργειας, των ζώων, τη μοναξιά της συντροφικότητας κλπ. Η Ζαγορίσια γυναίκα, που προσδοκούσε το όνειρο του γάμου και της συντροφικότητας, για να μείνει σαν «καλαμιά στον κάμπο»

όταν ο καλός της, σε λίγο χρόνο μετά το γάμο, έπαιρνε το δρόμο του ξενιτεμού, τα μονοπάτια του Ρόβα, τη Βλαχιά της Βαλκανικής. Ποικίλα γνωστά «μοιρολόγια» εκφράζουν τη θλίψη και τον πόνο του φαινομένου αυτού. Ευκαιριακά, ελπίζω να επανέλθουμε γι' αυτό.

Ας μου επιτραπεί να κλείσω το κείμενό μου τούτο, μ' ένα τέτοιο Ζαγορίσιο γνωστό μοιρολόι. Και να ευχηθώ σ' όλους τους Ζαγορίσιους: **Καλό Καλοκαίρι.**

«Ποιος έχ' άντρα στη Βλαχιά γυινό στο Μπουκορέστι

Πες τους να μη τους καρτερούν, να μην τους παντεχαίνουν.

Αι βλάχισες είνε κακές κι' αυτές οι βλαχοπούλες

Γελούν μαννάδων τα παιδιά και αδερφών τ' αδέρφια.

Μάννα μου τι με πάντρεψες κι μ' έδωσες Βλαχιώτης;

Δώδεκα χρόνους στη Βλαχιά και τρεις βραδιές στο σπίτι

Τρίτη βραδιά πικρή βραδιά, δυο ώρες πριν να φέξει

Άπλωσα το χεράκι μου, τον άντρα μου δεν βρίσκω

Είς το κατώγι έτρεξα δε βρίσκω τ' αλόγο του

Γυρίζω πίσω στο νοντά, δε βρίσκω τ' άρματα του

Κι είς το κρεβάτ' ακούμπησα να πω το μοιρολόγι

Μωρ' έρημο προσκέφαλο και πλανταγμένο στρώμμα!

Το πού ν' αφέντης πούχεται απόψε πλαγισσμένον;

Αφέντης μας μας άφησε κ' είς το ταξίδι επίγνε

Μέσα στην έρημη Βλαχιά στο μαύρο Μπουκουρέστι

Ανάθεμά την τη Βλαχιά, Γιάσι και Μπουκουρέστι

Ανάθεμα της Δούναβη δεν πνίγει τα καράβια

Να μην περνούνε τα παιδιά π' αφήνουν τις μανάδες

Να μην περνούν κι' οι νηόγαμβροι στα ξένα και γηράζουν

Θά θελα νακαταραστώ τα τρία βιλαέτια

Της Πόλης και της Βενετιάς, της Μπογδανιάς αντάμα»

Μια επιστολή - παράπονο από το Γρηγόρη Καψάλη

Αγαπητό «Ζαγόρι μας». Πρώτα θέλω να συγχαρώ όλους τους διοργανωτές της ωραίας εκδρομής στη Βουλγαρία - Ρουμανία. Περάσαμε όμορφα, είδαμε τόσα θαυμάσια πράγματα και τοπία και πόλεις, που θα τα θυμόμαστε για πάντα. Όμως με την επιστροφή μας στα Γιάννινα συνέβη ένα περιστατικό που με πίκρανε πολύ! Από τη Ρουμανία και τον Πύργο του Δράκουλα, αγόρασα κι εγώ όπως όλοι μας 2-3 αναμνηστικά πραγματάκια, για δώρο στους συγγενείς μου, όμως, από λάθος αντί να πάρω τη σακούλα μου με αυτά τα δώρα πήρα μια άλλη σακούλα με κάτι κουλούρια. Τηλεφωνήσα την επομένη, ελπίζοντας πως όποιος από λάθος πήρε τη δική μου σακούλα θα ειοδοποιούσε ή τα γραφεία του περιοδικού ή το Πρακτορείο. Δυστυχώς όμως ούτε φωνή ούτε... ακρόαση. Εκφράζω την πίκρα μου και τίποτε άλλο. Το κόστος άλλωστε, ήταν τόσο μικρό που δεν άξιζε τον κόπο!

Γρηγόρης Καψάλης

Η Ελένη των Βράχων

(Για το «Πάπιγκο της μνήμης και της πέτρας» ο λόγος)

του χωριού της πότε σαν σε μια πληγή που 'φερνε πόνο, καημό και νοσταλγία, πότε σαν μια πηγή που 'φερνε πλούτο, τζουβαερ' κά κι ευημερία. Έτσι ήταν...

Αχ, μωρέ Λενιά, πού πήγες κι αρχίνησες αυτή την άνιση πάλη, όπως λες, με το Χρόνο, αυτόν τον κακόγουστο «γλύπτη των πραγμάτων παράφορο»!; Εξόν από τα σκέμνια της Αστράκας και του Βίκου, που προκλητικά προτείνουν τα στήθια τους σ' αυτόν εδώ κι εκατομμύρια χρόνια, κανέναν δεν μπορεί να τα βάλει μαζί του. Και κάνει πάντα παρέα μ' εκείνο το θεομίσητο μαύρο καβαλάρη με την κόσα ... Μας θέρισε τόσους που αγαπήσαμε πολύ! Όσο όμως πόνο κι αν στάζουν εκείνα τα απαντώτ' σου «ήθελα» και «ήθελα», να ξέρεις, εσύ τον πάλαιψες αξιόπρεπα. Κατάφερες να τον παγώσεις μέσα στις σελίδες του βιβλίου σου. Κατάφερες να γλιτώσεις όλους και όλα αυτά που εσύ αγάπησες από τον πιο φορικό θάνατο που είναι η λησμονιά! Ξέρεις, Ελένη μου, μνημόσυνα δεν είναι αυτά με τα σιτάρια και τα τρισάγια! Αυτά είναι για τα μάτια του κόσμου. Μνημόσυνα είναι να κρατάμε στη μνήμη μας ψηλά όλους αυτούς που αγαπήσαμε και χάσαμε για πάντα. Και συ με το «Πάπιγκό» σου, «της μνήμης και της πέτρας» τους χάρισες «vitam aeternam»! Και στον πατέρα σου και στη γιαγιά σου και στον Αναγνωστόπουλο και στη Μούσιω. Τους πρόσφερες την πιο μεγάλη τιμήση. Τους ανέβασες πολύ ψηλά, όσο ψηλά τους είχες μέσα στην ευαίσθητη ψυχή σου...

Αν σε χαρακτηρίζα μωνωδύ του Παπίγκου θα ήταν υπερβολή; Η μοίρα σου επιφύλαξε το προνόμιο να γεννηθείς και να μεγαλώσεις σ' έναν τόπο τόσο πολύ ιδιαίτερο με τόσο μεγάλη ομορφιά. Λες πως είναι το ωραιότερο χωριό του κόσμου και δικό έχεις! Κι όλα αυτά τα θαυμαστά που μας μολόγησε η Λενίτσα μας, «τα εκ κώμης Παπίγκου», μας τα ζωντάνεψε μ' ένα μαγευτικό, συναρπαστικό τρόπο! Μ' ένα λόγο απλό, αφκισιδωτο, παντοδύναμο! Μ' ένα λόγο βαθιά Ζαγορίσιο, τη «μητρική της γλώσσα»! Μ' ένα λόγο παραταχτικό και ασύνδετο, λόγω της λαϊκής αφήγησης, λες και ακούς τη γειτόνισσά της τη Μούσιω και τη γιαγιά της με το «μονόλογο το δωρικό τον Ηπειρώτικο» ...Για κουρμαστείτε να σας πω πως μολογάει η Ελένη μια πυρκαγιά στο Μεγάλο Πάπιγκο.

«Μια φορά μια γυναίκα από το μεγάλο μαχαλά, η Λένη του Παπά, κατέβηκε στ' αχούρια με μια χειρολάμπα και πήραν φωτιά κάτι σφαλαγωνιές. Αναψαν τ' άχυρα και τα τσάνκα, λαμπάδιασαν οι γρεντές, πάει το σπίτι, κήκηκε. Κήκηκε και το

διπλανό σπίτι, ήταν μεσοτοιχία. Βαρούσαν οι καμπάνες όλη νύχτα, βγήκε ο κόσμος, έσκουζαν οι γυναίκες, οι φλόγες μέχρι τον ουρανό, τα βουνά κοκκίνησαν. Έσκαγαν σφαίρες και χειροβομβίδες τρυπώνμένες στις μπουλίτσες από τον πόλεμο ακόμα.»

Συλλογιέμαι τι περισσότερο θα «έβλεπε» κάποιος «αυτόπτης μάρτυρας» της καταστροφής, απ' όσα «είδαμε» στην δωρική αυτή αφήγηση της Ελένης...

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗ ΠΑΝΤΕΛΗ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Κι αν η Ελένη άρχιζε τις αφηγήσεις της με το «Μια φορά κι έναν καιρό» δε θα διέφεραν σε τίποτα από το παραμύθι. Και κακώς δεν άρχισε... Πολύ θα ταίριαζε το «μια φορά» όχι σαν πρόθεση σοριστολογίας, αλλά γιατί αυτά που έζησε η Ελένη σαν παιδί στο Πάπιγκο κι εγώ στο Καπέσοβο, βιώθηκαν μία φορά, άπαξ που θα έλεγαν οι αρχαίοι, δεύτερη δε ματαγίνονται. .. και «έναν καιρό» από το 1950 μέχρι το 1970 περίπου, τότε που ήρθε το ηλεκτρικό στο Ζαγόρι και ήρθε το «τέλος εποχής». Σαν η στερνή αναπνιά ενός κόσμου που έφυγε χωρίς επιστροφή...

Δεν μπόρεσα να ξεκαθαρίσω μέσα μου γιατί με συνεπήρε τόσο το βιβλίο της Ελένης. Αφού λίγο πολύ ήξερα το περιεχόμενό του από «το Ζαγόρι μας», γιατί συγκινήθηκα τόσο; Θα 'ναι, είπα, που είμαστε μακρινό σόι και καμαρώνω... Η γιαγιά της η Ελένη ήταν Καπεσοβίτισσα. Ίσως!

Λες η αμοibaία βαθεία εκτίμηση που υπάρχει μεταξύ μας από τα φοιτητικά μας χρόνια; Μπορεί! Σαν φιλόλογος, πάντως, επισήμανα πάρα πολλές λογοτεχνικές αρετές. Η Ελένη είναι «γερή πέννα».

Δε θα ξεχάσω ποτέ το δέξιμο που μας έκαναν στο Σκουρτέικο ένα καλοκαίρι, όταν κατεβαίνοντας από τη Γκαμήλα περάσαμε από το Πάπιγκο για να γυρίσουμε στο Καπέσοβο μέσα από το Βίκο με δύο άλλα παιδιά από το χωριό. Ήταν και είναι σπίτι «ανοιχτό». Για όσα αναφέρει η Ελένη για την Παπιγκιώτικη φιλοξενία, «μαρτυρό».²

Τα «κεφάλαια» που χάσκουν πάνω από το Μικρό Πάπιγκο είναι οι απολήξεις της Γκουβοσιτίτσας, των θερινών βοσκότων της πάλα ποτέ κοινότητας Καπεσόβου. Σαν έφηβοι περνούσαμε μέρους και βδομάδες κυνηγώντας εκεί πάνω. Τα απογεύματα, μέχρι που ο ήλιος χάνονταν πίσω από τα βουνά της Αλβανίας, καθόμασταν στο χείλος του γκρε-

μού κι αγναντεύαμε με τα κυάλια... το άπειρο. Στο Πάπιγκο κάτω από τα πόδια μας διακρίναμε ξεκάθαρα τους ανθρώπους να συμμαζεύουν τις τελευταίες δουλειές της ημέρας, όσα η Ελένη μας μολόγησε, πριν τους καταπνίει το σκοτάδι της νύχτας. Μου φαίνεται πως αναγνώρισα τη Μούσιω, την ηρωίδα της Ελένης με τη μεγαλούτσικη μύτη, να κάθεται στο σφα και να λέει χαμπέρια ... Μπορεί να λαθεύω κιόλας...

Σίγουρα για όλα αυτά το φχαριστήθηκα πολύ το βιβλίο της Ελένης και το ξεφύλλισα πάρα πολλές φορές, αλλά νομίζω πως η μεγάλη συγκίνηση είναι γιατί μέσα στις αφηγήσεις της είδα να ζωντανεύουν τα δικά μου ευτυχισμένα παιδικά χρόνια, «τα χρόνια της αθωότητάς». Είδα ξανά το δικό μου «βίον παράλληλον» στην ανατολική πλευρά της Γκαμήλας να ξετυλίγεται πανομοιότυπος μπροστά στα μάτια μου... Μόνο στα ονόματα υπάρχουν κάποιες διαφορές. Ένας ολόιδιος, αφεντικός βίος που μας σημάδεψε ανεξίτηλα για όλη μας τη ζωή...

Και κάτι ακόμα που με εντυπωσίασε ιδιαίτερα! Ενώ η Ελένη δε σταμάτησε ποτέ να έρχεται στο χωριό της σ' όλες τις διακοπές της, ενώ έχει συνειδητοποιήσει ότι τα πιο πολλά από εκείνα που έζησε σαν παιδί έφυγαν χωρίς καμία ελπίδα επιστροφής, ενώ βιώνει τις κοσμογονικές αλλαγές που συντελούνται στον τόπο μας τη τεράστια τουριστική ανάπτυξη, τις μνημες της τις κράτησε ατόφιες, το θησαυρό της ανέγγιχτο! Σε όλα σχεδόν τα κείμενά της γίνονται αναφορές στους «νέους καιρούς», αλλά μου έδωσε την εντύπωση πως όλοι αυτοί οι ξενώνες και τα «ταβερνεϊά», όλα αυτά τα «λεφούσια» των επισκεπτών που περνοδιαβαίνουν μπροστά από το σπίτι της, όσο ενοχλητικά κι αν είναι, αδυνατούν να την αποσπάσουν από «τα δικά της», να αλλάξουν την ψυχική της διάθεση. Αυτή ζει με τις μνήμες της, που αναδιώχνει μια ιδιαίτερη ευαισθησία, μια ζεστή αγάπη για όλα εκείνα «τα παλιά» και μια γλυκιά μελαγχολία. Τα κείμενά της αναδίνουν ένα διακριτικό άρωμα, όπως οι «Πασχαλομάνις» της άλλης Ελένης, της εντεύθεν της Τύμφης! Τις καλωτίζω! Γιατί τα δικά μου κείμενα αναδίνουν άχτι, αναδίνουν ένα θυμό με όλα τα «τρωκτικά» που ροκανίζουν το Ζαγόρι, παρόλο που παιδιά από το ξέρω πως τζάμπα τρώγομαι... Απ' το σαρωτικό άνεμο του «εκουγχρονισμού» δε γλιτώνει τίποτε...

Να είσαι καλά Λενίτσα μας, για τη συγκίνηση που μας χάρισες με το «Πάπιγκο» σου «της μνήμης και της πέτρας». Να σε ξαναδούμε σύντομα...

1. Από τη Μαρίνα των Βράχων του Οδυσσέα Ελύτη.
2. Μαρτυρό: Στερεότυπο δίπλα στις υπογραφές των μαρτύρων σε προικοσύμφωνα, συμβόλαια κ.λ.π.

Γράμματα και τέχνες

Το νέο βιβλίο
του Χρήστου Τσέτση

«42 χρόνια Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων»

Στις 29 Μαΐου στην αίθουσα της Ε.Η.Μ. έγινε από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ιωαννίνων και το Δήμο Ιωαννιτών η παρουσίαση του νέου βιβλίου του κ. Χρήστου Τσέτση «42 χρόνια Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων». Στην εν λόγω εκδήλωση το πάνελ αποτελούσαν ο Πρύτανης του Παν/μίου Ιωαννίνων κ. Ιωάννης Γεροθανάσης, ο λογοτέχνης Νίκος Τέντας και ο συγγραφέας του βιβλίου κ. Χρήστος Τσέτσης. Το γενικό συντονισμό της συζήτησης είχε ο δημοσιογράφος Φιλήμων Καραμήτσος.

Όλοι οι ομιλητές τόνισαν ιδιαίτερα την τεράστια προσφορά του συγγραφέα στην έρευνα τοπικών θεμάτων με την παρουσίαση και προβολή προσωπικοτήτων από την Πόλη και το Νομό Ιωαννίνων, που διακρίθηκαν στα Γράμματα και τις Τέχνες, στην πολιτική κόνιστρα, στην αγαθοεργία και την ενεργό συμμετοχή τους στην Τοπική Αυτοδιοίκηση καθώς και σε άλλους τομείς κοινωνικής δραστηριότητας.

Η ίδρυση του Πανεπιστημίου στην πρωτεύουσα της Ηπείρου αποτέλεσε το κορυφαίο γεγονός για τον τόπο μας και ήταν η δίκαιη αναγνώριση της Ελληνικής Πολιτείας της προσφοράς των Ηπειρωτών σε έργα αγαθοεργίας στήριξης ανάπτυξης της ελληνοχριστιανικής παιδείας σε δύσκολους για την πατρίδα μας χρόνους.

Σα Ζαγορίσιοι νιώθουμε ξεχωριστή χαρά, γιατί ο κ. Χρήστος Τσέτσης είναι γαμπρός στο Ζαγόρι αλλά και γιατί μέσα από τις σελίδες των έργων του, παρουσιάζεται μια πλειάδα προσωπικοτήτων από το Ζαγόρι, που πολλά προσέφεραν, τόσο στην ιδιαίτερή τους πατρίδα, όσο και στην πόλη των Ιωαννίνων.

ων και το Έθνος γενικότερα.

Εκφράζουμε μέσα από την καρδιά μας τα θερμά μας συγχαρητήρια στον άξιο συγγραφέα και ακούραστο ερευνητή Χρήστο Τσέτση και επι ευκαιρία τον ευχαριστούμε θερμότατα για τη γενναία του προσφορά προς την Ι.Λ.Ε.Ζ. των μέχρι

ΧΡΗΣΤΟΥ ΣΤ. ΤΣΕΤΣΗ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΧΡΟΝΙΑ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

τώρα εκδοθέντων έργων του, κόσμημα για τη βιβλιοθήκη μας και πολύτιμη πηγή για τους νεώτερους ερευνητές της ιστορίας του τόπου μας.

Οι τίτλοι των βιβλίων του κ. Χρ. Τσέτση

- 1) Οι Ηπειρώτες άνθρωποι των Γραμμάτων και των Τεχνών.
- 2) Ηπειρώτες ευεργέτες
- 3) Ηπειρώτες πολιτικοί
- 4) Αυτοί που κυβέρνησαν τα Γιάννινα
- 5) Κάθε δρόμος έχει τη δική του ιστορία (Οδωνυμικό Ιωαννίνων)
- 6) Χριστόδουλος Σαχίνης (Ο Νεγαδωτής Εθνομάρτυρας)
- 7) 42 χρόνια Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

Για την Ι.Λ.Ε.Ζ.
Σ. Θ.

Για την «Επιστροφή» (μια άποψη για την ταινία του Βασίλη Δούβλη).

Η «Επιστροφή» του Βασίλη Δούβλη έτυχε της θετικής κριτικής και επιβράβευσης από τους ειδικούς. Αυτοί μπόρεσαν να δουν και να διαβάσουν όλα όσα δεν μπορεί το αγύμναστο μάτι του μη ειδικού. Πιστεύω, όμως, ότι η αποτίμηση μιας κινηματογραφικής ταινίας μπορεί να περιλαμβάνει και τον αντίκτυπο που είχε στη σκέψη και το συναισθημα του κάθε θεατή.

Πρώτα απ' όλα, με αφορμή αυτή την ταινία, σκέφτομαι ότι οι Ζαγορίσιοι εξακολουθούν να συνθέτουν το δικό τους τοπικό πολιτισμό μέσα από τις διάφορες σύγχρονες εκφάνσεις της τέχνης, του λόγου, και των εθίμων. Είναι η νέα γενιά που με ποιοτικά έργα επιβεβαιώνει τη δυναμική της ανανέωσης. Γιατί πολιτισμός και παράδοση δεν είναι μόνο μια στατική αναβίωση και νοσταλγία του χθες αλλά και ένας δημιουργικός προσανατολισμός στο σήμερα.

Το σενάριο του Βασίλη Δούβλη πλέκει το παρελθόν και το παρόν με φόντο το βιωματικό του τόπο. Ο Ηλίας, ένας από τους τρεις βασικούς ήρωες, αντιπροσωπεύει το χθες, το ιδανικό της επιστροφής στην πατρίδα, στην ιδεατή πατρίδα που κράτησε χρόνια ολόκληρα στα στεγανά του μυαλού του και που η πραγματικότητα τον απογοήτευσε. Η κόρη του και ο γαμπρός του είναι η νέα γενιά που ζει το σήμερα με όρους που ο πατέρας δε μπορεί να αποδεχτεί. Η Ελένη, η σύζυγος, είναι στο μεταίχμιο του χθες και του σήμερα, του εδω και αλλού, του πρέπει και θέλω. Είναι η μεταβατική γενιά που συμβιβάζεται αλλά και επαναστατεί, που σιωπά αλλά και συγκρούεται, που ανέχεται καρτερικά αλλά και ρισκάρει επικίνδυνα. Είναι το σύμβολο της τραγικά εγκλωβισμένης γυναίκας που αποζητά κι αυτή το δικό της όνειρο, τη δικιά της επιστροφή στις προσωπικές της επιθυμίες. Ο περαστικός της έρωτας με τον Πέτρο, έναν Αλβανό, ξανοίγει και τους δύο σε μια πορεία με έντονη την αίσθηση της ελευθερίας και της ζωής. Όμως προσωρινά, γιατί επιστροφή δεν υπάρχει. «Ζωή

μια άλλη φορά» όπως έγραψε και ο Ν. Χουλιαράς, γιατί η ζωή θα είναι πάντα αλλού αλλά πάντα θα υπάρχει, όπως και το όνειρο. Στο φινάλε της ταινίας ο Ηλίας, θύμα τελικά των επιλογών του, αλλά και ο Πέτρος θύτης γιατί έτσι έπρεπε, γιατί έτσι επέβαλε η μπέσα του Αλβανού, αλλά και το άπιαστο όνειρο της ελευθερίας του.

Ωστόσο, η ταινία δεν αφήνει την πίκρα του χαμού, αλλά την ελπίδα μιας νέας αρχής. Γιατί από όλη την περιπέτεια, η Ελένη, μια γυναίκα δηλαδή, επιβιώνει. Είναι το θηλυκό που γεννάει τη ζωή και το όραμα. Γι αυτό και η ταινία κλείνει όπως άρχισε. Με έναν αποχωρισμό σε κάποιο κλαψοχώραφο του Ζαγοριού. Με το δάκρυ της μάνας, αλλά και το ανοιχτό στους ορίζοντες βλέμμα του νέου. Με τον πόνο, αλλά και την ελπίδα. Με το να μένουμε στα ίδια, αλλά και να προχωρούμε μπροστά.

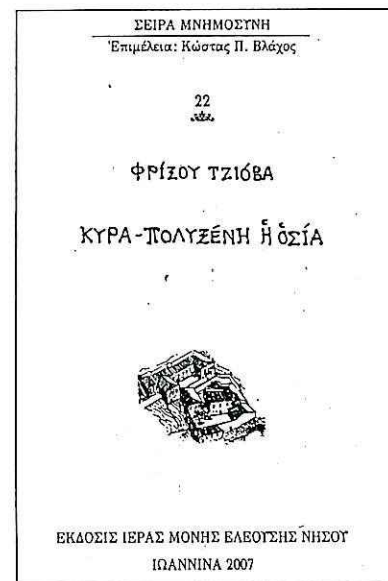
Η σκηνοθεσία ανήκει επίσης στο Βασίλη Δούβλη και δίνει την ευκαιρία στον καθένα μας για μια ειλικρινή επιστροφή στο δικό μας τόπο. Στο σημερινό Ζαγόρι των αντιθέσεων: της μοναξιάς των ελάχιστων γερόντων στις καθημερινές και της ταραχής του ετερόκλητου πλήθους στις γιορτινές μέρες. Των νέων που καταναλώνουν για λίγο την ύπαιθρο και βιάζονται να φύγουν μετά για την πόλη. Της πέτρας που τιθάσευσαν τα χέρια του παλιού μάστορα και συχνά των τυποποιημένων υλικών της σύγχρονης ομοιομορφίας. Στο σημερινό Ζαγόρι με το κλαρίνο του Καμάλη να μερακλώνει άλλους με τη Γενοβέφα και άλλους με τη «ντε ντε ντε τριανταφυλλιά...». Στο Ζαγόρι με τα λιθόστρωτα καλντερίμια και τις περίτεχνες φαλτογωνιές που η τέχνη και η τεχνική τους δε σου επιτρέπουν να μην τα συγκρίνεις με τη σύγχρονη, πολλές φορές, κακοτεχνία.

Στο σημερινό Ζαγόρι που κι αυτό δεν έχει προοπτική επιστροφής, αλλά ελπίδα στην ανανέωσή.

ΜΑΡΙΑ ΤΣΟΥΠΗ

Γράμματα και τέχνες

Βιβλιοπαρουσίαση

μενους ελληνικούς κόσμους όχι μνημονεύοντας αλλά ανασταίνοντας! Πολλά θα έχουν να διδαχθούν από τον συγγραφέα οι νεώτεροι. Το γεγονός ότι ο 'Ηπειρώτης συγγραφέας (1919) εξακολουθεί να γράφει έτσι πού τα διηγούμενα να πάλουν στον αφηγηματικό αέρα, λές κι άναπνέουν μαζί με την γλώσσα και τά ίδια, δημιουργεί νομίζω ένα ισχυρό λόγο για την πραγματοποίηση μιάς συγκεντρωτικής έκδοσης των διηγημάτων του, τά οποία βρίσκονται σκόρπια, είτε σε συλλογές του είτε σε διάφορα έντυπα.

Νατάσα ΚΕΕΜΕΤΗ

(Από το λογοτεχνικό περιοδικό «ΕΥΘΥΝΗ», Αθήνα, Μάιος 2008, τεύχος 437)

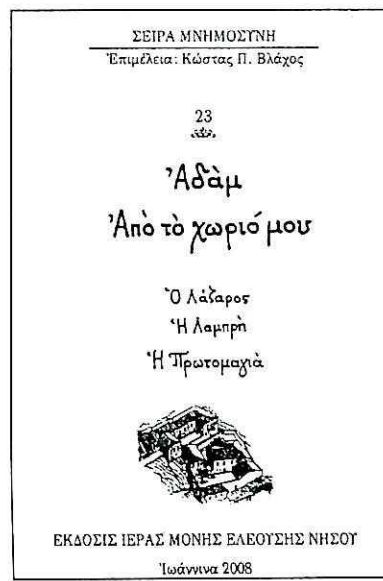
Αδάμ: «Από το χωριό μου»
- Ο Λάζαρος - Η Λαμπρή
- Η Πρωτομαγιά
ΣΕΙΡΑ ΜΝΗΜΟΣΥΝΗ
Επιμέλεια: Κώστας Π. Βλάχος
Αριθ. 23

Εκδόσεις Ι. Μονής Ελεούσης Νήσου
Τυπογραφείο Θεοδωρίδη,
Ιωάννινα 2008

Αιφνιδιαστικά κάθε λίγο και λιγάκι μας εκπλήσσει ο ακούρατος και αθόρυβος Κώστας Π. Βλάχος, με τις πνευματικές του παρουσιάσεις, έτσι και τώρα το Πάσχα μας προσφέρει την από εύοσμα και ποικιλών χρωμάτων την μικρή και τόσο ωραία πνευματική ανθοδέσμη, που μετά μεγάλης σπουδής καλλιέργει (επιμελείται) στον κήπο της Ιεράς Μονής Ελεούσης Νήσου.

Τυχαιά την είδα στο Τυπογραφείο του Αθ. Θεοδωρίδη, ο οποίος φρόντισε για το καλλιτεχνικό δέμαδό της.

Το 23ο τούτο μπουκέτο αποτελείται από τρία μυρωδάτα πνευματικά λουλούδια που ανθίζουν στον τόπο μας, το Ζαγόρι τώρα τον Απρίλο-Μάη με τις ονομασίες: «Ο Λάζαρος», «Η Λαμπρή» και «Η Πρωτομαγιά», πρωτοφτεγμένα από τον Αδάμ, (Βασιλείο Αδαμίδη, στον κήπο του στη

Δολιανη-Ζαγοριού, ταξιδεμένο έμπορο και κρυφό λογοτέχνη παιδικών βιβλίων, τον οποίο έφερε στην επιφάνεια ο δραστήριος Ζαγορίσιος δάσκαλος και συγγραφέας Φρίξος Τζιόβας, όταν το Φθινόπωρο του 1980, ο Πολιτιστικός Σύλλογος Ασπαραγγέλων οργάνωσε στα Ιωάννινα «Εκθεση βιβλίων Ζαγορίσιων συγγραφέων».

Και από τον κήπο αυτό ο Κώστας Π. Βλάχος τα μεταφύτεψε στον κήπο της Ιεράς Μονής Ελεούσης Νήσου και στην πρασιά (πατέρη): «ΣΕΙΡΑ ΜΝΗΜΟΣΥΝΗ», που σημαίνει ότι τέτοιου είδους λουλούδια, ποτέ δεν χάνουν τη θαλερότητα, το χρώμα και το άρωμά τους.

Είναι δε τόσο ωραία η ανθοδέσμη αυτή που καθόλου δεν σε κουράζει ποτέ, όταν κρατάς στο χέρι σου ένα ωραίο μυρωδάτο λουλούδι που κάθε λίγο το μυρίζεις, να σε κουράζει. Απεναντίας μάλιστα, σε τέρπει πνευματικά και παίρνεις δύναμη, αισιοδοξία και βαθύς σταθερότερα τη δύσκολη κατά τα άλλα πορεία της ζωής σου.

Φίλε μικρέ και μεγάλε αναγνώστη, επιδίωξε να το διαβάσεις το «μικρό το δέμας» βιβλιαράκι, εύκολα το βάζεις και στη τσέπη σου ή όπως τοποθετείς ένα λουλούδι στο πέτο σου και θα με θυμηθείς.

Θερμά συγχαρητήρια στην ιδιοκτήτρια του κήπου: Ιερά Μονή Ελεούσης Νήσου καθώς και στον επιμελητή - κηπουρό Κώστα Π. Βλάχο.

Σκεφθείτε αν είχαμε και άλλους τέτοιους κήπους σαν κι αυτόν, θα ευνοείαζε ο τόπος μολυσμένος σήμερα γύρω τόπος μας.

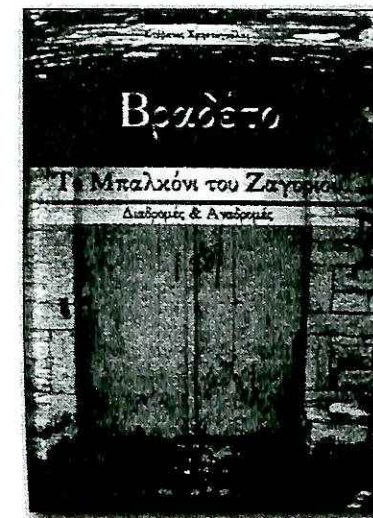
Ιωάννης Γ. Παπαϊωάννου

Νέο Δ.Σ. στον Πολιτιστικό σύλλογο του Βραδέτου

Νέα σύνθεση απέκτησε το Διοικητικό Συμβούλιο του Πολιτιστικού Συλλόγου Βραδέτου, μετά την αποχώρηση του μέχρι πρότινος προέδρου του κ. Στέφανου Χρηστογούλα. Έτσι το νέο Δ.Σ. αποτελείται πλέον από τους: Λάμπρο Αναγνωστόπουλο πρόεδρο, Δημήτριο Μυριούνη αντιπρόεδρο, Σπύρο Τσουμάνη γραμματέα, Γαλάτεια Γκοδίμη ταμία και μέλη τους Δημήτριο Βασιλά, Μαρίνα Τσουμάνη και Αγγελική Καπρίτσιου. Η θητεία του νέου Διοικητικού Συμβουλίου είναι διετής.

ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΒΡΑΔΕΤΟ

Στέφανου Χρηστογούλα
Το Μπαλκόνι
του Ζαγοριού

Φίλοι από το εξωτερικό εντυπωσιάστηκαν προ ημερών από τη Σκάλα του Βραδέτου. Το ανέβασμά της μοιάζει περισσότερο με μια εμπειρία ζωής παρά με ένα πέρας προς το χωριό.

Ένα καλό βιβλίο-οδηγός για το Βραδέτο και το Ζαγόρι είναι το βιβλίο του Στέφανου Χρηστογούλα «Βραδέτο, Το Μπαλκόνι του Ζαγοριού, διαδρομές και αναδρομές». Αυτό που έχει ιδιαίτερη σημασία στο βιβλίο είναι η αγάπη για τον τόπο που δείχνει ο συγγραφέας. Αποτέλεσμα αυτής της αγάπης είναι κι ένα προσωπικό ψάξιμο, μια αναζήτηση στοιχείων και πληροφοριών που συμπληρώνονται από μνήμες, προσωπικές εμπειρίες και φωτογραφίες. Με στόχο ένα και μοναδικό, να προσελκύσει τον αναγνώστη σε μια επίσκεψη στο Ζαγόρι και το Βραδέτο και να τον κάνει λίγο πιο υποψιασμένο για το τι μπορεί να συναντήσει. Το βιβλίο είναι επαρκές και χρήσιμο και θα ευχαριστηθεί τον αναγνώστη.

Για το Ζαγόρι έχουν γραφτεί πολλά και σημαντικά. Το γεγονός ότι γράφουν γι' αυτό και άνθρωποι που το ζουν εκ των έσω μόνο ενθαρρυντικό μπορεί να είναι.

ΦΙΛ. Κ.

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΜΝΗΜΗΣ ΣΤΟΝ ΙΩΑΝΝΗ ΛΑΜΠΡΙΔΗ

Ρεπορτάζ
της Άννας Δερέκα

Πρωινό Κυριακής της 22ας Ιουνίου στα Άνω Πεδινά.

Μαζεμένοι κάτω από το μεγάλο πλατάνι της πλατείας του χωριού, για να τιμήσουμε μαζί με τους διοργανωτές την μνήμη του ιστορικού Ιωάννη Λαμπρίδη. Συνδιοργανωτές ο Πολιτιστικός Σύνδεσμος Ζαγορισιών, ο Πολιτιστικός Σύλλογος Πανωσουδενιωτών και ο Δήμος Κεντρικού Ζαγορίου.

Κυριακή 22 Ιουνίου – 1 π.μ. – Άνω Πεδινά.

Κοιτάζω τη φωτογραφία του Ιωάννη Λαμπρίδη, περιμένοντας

ν' αρχίσει το πρόγραμμα της εκδήλωσης, κι ενώ από το ναό του Αγίου Δημητρίου ακούω τις καμπάνες να καλούν τους πιστούς στο μνημόσυνο προς τιμήν των ευεργετών του χωριού, διαβάζω:

«Διατί άραγε τόσος πόθος ισχυρός και διακαής της πατρίδος συνταράσσει την ψυχήν ημών; Διότι εκεί είδομεν κατά πρώτον της ημέρας το φως, εκεί ανετράφημεν. Όθεν τα ελάχιστα πράγματα της πατρίδος εκτυλίσσουσιν ως κύλινδον μεγάλο χάρτου άπασαν την νεανικήν ηλικίαν μας αναρριπίζοντα τα πάθη ημών, τας σχέσεις, τας συνουμιλίας των παιδικών χρόνων...» και «Ιδιοτέλειαι μετά των γενικών καλών μη αναμιχθώσιν. Θυσιασθήσω το ίδιον συμφέρον χάριν του γενικού καλού. Ευτυχής ο καταλείπων μνήμην ακήρατον». «Ο δι' εαυτόν ζων είναι Αραβία έρημος ηθικού κόσμου, τας ακτίνας του ηλίου αγόνους καθιστώσα»...

(Εφημ. «ΝΕΟΙ ΑΓΩΝΕΣ»
24-6-08)

Παρουσία του απογόνου του Ιωάννη Λαμπρίδη κ. Βασιλείου Ελ. Λαμπρίδη, Αρεοπαγίτη και της συζύγου του Στέλλας, των βουλευτών Μιχάλη Παντούλα, Αντώνη Φούσα, του νομάρχη Ιωαννίνων κ. Αλέκου Καχριμάνη, καθηγητών Πανεπιστημίου, του Προέδρου του Συνδέσμου Ζαγορισιών κ. Πολύβιου Καρρά, του Διευθυντού της εφημερίδας «Το Ζαγόρι μας» κ. Βασίλη Τζίβα, του συλλέκτη κ. Αγάπιο Τόλη, της Διευθύντριας της Σχολής Χορού κ. Διονυσίας Φειδοπούλου, του Δημάρχου Κεντρικού Ζαγορίου, συγγραφέων, γιατρών, λογίων του Ζαγορίου και απλών ανθρώπων που στην κυριολεξία γέμισαν τον χώρο, ο Νομάρχης Ιωαννίνων απήντησε χαιρετισμό καθώς και ο Δήμαρχος Κεντρικού Ζαγορίου, τονίζοντας την αναγκαιότητα αυτής της τιμητικής ημερίδας.

Ομιλητές: η Δασκάλα και Γ.Γ. του Πολιτιστικού Συνδέσμου Ζαγορισιών κ. **Ελένη Οικονομίδου-Δούβλη**, παρουσίασε τον Πανωσουδενιώτη Ιωάννη Λαμπρίδη, τον Ζαγοριοσιολάτρη, τον Ηπειρολάτρη. Ο αρχιτέκτων – ανθρωπογεωγράφος κ. **Μιχάλης Αράπογλου** έδωσε τον Ιωάννη Λαμπρ'όδη ως ανθρωπογεωγράφο του 19ου αιώνα. Ο καθηγητής γλωσσολογίας στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων κ. **Κωνσταντίνος Οικονόμου**, παρουσίασε τον Ιωάννη Λαμπρίδη ως πηγή για τα Τοπωνυμικά δεδομένα του Ζαγορίου. Και τέλος, ο λέκτορας Εθνογραφίας στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης κ. **Βασίλης Δαλκαδούκης**, μίλησε για τον Ιωάννη Λαμπρίδη και τα Ηπειρωτικά Αγαθοεργήματα. Μια ανάγνωση στο παρόν.

Μουσική της Ηλείου συνόδεψε τις Ζαγορίσιες πίτες και κρασί που κεράστηκαν στην πλατεία, ενώ η επίσκεψη στη Δημοτική Βιβλιοθήκη Άνω Πεδινών «**Νεόφυτος Δούκας**» και στο πατρικό του Ιωάννη Λαμπρίδη, με την πατροπαράδοτη φιλοξενία και ευγένεια του **Αρεοπαγίτη Βασίλη Λαμπρίδη και της συμβολαιογράφου κ. Στέλλας Λαμπρίδη** έκλεισαν μια θαυμάσια ημέρα.

ΜΙΑ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΜΝΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΙΜΗΣ ΣΤΟΝ ΙΩΑΝΝΗ ΛΑΜΠΡΙΔΗ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΑΝΩ ΣΟΥΔΕΝΙΩΤΕΣ

Το κείμενο αυτό γράφεται ενώ είναι ακόμα φρέσκος ο ενθουσιασμός και η γεύση της ριζόπτας, γλυκό κομμάτι κι αυτή από τη φιλοξενία στα **Πάνω Σουδενά**, την Κυριακή στις 22 Ιουνίου με αφορμή την εκδήλωση μνήμης, πραγματικά τιμητική για την εργογραφία και τη ζωή του **Ι. Λαμπρίδη**.

Αναλυτικά και με όλα τα εκφραστικά μέσα του λόγου και της ψυχής της μίλησε στην αρχή η εκπαιδευτικός κ. **Ελένη Οικονομίδου –Δούβλη** για τον συντοπίτη της Ηπειρολάτρη και ειδικά Ζαγοριοσιολάτρη. Συμβαίνει συχνά να αγνοούμε πολλές πτυχές από τη ζωή κάποιου σημαντικού ερευνητή, γιατί ίσως η χρησιμοθηρική μελέτη να οδηγεί μόνο στο συγγραφικό του έργο και να είναι άγνωστες οι δύσκολες συνθήκες κάτω από τις οποίες εκπονεί τις έρευνές του.

Στη συνέχεια, τρεις Ζαγορίσιοι επιστήμονες-Ζαγορίσιοι σημαίνει πρώτα να νιώθει έτσι και έπειτα να καταγγεσαι-μέσα από την δική τους οπτική ο καθένας επικύρωσαν την άποψη για τον Λαμπρίδη ως τον κατ' εξοχήν λόγο του Ζαγορίου.

Ο **Μιχάλης Αράπογλου** έπεισε για την ανθρωπογεωγραφική παρατήρηση και προσέγγιση του Ζαγορίσιου τοπίου μέσα από τις λεπτομερείς και εύστοχες περιγραφές του συγγραφέα των Ηπειρωτικών Ιστορικών Μελετημάτων και Ηπειρωτικών Αγαθοεργημάτων. Ανέδειξε τη δυνατότητά του να ανιχνεύει το χώρο με τους όρους του τοπικού πολιτισμού, γιατί η δομή και η λειτουργία της Ζαγορίσιας κοινωνίας διαγράφονται στο φυσικό αλλά και το δομημένο περιβάλλον. Μας διάβασε αποσπάσματα από το έργο του με έμφαση στην αισθητική του φυσικού χώρου και στα χαρακτηριστικά της αρχιτεκτονικής. Ο ομιλητής επέλεξε την αυτολεξεί παράθεση των κειμένων σεβόμενος τη γλωσσική τους αξία. Δεν πρόσθεσε τα σχόλιά του γιατί, όπως είπε, αυτό θα αποτελούσε «αρχιτεκτονική απρέπεια». Οι ορεινοί όγκοι, οι τοποθεσίες, τα ιερά και κοσμικά κτίσματα, η εν γένει οικιστική δομή, οι ιστορικές αναφορές, τα στοιχεία του υλικού και πνευματικού πολιτισμού καταγράφονται στο έργο του Λαμπρίδη με τους κανόνες της επιστήμης της Ανθρωπογεωγραφίας ήδη από το 19ο αιώνα.

Ο **Κωνσταντίνος Οικονόμου** με στήριγμα την πολυετή έρευνα και το συγγραφικό του έργο σχετικά με τα τοπωνύμια του Ζαγορίου παρουσίασε τον **Ι. Λαμπρίδη** ως σημαντική πηγή για το θέμα αυτό. Ο Καθηγητής τόνισε ακόμα τους παράγοντες που καθορίζουν την ονοματοθεσία και μέσα από συγκεκριμένα παραδείγματα από τον Ζαγορίσιο χώρο τεκμηρίωσε την άποψη ότι τα τοπωνύμια δεν είναι τυχαία αλλά κρύβουν πτυχές από την

ιστορία, τη γεωγραφία και τη ζωή. Ωστόσο, δεν παρέλειψε να αναφερθεί και στις νεότερες μετονομασίες των χωριών που τις περισσότερες φορές εκφράζουν προχειρότητα ή μια προσαρμογή στο ιδεολόγημα της εθνικής ομοιογένειας. Η αναφορά του, τέλος, στο Λαμπρίδη ως πηγή πληροφοριών περιελάμβανε και τη σύσταση μιας κριτικής προσέγγισης. Ενός αναστοχασμού, δηλαδή, και μιας αναθεώρησης, όπου αυτό είναι αναγκαίο, ώστε να αναιρείται η στατικότητα κάθε ερευνητικής προσπάθειας.

Για το **Βασίλη Δαλκαδούκη** η κατανόηση της προσφοράς του έργου του Λαμπρίδη είναι θέμα της μεθοδολογικής ωριμότητας του μελετητή. Της δυνατότητάς του να έχει φτάσει στο προχωρημένο εκείνο στάδιο που να μπορεί να διαβάζει και πίσω από τα γράμματα και τις γραμμές. Να μπορεί να βλέπει την αθέατη πλευρά των γραπτών και να αντιλαμβάνεται ότι ο Ζαγορίσιος αυτός λόγιος μπόρεσε να δώσει ένα ρεαλιστικό χαρακτήρα στις περιγραφές, τις επιστημονικές, τις στατιστικές, τις προσεγγίσεις του τις ιστορικές ή λαογραφικές. Και αυτό γιατί έζησε σε μια εποχή όπου οι επισήμες του ανθρώπου χαρακτηρίζονταν από μια επιλεκτικότητα και υπερβατική διάσταση στην καταγραφή των δεδομένων της ζωής.

Το δίπολο εκπαίδευση και ευεργεσία αποτέλεσε το βασικό γνώρισμα της στοχοθεσίας των μελετημάτων του Λαμπρίδη. Τεκμηριωμένες και ενδιαφέρουσες επιστημονικές από τον ομιλητή-ήδη καταγεγραμμένες και στο δικό του συγγραφικό έργο-οδήγησαν στο συμπέρασμα ότι οι δύο αυτοί ανθρωποι τομείς μορφοποίησαν τις αξίες και τη βιοθεωρία της κοινωνίας και συντέλεσαν στην πολιτισμική ανέλιξη του τόπου. Ο Ζαγορίσιος Πανεπιστημιακός, στο τέλος, έθεσε τον προβληματισμό του για το αν σημερινή νοοτροπία των ντόπιων και η εισροή του σύγχρονου πλούτου, μέσω του τουρισμού, αποτελούν τους εχθρούς για ένα υγιές πολιτισμικό και φυσικό περιβάλλον.

Η συνδιοργάνωση της εκδήλωσης, όσο και οι αυτόνομες εκδηλώσεις του **Πολιτιστικού Συνδέσμου Ζαγορισιών**, του **Πολιτιστικού Συλλόγου Πανωσουδενιωτών** και του **Δήμου Κεντρικού Ζαγορίου** ως υπολογιστούν ως μια θετική συμβολή στη διαμόρφωση της φυσιογνωμίας της περιοχής. Ας ελπίσουμε, ακόμα, πως ο πολύτιμος αμνηστός των χειρόγραφων τόμων και των παλαιότυπων που συγκεντρώθηκε και διαφυλάσσεται στη **Δημοτική Βιβλιοθήκη Άνω Πεδινών «Νεόφυτος Δούκας»** να τύχει της ανάλογης εκτίμησης και της προτεραιότητας των οικονομικών αποφάσεων των υπεύθυνων φορέων της Πολιτείας.

Μαρία Τσούπη

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΜΟΝΑΔΙΚΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΚΑΙ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΤΟ ΤΟΠΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΤΣΕΠΕΛΟΒΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΤΥΜΦΗΣ

Ο δάσκαλος του Δημοτικού σχολείου Τσεπελόβου κ. Νταλάκας Μπάμπης και η νηπιαγωγός κ. Δηληγιάννη Ρούλα εύχονται στους γονείς και στους μαθητές καλό

γιορτή φέτος ως μονοθέσιο με 13 μαθητές και το νηπιαγωγείο επίσης ως μονοθέσιο με 6 μαθητές. Παρ' όλες τις δυσκολίες που υπήρξαν λόγω της ποικιλίας των τάξεων και

αννίων και επίσκεψη στο Βυζαντινό Μουσείο (Οκτώβριος 2007).

– Γιορτή για την επέτειο της 28 Οκτωβρίου με ποιήματα τραγούδια σκετς και θεατρικά(Οκτ/ριος 2007).

– Διήμερη εκδρομή γονέων και μαθητών και επισκέψεις στα παρακάτω μέρη: Βεργίνα, Έδεσσα, Καστοριά, Πρέσπες (Μάιος 2008).

– Παρακολούθηση προγράμματος

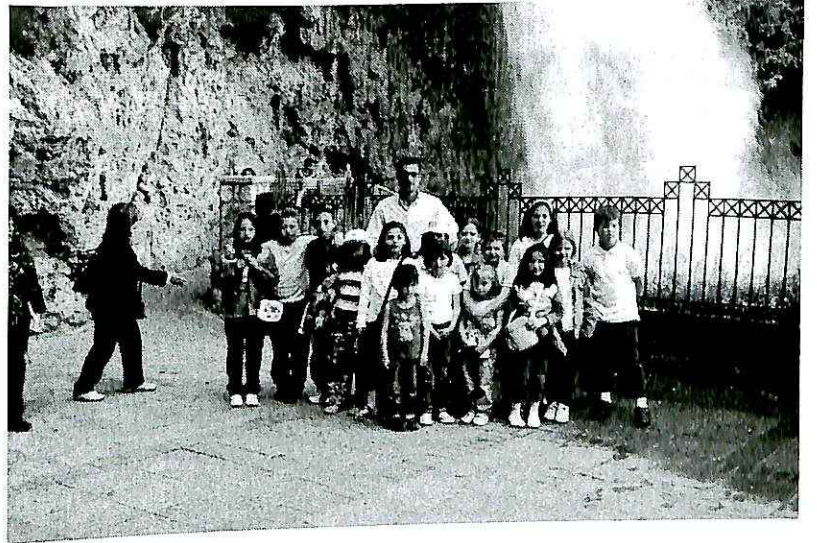
12-6-2008. Απονομή επάθλων και αναμνηστικών.

καλοκαίρι και καλή αντάμωση το φθινόπωρο. Εκφράζουν βέβαια και τις ευχαριστίες τους προς τον Δήμαρχο Τύμφης κ. Γιώργο Σουκουβέλο και τον πρόεδρο της Σχολικής Επιτροπής Δημοτικό Σύμβουλο κ. Γεώργιο Δέμκα για την άσπρη συνεργασία που υπήρξε καθ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς.

Το Δημοτικό σχολείο λειτούρ-

των μικρών ηλικιών στο νηπιαγωγείο οι εκπαιδευτικοί του σχολείου σε συνεργασία με τους γονείς και τους μαθητές οργάνωσαν αρκετές εκδηλώσεις, γιορτές, εκπαιδευτικές επισκέψεις κ.α. Αναφερόμαστε παρακάτω στις: κυριότερες από αυτές:

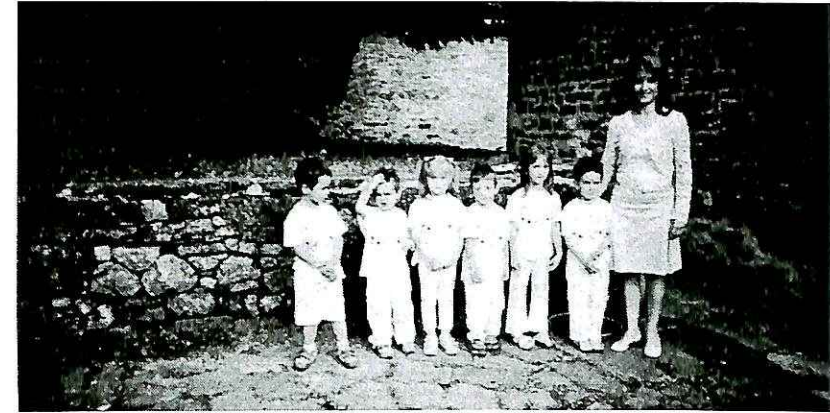
– Παρακολούθηση θεατρικής παράστασης από το Δ.Η.Π.Ε.Θ.Ε Ιω-

Μάιος 2008. Στους Καταρράκτες Έδεσσας

Μάιος 2008. Στην Καστοριά

12-6-2008. Τελετή λήξης σχολικού έτους. Μιχάλης Δ. Βαγγελής, Γιώργος Μ. Σανοζίδης, Αθηνά Κ. Καραβασίλη, Άγγελος Π. Βαγγελής, Έφη Π. Βαγγελή, Φώτης Μ. Σανοζίδης και η Νηπιαγωγός Ρούλα Δηληγιάννη

– Ψυχαγωγική εκδήλωση με παράσταση από ταχυδακτυλουργό (Νοέμβριος 2007).

– Επίσκεψη στις υπηρεσίες του χωριού μας - Κ.Ε.Π. - Βιβλιοθήκη Γυμνασίου κ.α.(Δεκέμβριος 2007)

– Επίσκεψη και ενημέρωση από τον υπεύθυνο του Γραφείου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα Ιωάννινα κ. Γκόλα Δημήτριο(Ιανουάριος 2008).

– Αποκριάτικες εκδηλώσεις - πάρτυ μασκέ (Φεβρουάριος 2008).

– Επίσκεψη και ενημέρωση των μαθητών από την αγροτική ιατρό του χωριού (Μάρτιος 2008).

– Γιορτή για την επέτειο της 25 Μαρτίου με ποιήματα, τραγούδια, σκετς, θεατρικά και παραδοσιακούς χορούς (Οκτώβριος 2007).

– Επίσκεψη και ενημέρωση των μαθητών από την Πυροσβεστική Υπηρεσία (Απρίλιος 2008).

– Αγωνίες - Παιχνίδια - Γιορτή για τη λήξη του σχολικού έτους, Ακολούθησε φαγοπότη και γλέντι των γονέων, των μαθητών αλλά και όλων των προσκεκλημένων και όχι μόνο (Ιούνιος 2008).

Όπως εύκολα κατανοεί κανείς αρκετές δραστηριότητες έλαβαν χώρα στη φετινή σχολική χρονιά. Ευχόμαστε κι εμείς λοιπόν καλό καλοκαίρι στους εκπαιδευτικούς του σχολείου μας και τους προτρέπουμε να συνεχίσουν με την ίδια όρεξη και ενέργεια τη διδασκαλική τους καριέρα.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ως Πρόεδρος της Σχολικής Επιτροπής του Δημοτικού Σχολείου και Νηπιαγωγείου Τσεπελόβου θέλω να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τον δάσκαλο του Δημοτικού Σχολείου Τσεπελόβου κ. Μπάμπη Νταλάκ, καθώς και τη συγχωριανή μας Νηπιαγωγό κ. Ρούλα Δηληγιάννη του Νηπιαγωγείου Τσεπελόβου για τις εξαιρετικές δραστηριότητες και τον ιδιαίτερο ζήλο που έδειξαν τη Σχολική χρονιά που μας πέρασε στο Σχολείο μας.

Χωρίς καν να υπολογίσουν κούραση έκαναν ό,τι μπόρεσαν με τα παραπάνω για να κρατήσουν όρθιο το μοναδικό Δημοτικό Σχολείο και Νηπιαγωγείο Τσεπελόβου που υπάρχει στο Δήμο Τύμφης. Η ωραία σχολική γιορτή πραγματοποιήθηκε την Πέμπτη 12 Ιουνίου 2008. Ξεκίνησε στις 5.30' .μ.μ. με το παιχνίδι του κρυμμένου θησαυρού, στις 6 και 15' .μ.μ. έγιναν αγώνες δρόμου, στις 6 και 45' .μ.μ. διάφορα παιδικά παιχνίδια και στις 8.00' .μ.μ. άρχισε η εξαιρετική γιορτή στην αίθουσα του σχολείου με πρωταγωνιστές τα 19 παιδιά από το Τσεπέλοβο και το Σκαμνέλι. Απονεμήθηκαν τα μετάλλια και τα Αναμνηστικά. Ακολούθησαν ομιλίες και η τελετή λήξης έληξε με φαγητό για όλους τους προσκεκλημένους και πάρτι για τα παιδιά που το ευχαριστήθηκαν ιδιαίτερα μέχρι τις 11.30' .μ.μ. Ήταν μια ξεχωριστή μέρα για το χωριό μας. Και πάλι Θερμά Συγχαρητήρια αγαπητοί μου εκπαιδευτικοί.

Γεώργιος Β. Δέμκας

Πρόγραμμα ανακύκλωσης

Το Νηπιαγωγείο Τσεπελόβου με αφορμή το Πρόγραμμα ανακύκλωσης που διαχειρίστηκε ο Δήμος Τύμφης εφάρμοσε στο μοναδικό νηπιαγωγείο του Δήμου το Project [Διαχείριση απορριμμάτων - Ανακύκλωση] με σκοπό την ευαισθητοποίηση των μικρών νηπίων για την προστασία του περιβάλλοντος.

Αριστερά η αφίσα του Νηπιαγωγείου για την Ανακύκλωση. Τα παιδιά για τις αφίσες είναι τα νήπια: Φώτης Σανοζίδης, Αθηνά Καραβασίλη, Έφη Βαγγελή, Μιχάλης Βαγγελής, Άγγελος Βαγγελής, Γιώργος Σανοζίδης. Νηπιαγωγός Τερψιχόρη Δεληγιάννη

Συλλογή των σκουπιδιών

Επίσκεψη στο κέντρο ανακύκλωσης του χωριού μας

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΤΣΕΠΕΛΟΒΟΥ
ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

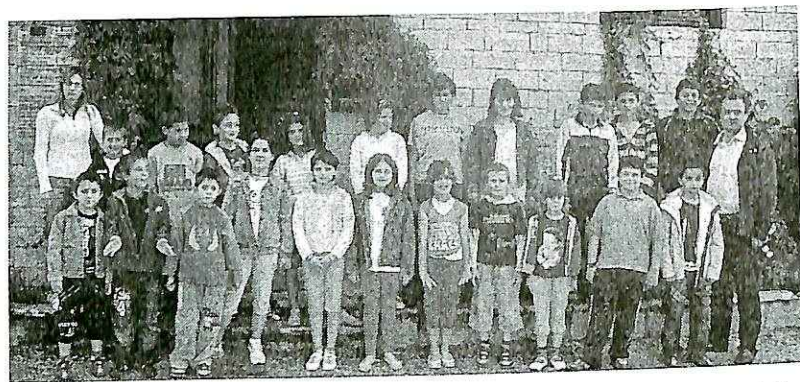
Η Συντονιστική Επιτροπή των αποφοίτων του γυμνασίου Τσεπελόβου καλεί: α) τους αποφοίτους των ετών 1963 έως και 1970 β) τους καθηγητές και τις καθηγήτριες που δίδαξαν στο γυμνάσιο Τσεπελόβου κατά τα έτη 1957 έως και 1970 και γ) τους Δημάρχους της περιοχής Ζαγορίου σε δεύτερη συνάντηση στη Μαθητική Εστία του Τσεπελόβου, στις 6 Αυγούστου 2008, ημέρα Τετάρτη και ώρα 11.00 με κύριο σκοπό αφενός την έμπρακτη εκδήλωση τιμής προς τους πρωτεργάτες της ίδρυσης και λειτουργίας του γυμνασίου Τσεπελόβου και αφετέρου την επανασύνδεση των σχέσεών μας.

Τσεπέλοβο, 17.5.2008

Η ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

- 1) Γιαννάκη Βασιλική Τηλ. 26510 49630
- 2) Καπρινιώτης Γιώργος 26650 22817 - 6979904738
- 3) Καπρινιώτης Δονάτος 26510 24568 - 6944574783
- 4) Πάσχος Κων/νος 210 2758596 - 6977800866
- 5) Τάγκας Κων/νος 6974228445
- 6) Τσουμάνης Δημήτριος 26510 32783 - 697201959

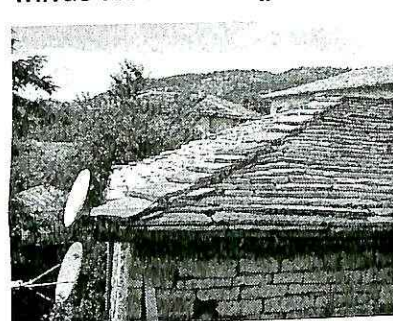
Σημειώσεις: 1) Όσοι προγραμματίσουν διανυκτέρευση, αυτό θα γίνει με προσωπική τους φροντίδα και με δική τους δαπάνη. Μπορούν να απευθυνθούν, αλλά έγκαιρα, σε ξενοδοχεία ή ενοικιαζόμενα δωμάτια του Τσεπελόβου, του Σκαμνελίου ή άλλων χωριών της περιοχής. 2) Επειδή είναι ενδεχόμενο να μην εντοπιστούν από τη Συντονιστική Επιτροπή διευθύνσεις ή τηλέφωνα κάποιων αποφοίτων, παρακαλούνται οι αποδέκτες αυτής της πρόσκλησης να γνωστοποιούν και να προσκαλούν στη συνάντησή μας αποφοίτους των ετών 1963 έως και 1970, για τους οποίους γνωρίζουν τηλέφωνα ή διευθύνσεις τους.

ΕΚΘΕΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ
ΡΙΖΑΡΕΙΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ
ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙΟΥ 2007-2008

Άλλη μια χρονιά έφτασε στο τέλος της για το Ριζάρειο Δημοτικό Σχολείο Μονοδενδρίου. Η χρονιά αυτή κύλησε με την ενεργή συμμετοχή των μαθητών σε πολλές και δημιουργικές δραστηριότητες. Το Ριζάρειο Δημοτικό Σχολείο Μονοδενδρίου -το μοναδικό στο Δήμο Κεντρικού Ζαγορίου- λειτουργήσε για πρώτη χρονιά ως διθέσιο και φοίτησαν σε αυτό 24 μαθητές.

Το σχολείο μας υλοποίησε τη σχολική χρονιά 2007-2008 τα παρακάτω εκπαιδευτικά προγράμματα και δραστηριότητες:

1. Ευρωπαϊκά Προγράμματα Τ.Π.Ε. ΕΡΜΗΣ, NEMED και RURAL WINGS του Πανεπιστημίου Αιγαίου και της Ελληνογερμανικής Αγωγής.

Το σχολείο μας συμμετείχε με επιτυχία και τη φετινή χρονιά στα προγράμματα Τ.Π.Ε. (Τεχνολογίας, Πληροφορίας, Επικοινωνίας) ΕΡΜΗΣ, NEMED και RURAL WINGS. Το διεθνές δίκτυο NEMED προσφέρει στα ολιγοθέσια απομακρυσμένα σχολεία τη δυνατότητα της δορυφορικής επικοινωνίας προς όφελος του μαθητή, του εκπαιδευτικού αλλά και κάθε κατοίκου των απομακρυσμένων περιο-

χών της Ελλάδας.

Τα προγράμματα RURAL WINGS και ΕΡΜΗΣ είναι δύο από τα πιο αξιόλογα διεθνή ερευνητικά έργα που στόχος τους αποτελεί η δορυφορική ευρυζωνική τηλεπικοινωνία για ποιοτικότερη μάθηση και έγκαιρη πληροφόρηση με σημείο αναφοράς τα ολιγοθέσια σχολεία των απομακρυσμένων περιοχών της Ελλάδας.

2. Πρόγραμμα «YOURA»

Το σχολείο μας υλοποίησε επιτυχώς το Πρόγραμμα «YOURA» (Young Researchers in Action=Νέοι Εξερευνητές σε Δράση) στο οποίο συμμετείχαμε με άλλα 14 σχολεία από διάφορες χώρες όπως Γερμανία, Γαλλία, Αυστρία, Ιταλία, καθώς και από πόλεις της Ελλάδας όπως Θεσσαλονίκη, Βόλος, Αθήνα.

Πρόκειται για ένα πρόγραμμα του Πανεπιστημίου Αθηνών και της Ελληνογερμανικής Αγωγής, για την καθημερινή καταμέτρηση και ενημέρωση των καιρικών συνθηκών της περιοχής μας στο διαδίκτυο. Κύριος σκοπός του είναι η ανοιχτή μάθηση εξ' αποστάσεως μέσω του ηλεκτρονικού υπολογιστή. Οι μαθητές με την ανάπτυξη και εφαρμογή αυτής της μεθόδου ήρθαν σε άμεση επαφή με την ηλεκτρονική τεχνολογία και εξοικειώθηκαν με τη χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή. Έμαθαν έτσι να διαμορφώνουν ερωτήσεις, να εξερευνούν, να ανακαλύπτουν και να βγάζουν σωστά αποτελέσματα.

Η ηλεκτρονική διεύθυνση του Προγράμματος YOURA είναι www2.ellinogermaniki.gr/ep/youra

ΡΙΖΑΡΕΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙΟΥ 2007-2008

3. «Δάσος και Υγεία:Μια πολύτιμη σχέση» (Πρόγραμμα Αγωγής Υγείας)

Φέτος το σχολείο μας υλοποίησε το πρόγραμμα Δάσος και Υγεία με χορηγό το Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας μέσω του Γραφείου Αγωγής Υγείας Π.Ε. Ν.Ιωαννίνων. Στα πλαίσια του προγράμματος αυτού πραγματοποιήθηκε επίσκεψη σε δάση της Κόνιτσας όπου τα παιδιά βίωσαν εμπειρίες μέσα από τις οποίες ενημερώθηκαν και ευαισθητοποιήθηκαν για το δάσος και τι συμβαίνει μέσα

σε αυτό. Επίσης επισκεφθήκαμε δάση του Μονοδενδρίου και Βίτσας που βρίσκονται στην περιοχή του Κεντρικού Ζαγορίου, όπου οι μαθητές περπατώντας και παρατηρώντας τα δέντρα και λουλούδια και ακούγοντας τους ήχους από τα διάφορα πουλιά διαπίστωσαν από κοντά τη ζωή και την ομορφιά της φύσης.

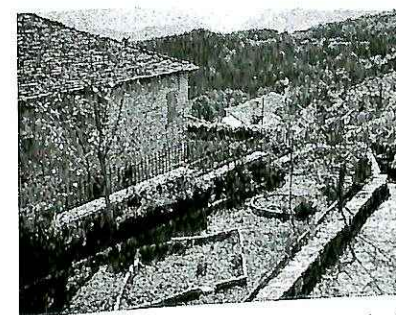
4. «Δάσος και Πολιτισμός» (Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπ/σης)

Τη σχολική χρονιά 2007-2008 το σχολείο μας υλοποίησε το περιβαλλοντικό πρόγραμμα: «Δάσος και Πολιτισμός». Στα πλαίσια του προγράμματος έγινε επίσκεψη στο Κ.Π.Ε. Κόνιτσα στις 18-3-2008 όπου τα παιδιά ενημερώθηκαν και συνέλεξαν πληροφορίες για το φυσικό περιβάλλον. Στη συνέχεια επισκεφθήκαμε το δάσος όπου οι μαθητές είδαν από κοντά τη φυσική ομορφιά του και ανακάλυψαν τη ζωή που υπάρχει μέσα σε αυτό.

Στις 05-06-2008 Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος με πρωτοβουλία και αρωγή του Γραφείου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Π.Ε. του Ν. Ιωαννίνων πραγματοποιήθηκε η εκδήλωση στο πάρκο Λιθαρί-και του Κ.Π.Ε. Κόνιτσας πραγματοποιήθηκε εκδήλωση στο πάρκο Λιθαρί-και του Κ.Π.Ε. Κόνιτσας με τη συμμετοχή και άλλων 10 σχολείων όπου προβλή-ται στα Ιωάννινα με τη συμμετοχή και άλλων 10 σχολείων όπου προβλή-ματιστήκαμε, ανταλλάξαμε απόψεις, έλαβαν χώρα διάφορα δράματα, ζωγραφίσαμε σχετικά με το περιβάλλον και τη διαφύλαξή του.

5. Συμμετοχή στο Εθνικό Δίκτυο «Παραδοσιακοί Οικισμοί και Φύση»

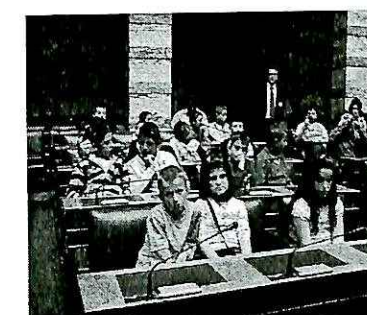
Το Ριζάρειο Δημοτικό Σχολείο Μονοδενδρίου συμμετείχε και αυτή τη χρονιά στο Εθνικό Δίκτυο «Παραδοσιακοί Οικισμοί και Φύση» με την υποστήριξη του Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Κ.Π.Ε.) Κόνιτσας με τη συνεργασία των Κ.Π.Ε. Μακρινίτσας, Αρναίας, Καστοριάς, Νάουσας, Σουφλίου και Μουζακίου.

6. Αθλητικές εκδηλώσεις

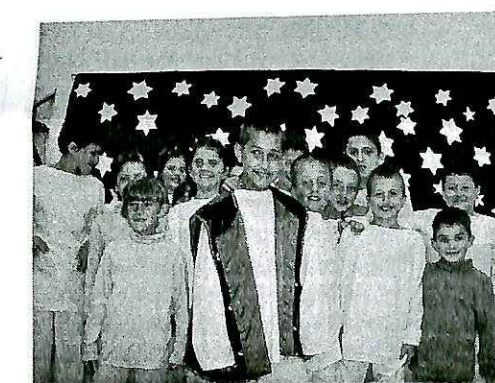
Το Δημοτικό Σχολείο Μονοδενδρίου έλαβε μέρος στις αθλητικές εκδηλώσεις ποδοσφαίρου και στίβου που διοργάνωσε το Γραφείο Φυσικής Αγωγής Ν. Ιωαννίνων.

7. Εκπαιδευτικές εκδρομές

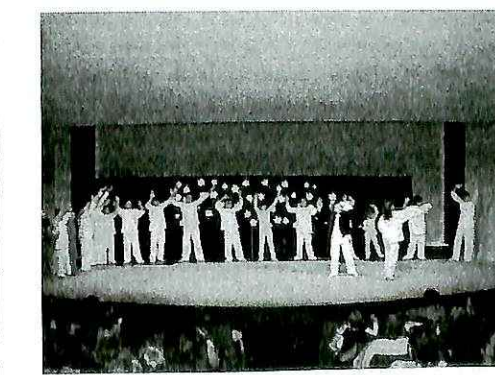

Εκτός από τις εκδρομές που πραγματοποιήθηκαν στα πλαίσια των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, το σχολείο μας, με αφορμή τη θεατρική παράσταση που ανέβασε, πραγματοποίησε εκπαιδευτική εκδρομή στην Αθήνα 10 έως 13 Μαΐου 2008 με επισκέψεις στη Βουλή, στο Αρχαιολογικό Μουσείο και στο Ολυμπιακό Στάδιο.

8. Θεατρική παράσταση «Ο Μικρός Πρίγκιπας»

Για έβδομη χρονιά ο μαθητικός θίασος του Δημοτικού μας Σχολείου ανέβασε θεατρική παράσταση «Ο Μικρός Πρίγκιπας» του Σαιντ-Εξυπερύ- έχουν προηγηθεί «Φρουτοπία» Ευγ.Τριβιζά 2001, «Ορνιθες» Αριστοφάνη 2002, «Ιστορία της Φλόγας» διασκευή Προμηθέα Δεσμώτη 2003, «Ο Ολυμπιονίκης που έβλεπε τα ψάρια να περνούν» του Φ.Μανδηλαρά 2004, «Εκκλησιαζουσες» Αριστοφάνη 2005, «Το Όνειρο του Σκιάχτρου» Ευγ.Τριβιζά 2006. Σημαντική βοήθεια προσφέρθηκε από το Δ.Π.Ε.Θ.Ε.Ιωαννίνων, το Γραφείο Πολιτιστικών Θεμάτων Π.Ε. Ν.Ιωαννίνων και το Δήμο Κεντρικού Ζαγορίου.

Χαλάνδρι Αττικής (12-05-2008), στο Καμπέριο Θέατρο Ιωαννίνων (09-06-2008) και στο Συνεδριακό Κέντρο Ριζαρείου Ιδρύματος Μονοδενδρίου (11-06-2008) αντί του Υπαίθριου Θεάτρου του χωριού μας λόγω εργασιών που γίνονταν σε αυτό.

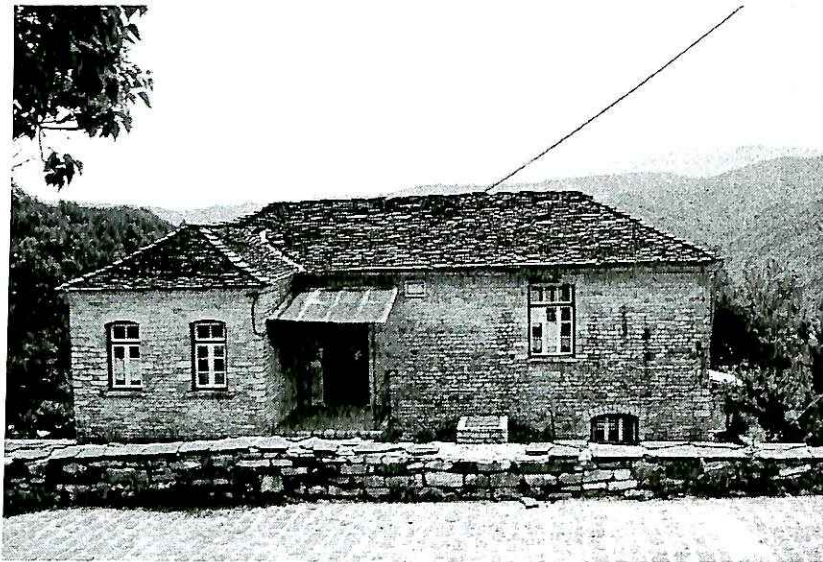
Θεωρούμε ότι ήταν μια επιτυχημένη και δημιουργική εκπαιδευτική σχολική χρονιά με δραστηριότητες που άγγιξαν το μυαλό και την ψυχή των παιδιών, τα οποία δούλεψαν με κέφι και μεράκι, βίωσαν και απέκτησαν πολλές εμπειρίες και ανέπτυξαν σε μεγάλο βαθμό τις ικανότητές τους.

ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ 13-06-2008

Ο ΠΡΟΙΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΝΑΠ. ΒΑΣΔΕΚΗΣΗ ΔΑΣΚΑΛΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ
ΕΥΤΥΧΙΑ ΦΡΙΓΚΑ

Το διδακτήριο του Νέου Σχοδείου στο Κουκούλι θέλει άμεση επισκευή

Λιτά χτίστε τα,
απλόχωρα μεγάλα,
Γερά θεμελιωμένα.
Από της πόλης πολύβοθας
αρρυστιάρας,
μακριά-μακριά,
τ' ανήλιαγα σοκάκια
τα σχολεία χτίστε.....
Κι έπειτα να ερειπώσουν
αφήστε τα.

Με τους στίχους αυτούς του Παλαμά, -βάζοντας και κάποια δική μου παρατήρηση- θα ξεκινήσω να αναφερθώ στην κατάσταση που βρίσκεται η αίθουσα διδασκαλίας στο Δημοτικό Σχολείο Κουκουλίου στο Ζαγόρι.

Το διδακτήριο έγινε εκεί που ήταν το αρχοντικό του καθηγητή Πανεπιστημίου Δημητρίου Στρούμπου (ίδιδαξε από το 1842 ως το 1890) και αργότερα το σπίτι του ευεργέτη Στέφανου Κουτούζη, που δώρισε το οικοπέδο και ένα ποσόν χρημάτων για να γίνει το διδακτήριο.

Εκεί με την ευαισθησία που τον διέκρινε, έχοντας στην ψυχή του σαν οδηγό και τους στίχους του Παλαμά, έκανε ο αείμνηστος δάσκαλός μας, ιστορικός, λαογράφος και βοτανολόγος Κώστας Λαζαρίδης ένα πολύ όμορφο διδακτήριο, στην πιο ωραία θέση του χωριού μας.

Τώρα τα χρόνια άλλαξαν, ο κόσμος μας έφυγε, οι εκκλησιές μας κλείσαν, το σχολείο είναι έργο από παιδιά, όπως και τα περισσότερα σχολεία στο Ζαγόρι.

Ουκ έχει Φοίβος καλύθη, ουδέ μάντις δάφνη, ου παγάν λαλέουσα, απέσβετο και λάλον ύδωρ
Δεν διδάσκουν δάσκαλοι σαν τον Λαζαρίδη.

Δεν χτυπά το κουδούνι για να καθίσουν τα παιδιά στα θρανία, ούτε ο Γιάννης με τους συμμαθητές του κάνει τις αταξίες του... στην αυλή...

Οι πρώην πρόεδροι και Δήμαρχοι φρόντισαν και ένα μέρος του

διδακτηρίου έγινε ξενώνας και η κάτω αίθουσα που ήταν εργαστήριο και χώρος ψυχαγωγίας των μαθητών, έγινε χώρος εστίασης για όσους μένουν στον ξενώνα και θέλουν να πάρουν το πρωινό τους. Η αίθουσα όμως διδασκαλίας που η αδελφότητα έκανε μια αξιόλογη έκθεση φωτογραφίας με περισσότερες από 500 φωτογραφίες, βιβλιοθήκη με περισσότερα από 300 βιβλία και χώρο προβολών, αφέθηκε στην τύχη της και τώρα είναι σε άθλια κατάσταση.

Η στέγη τρέχει σε πολλές μεριές και αναγκαζόμαστε να βάζουμε δοχεία για να μην έρχονται τα νερά στον κάτω όροφο. Οι σανίδες στα πατώματα έχουν τέτοια ανοίγματα, που όταν μπαίνουμε μέσα κουνιέται το πάτωμα και από τα ανοίγματα πέφτουν σκόνη και σκουπίδια σε όσους τρώνε στην αίθουσα εστίασης.

Τα παράθυρα έχουν σαπίσει και με έναν δυνατόν αέρα υπάρχει φόβος να φύγουν μαζί με τα κασώματα.

Από ένα παράθυρο δε, έφυγαν τα τζάμια και παρ' ολίγο να μας κόψουν τα πόδια, μπαίνει στην αίθουσα η βροχή και τα πουλιά.

Αυτή είναι η κατάσταση της αίθουσας διδασκαλίας.

Αν εμείς υπερβάλουμε, ας έρθει κάποιος αρμόδιος να το διαπιστώσει.

Εδώ και δέκα χρόνια σε όλους τους προέδρους και Δημάρχους επισημόναμε και εγώ προσωπικά σαν Βακάμης, που επί δέκα χρόνια

ήμουν πρόεδρος της αδελφότητας, αλλά και σαν αδελφότητα, το πρόβλημα, αλλά πήγαμε σε «ώτα μη ακούντων».

Ο Δήμος θέλει, λέει, να τελειώσει πρώτα το Δημαρχείο, δεν έχει προτεραιότητα η αίθουσα.

Ούτε καμιά φροντίδα έγινε να βγουν χρήματα από τα Υπουργεία Παιδείας, συντήρησης διδακτηρίων.

Τώρα κάνουμε την τελευταία προσπάθεια.

Ελπίζουμε, έστω και την τελευταία στιγμή κάποιος να ευαισθητοποιηθούν, ο Δήμος, η Νομαρχία ή κάποιος άλλος φορέας και να λυθεί αυτό το πρόβλημα που ντροπιάζει και το χωριό μας και τον Δήμο μας.

Εγώ και σαν Βακάμης προσωπικά, αλλά και όλοι μας σαν αδελφότητα είμαστε πρόθυμοι να βοηθήσουμε, όποιον θελήσει να μας βοηθήσει να συντηρηθεί το διδακτήριο και να μην καταρρεύσει.

Γιάννης Βακάμης

Η 2η «ANIMART», από 13 έως 19 Ιουλίου

Θερινή συνάντηση για το «animation» και τις ψηφιακές τέχνες στο Μονοδένδρι

→ Πλούσιο το πρόγραμμα των εκδηλώσεων

Στο Μονοδένδρι Ιωαννίνων, θα πραγματοποιηθεί η 2η «ANIMART», θερινή συνάντηση για το animation και τις άλλες ψηφιακές τέχνες από **13 έως 19 Ιουλίου**, υπό την αιγίδα του υπουργείου Πολιτισμού και τη Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς και την στήριξη του Ριζαρείου Ιδρύματος.

Η ANIMART απευθύνεται στους επαγγελματίες των κινούμενων σχεδίων, σε σπουδαστές και απόφοιτους σχολών animation, στους φοιτητές και αποφοίτους της ΑΣΚΤ, σε νηπιαγωγούς δασκάλους και γενικότερα στην ευρύτερη καλλιτεχνική κοινότητα.

Συμμετέχοντας στον εορτασμό του 2008, ως Ευρωπαϊκού Έτους Διαπολιτισμικού Διαλόγου, έχουν κληθεί να φιλοξενηθούν στη 2η ANIMART 08, νέοι animators από όλες τις χώρες της Νότιο-Ανατολικής Ευρώπης, με στόχο την καθέρωση της συνάντησης αυτής. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει: Workshops, Παρουσιάσεις, διαλέξεις, Master Classes, Προβολές, Performances, Εκθέσεις, Επισκέψεις σε τουριστικά αξιοθέατα της γύρω περιοχής.

Δηλώσεις συμμετοχής:
Φόρμα Συμμετοχής:
www.animationcenter.gr
Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο:
eac@otenet.gr
Τηλ.: 210.7292694

Το πρόγραμμα των εκδηλώσεων (με δωρεάν είσοδο) έχει ως εξής:

Κυριακή, 13 Ιουλίου, Ώρα: 21:30, Πλατεία Μονοδενδρίου «69-74», ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΜΙΑΣ «ΑΤΙΘΑΣΗΣ» ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ ΠΟΥ ΣΗΜΑΔΕΨΑΝ ΤΗΝ ΕΦΗΒΕΙΑ ΜΑΣ

Δευτέρα, 14 Ιουλίου, Ώρα: 21:30, Μονοδένδρι

«ΓΛΕΝΤΙ ΓΕΝΕΘΛΙΩΝ – ΜΙΑ ΒΟΥΒΗ ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ»

Τρίτη, 15 Ιουλίου Ώρα: 21:30, Θέατρο Μονοδενδρίου

Προβολή κινούμενων σχεδίων χωρών Ν.Α. Ευρώπης

Τετάρτη, 16 Ιουλίου Ώρα: 21:30, Θέατρο Μονοδενδρίου

Ο Nik Phelps Rastko Ciric ερμηνεύουν τραγούδια των θρυλικών Beatles

Πέμπτη, 17 Ιουλίου Ώρα: 21:30, Θέατρο Μονοδενδρίου

Προβολή της βουβής ταινίας «Αστέρω»

Παρασκευή, 18 Ιουλίου Ώρα: 21:30, Θέατρο Μονοδενδρίου

«Nuevo Tango» με τους Novitango Quintet

Σάββατο, 19 Ιουλίου, Ώρα: 21:30, Θέατρο Μονοδενδρίου

Παρουσίαση αποτελεσμάτων εργαστηρίων 2ης ANIMART

Οι μετέχοντες θα παρουσιάσουν τα αποτελέσματα των εργαστηρίων τους και θα δείξουν πρωτότυπες εικαστικο-μουσικές δημιουργίες.

Συμμετοχή σε παραδοσιακό πανηγύρι με αφορμή την εορτή του Προφήτη Ηλία.

(Από την εφημερίδα «ΠΡΩΙΝΟΣ ΛΟΓΟΣ» 5/6/08)

Με στόχο την διατήρηση της βιοποικιλότητας

Διεθνές θερινό πανεπιστήμιο στο Ζαγόρι για την προστασία του περιβάλλοντος

Δηλώσεις της Πανεπιστημιακού Βασιλικής Καττή

Μια πρωτοποριακή πρόταση προκρίθηκε μεταξύ άλλων οχτώ προτάσεων στην Uppsala της Σουηδίας και έφερε την Ελλάδα και μάλιστα την Ήπειρο στην πρώτη θέση πριν λίγους μήνες.

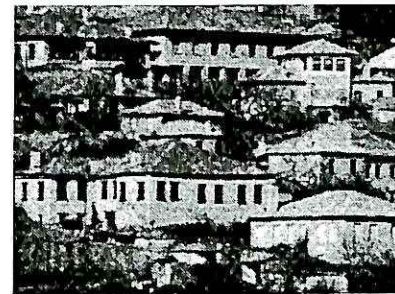
Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ευρωπαϊκού Τμήματος της μεγαλύτερης ίσως επιστημονικής ένωσης για τη προστασία της βιοποικιλότητας στον κόσμο, της «Εταιρείας Βιολογίας Διατήρησης» (Society for Conservation Biology – SCB), αποφάσισε τη διενέργεια ενός πιλοτικού διεθνούς θερινού πανεπιστημίου με θέμα την εισαγωγή στη βιολογία διατήρησης, δηλαδή στην επιστήμη που μελετά και αντιμετωπίζει σφαιρικά την οικολογική κρίση και τη διατήρησή της βιοποικιλότητας στον Πλανήτη.

Έτσι, το Πάπιγκο με τα αδιατάραχτα ακόμη φυσικά του οικοσυστήματος και τα βουνά του, θα φιλοξενήσει 15 φοιτητές από όλη την Ευρώπη την **πρώτη εβδομάδα του Σεπτεμβρίου 2008**.

Ο κύκλος των θεωρητικών διαλέξεων θα παρουσιαστεί στην Αγγλική γλώσσα από επτά καθηγητές πέντε Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων της Αγγλίας, της Γερμανίας, της Ιταλίας, της Μάλτας και της Ελλάδας. Παράλληλα, ο θεωρητικός κύκλος θα εμπλουτιστεί από τον πρακτικό κύκλο των εργαστηρίων στη φύση: έξι Έλληνες επιστήμονες θα διδάξουν στους Ευρωπαίους φοιτητές μεθόδους δειγματοληψίας της άγριας πανίδας και χλωρίδας στο ποτάμι του Βοϊδομάτη, αλλά και σε ορειβατική εκδρομή στη Δρακόλιμνη, ενώ ο πολιτισμός και η σύμπραξη φύσης και ανθρώπου στο Ζαγόρι θα αποτελέσει αντικείμενο μονοήμερης εκδρομής στην περιοχή. Το Διεθνές Πανεπιστήμιο διοργανώνεται από την Εταιρεία SCB που έχει έδρα τις Η.Π.Α., το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και το Κέντρο Βιολογικής και Πολιτισμικής Ποικιλότητας με έδρα το Πάπιγκο.

«Αποτελεί μεγάλη χαρά και πρόκληση για μένα, η διοργάνωση του διεθνούς θερινού αυτού Πανεπιστημίου στον τόπο μας», δήλωσε η Δρ. Βασιλική Καττή, λέκτορας του Παν/ου Ιωαννίνων.

«Όταν εκλέχθηκα πριν δυο χρόνια στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρώπης της Εταιρείας SCB και πριν λίγους μήνες Πρόεδρος της Επιτροπής εκπαίδευσης της άνω Εταιρείας, ήταν μεγάλη τιμή για μένα προσωπικά, για το Παν/ο Ιωαννίνων και για τη χώρα μας. Έκτοτε εργάστηκα πολύ σκληρά από τη

θέση που είχα τόσο για τη χάραξη σοβαρής πολιτικής προστασίας της βιοποικιλότητας σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, όσο και για τη διάδοση της περιβαλλοντικής κουλτούρας στην Ευρώπη».

Ερωτηθείσα για την επιλογή του τόπου στην πρότασή της μας απάντησε: «Πάντα πίστευα ότι η Ήπειρος έχει φοβερή δυναμική ανάπτυξης σε διττή βάση: φύση και πολιτισμός. Ως επιστήμονας του περιβάλλοντος, αλλά και με μεγάλη αγάπη στον τόπο ήθελα να αναδείξω το μεγάλο φυσικό και πολιτισμικό μας πλούτο στην Ευρώπη με αυτήν την πρωτοβουλία».

Όταν ερωτήθηκε γιατί επιλέχθηκε το Πάπιγκο μεταξύ τόσων χωριών του Ζαγορίου και της ευρύτερης περιοχής, μας είπε: «Γιατί πέρα από την απaráμιλλη φυσική ομορφιά του τοπίου και τις υποδομές του, έχει ευτυχώς Μέρι σήμερα διατηρήσει αδιατάραχτο το βουνό του χωρίς δρόμους. Αν είχε καταστραφεί από δρόμους όπως τα περισσότερα βουνά που καταστρέφονται ακόμη και σήμερα, δεν θα προσέφερε τις ιδανικές συνθήκες για τη διεξαγωγή των εργαστηρίων φύσης, ούτε θα προσέλκυε το περιπατητικό και επιστημονικό ενδιαφέρον των ξένων καθηγητών και φοιτητών».

«Οφείλουμε ένα μεγάλο ευχαριστώ στο Υπουργείο ΠΕΧΩΔΕ της Ελλάδας, ως χορηγό της προσπάθειας αυτής, σε όλα τα μέλη της Εταιρείας μας και στους επιστήμονες του Παν/ου Ιωαννίνων και της ΜΚΟ που θα προσφέρουν φιλοκερδώς τις διδακτικές τους υπηρεσίες», μας είπε ο Dr Martin Dieterich, καθηγητής του Παν/ου Hohenheim της Γερμανίας και πρόεδρος της Εταιρείας SCB στην Ευρώπη.

«Υπάρχει τεράστια ανταπόκριση από τους Ευρωπαίους φοιτητές. Σε λιγότερο από μήνα, την ιστοσελίδα μας (<http://cbcd.eu/gss/>) επισκέφθηκαν σχεδόν από 2.500 άτομα. Εύχομαι η Ελληνική πρωτοβουλία να αποτελέσει την απαρχή ενός δικτύου τέτοιων θερινών σχολείων και σε άλλες χώρες».

(«Πρωινός Λόγος» 31/5/08)

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΡΥΜΩΝ ΒΙΚΟΥ-ΑΩΟΥ ΚΑΙ ΠΙΝΔΟΥ

Ταχ. Δ/ση: Ασπράγγελοι, Δήμου Κεντρικού Ζαγορίου - Τ.Κ.: 440 07
Τηλ.: 26530-22245, 22241 - Fax: 26530-22241
E-mail: kpasprag@otenet.gr

Θέμα: «Κέντρα Πληροφόρησης Εθνικού Πάρκου Βόρειας Πίνδου»

Σας ενημερώνουμε ότι στο Κέντρο Πληροφόρησης Ασπραγγέλων που βρίσκεται πριν από τον οικισμό Ασπραγγέλων, λειτουργεί η Υπηρεσία του Φορέα Διαχείρισης Εθνικών Δρυμών Βίκου-Αώου και Πίνδου. Στην Υπηρεσία μπορεί να απευθυνθεί οποιοσδήποτε θέλει πληροφορίες σχετικά με το Εθνικό Πάρκο Βόρειας Πίνδου.

Υπό την εποπτεία του Φορέα Διαχείρισης λειτουργούν μεταξύ άλλων, 3 Κέντρα Πληροφόρησης που βρίσκονται στο Μεσοβούνι, στη Βοβούσα αλλά και στους Ασπραγγέλους, στα οποία μπορεί ο επισκέπτης να ενημερωθεί για το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, την ιστορία, τα πολιτισμικά στοιχεία (γεφύρια, μοναστήρια, εκκλησίες, σκάλες, νερόμυλος κ.α.), τις πεζοπορικές και ορειβατικές διαδρομές, καθώς και για τα σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας και πανίδας που υπάρχουν στην περιοχή.

Παρακαλούμε να συμπεριλάβετε στην στήλη σας που αναφέρει «τι μπορείτε να δείτε επισκεπτόμενοι το Ζαγόρι, τα παρακάτω:

«Το Κέντρο Πληροφόρησης Ασπραγγέλων, λειτουργεί καθημερινά, Δευτέρα έως και Κυριακή, από τις 09:00 μέχρι τις 15:00, με τηλέφωνα επικοινωνίας και fax: 26510 22241.

Το Κέντρο Πληροφόρησης Μεσοβουνίου καθώς και το Κέντρο Πληροφόρησης Βοβούσας, λειτουργούν Τετάρτη έως και Κυριακή, 09:00-16:00, με τηλέφωνα επικοινωνίας αντίστοιχα 26530 41275/26560 22621. Δευτέρα και Τρίτη τα Κέντρα παραμένουν κλειστά».

Σας ευχαριστούμε, εκ των προτέρων, παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε πληροφορία ή διευκρίνιση.

Για το Φορέα Διαχείρισης των Εθνικών Δρυμών Βίκου Αώου και Πίνδου

Ο Διευθυντής του Φ.Δ.
ΜΙΧΑΛΗΣ ΒΑΚΚΑΣ

9 και 11 ΙΟΥΝΙΟΥ

Ο Μικρός Πρίγκηπας από το Μονοδένδρι

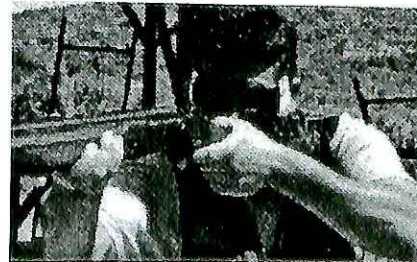
ΤΟ ΡΙΖΑΡΕΙΟ Δημοτικό σχολείο από το Μονοδένδρι ανέβασε το έργο του Σαιν Εξυπερί «Ο μικρός πρίγκηπας», μία από τις πιο αγαπημένες ίσως ιστορίες παγκοσμίως για μικρούς και μεγάλους. Ήδη παίχτηκε μία φορά στις 12 Μαΐου στη Ριζάρειο Σχολή στην Αθήνα και τώρα ετοιμάζεται για δύο ακόμα παραστάσεις.

Η πρώτη είναι στο Καμπέριο στις 9 Ιουνίου (στις 9 το βράδυ) και η δεύτερη στο υπαίθριο θέατρο στο Μονοδένδρι στις 11 Ιουνίου στις 8 το βράδυ. Είναι η έβδομη συνεχής φορά που το σχολείο του Ζαγορίου ανεβάσει ένα παιδικό θεατρικό έργο.

Σε αγώνες σκοποβολής

Νίκη και πανελλήνιο ρεκόρ από το Β. Ζωρδούμη

Μια σημαντική, από πολλές πλευρές, νίκη, πέτυχε ο διεθνής σκοπευτής της Σκοπευτικής Λέσχης Ζαγορίου, Βασίλης Ζωρδούμης (φωτό), σε σκοπευτικό αγώνα, που πραγματοποιήθηκε στα Χανιά, το περασμένο Σαββατοκύριακο, στα πλαίσια των εκδηλώσεων για τη μάχη της Κρήτης. Ο αθλητής της ΣΚΟ.ΛΕ.Ζ. σημείωσε την καλύτερη επίδοση στην Ελλάδα μέχρι στιγμής, στο αγώνισμα του τραπ, με 118/125 δίσκους. Μάλιστα, σε συνδυασμό με τις νίκες που είχε σημειώσει σε προηγούμενους αγώνες, στη Μαλακάσα και στο Λαγκαδά Θεσσαλονίκης, βρίσκεται πολύ κοντά στην κατάκτηση του πρωταθλήματος του 2008, κάτι που έχει πετύχει πολλές φορές στην έως καριέρα του.

ΓΙΑ ΤΟΝ «ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ Νο 2»

ΑΝΟΙΧΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΚΔΟΤΗ-ΥΠΕΥΘΥΝΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ «ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ»

Με αφορμή το σχόλιο της εφημερίδας σας, που δημοσιεύσατε στη σελ. 8 του τεύχους με αριθ. 359, Μαΐου 2008, με τίτλο «Και πάλι περιμένοντας τον Καποδίστρια Νο 2», σας κάνω γνωστές τις απόψεις μου για το όλο θέμα, της συνένωσης δηλ. των τριών σημερινών Δήμων του Ζαγορίου σε ένα ενιαίο «Δήμο Ζαγορίου» και για τον τρόπο που παρουσιάζετε το πολύ σοβαρό αυτό θέμα στο σχόλιό σας.

Ασφαλώς και δεν υπάρχει Ζαγορίσιος που, με αμερόληπτη κρίση και μακριά από ιδιοτέλειες και σκοπιμότητες, να μη συμφωνεί ότι το Ζαγόρι πρέπει να συγκροτηθεί σε μια ενότητα, σε ένα Δήμο.

Ασφαλώς και όλοι οι εμφανιζόμενοι ως έχοντες «πνευματικές ανησυχίες» κατά καιρούς, ως εις «Φιλολογικά συμπόσια», με ρητορικούς κομπασμούς, συζητάνε για την απαραίτητη ένωση του Ζαγορίου.

Προσωπικά δε εγώ, είμαι σίγουρος ότι, η μοναδική ελπίδα να επιβιώσει το Ζαγόρι, το Ζαγόρι που γνωρίσαμε και ανδρωθήκαμε μ' αυτό, με συνθήκες προόδου και προκοπής των κατοίκων του, χωρίς να χάσει την πολιτιστική του παρακαταθήκη, την περιβαλλοντική του μοναδικότητα, τις αξίες του όπως έφτασαν σε μας μέσα στην διαδρομή των αιώνων, η μοναδική ελπίδα λοιπόν είναι η συνένωσή του σε ένα Δήμο. Γιατί τότε θα φροντιστεί λίγο περισσότερο. Το μεγάλο όμως ερώτημα αιωρείται, παραμένει και απαιτεί μια απάντηση:

Ποιες ενέργειες έγιναν όλα αυτά τα χρόνια προς την κατεύθυνση της συνένωσης; Και αφού ο νόμος προέβλεπε και επέτρεπε τις συνενώσεις,

γιατί δεν έγινε καμιά ενέργεια προς αυτή την κατεύθυνση; Και αφού οι ιθύνοντες δεν ενήργησαν, οι υπόλοιποι αυτοί που θέλουν να παριστάνουν τους «πνευματικούς ταγούς», τι έκαναν;

Κε εκδότη.

Η αναγραφή ότι, εμείς ξαναγράψαμε ή τόσες φορές συζητήσαμε για την συνένωση, είναι αστεία δικαιολογία. Όπως αστεία είναι και μια πιθανή, εκ μέρους οποιουδήποτε, ακόμη και του γράφοντος, δικαιολογία του τύπου «εμείς δεν είμαστε αρμόδιοι».

Όποιος προσπαθεί να **καθησυχάσει την συνείδησή** του με αυτές τις δικαιολογίες προφανώς δεν **έχει κατανοήσει πόσο σοβαρό** είναι το θέμα της συνένωσης. Δεν έχει κατανοήσει ότι η ένωση του Ζαγορίου σε ένα Δήμο θα αλλάξει την ζωή όλων μας (των Ζαγορίσιων) καθώς και εκείνη των παιδιών μας.

Η μήπως ακριβώς αυτό είναι που ανησυχεί; Άλλωστε το σχόλιο σας, αυτό αφήνει να αιωρείται: Μια διάχυτη ανησυχία, το τι μπορεί δηλ. να συμβεί αν η συνένωση πραγματοποιηθεί, χωρίς την μεσολάβηση των όποιων «ιθυνόντων», που όμως τόσα χρόνια δεν πήραν καμιά πραγματική πρωτοβουλία προς αυτή την κατεύθυνση,

Αλήθεια γνωρίζετε πόσοι άλλοι εποφθαλιμούν να έχουν στο Δήμο τους κομμάτι από το Ζαγόρι! Και μη μας πείτε ότι αυτό τουλάχιστον δεν το έχετε ακούσει τον τελευταίο καιρό!

Τότε γιατί η θέση που διατυπώνετε, ότι πρέπει να περιμένουμε την τελική απόφαση της Κυβέρνησης; Είναι απορίας άξιο και καμιά ερμηνεία δεν δίνετε για την θέση σας αυτή, στο τι δηλ. **θα θλά-**

ψει την προσπάθεια της συνένωσης ή οποιαδήποτε προσπάθεια προς τον σκοπό αυτό και γιατί πρέπει να περιμένουμε τις Κυβερνητικές πρωτοβουλίες.

Κε εκδότη.

Η πρωτοβουλία Ζαγορίσιων πολιτών, με αποκλειστικό σκοπό την συνένωση του Ζαγορίου σε έναν Δήμο, έγινε ακριβώς **για να καλύψει αυτό το έλλειμμα αγωνιστικότητας** που παρουσιάζουν οι «**ιθύνοντες**» και οι αυτοαποκαλούμενοι ως «**πνευματικοί ταγοί**» του τόπου μας.

Γιατί, ορισμένα τέτοια άτομα, μέσα από ουσιαστικά μόνιμες θέσεις σε ιδρύματα, εταιρείες και κάθε μórφης **Συνδέσμους, έχουν καταφέρει να θέσουν κάτω από τον έλεγχό τους και τελικά να καταπνίγουν, κάθε φιλότιμη προσπάθεια για κάτι το καινούργιο, όταν αυτό δεν έχει την έγκρισή τους.**

Εξυπηρετώντας κατά βάθος προσωπικά τους συμφέροντα, εμφανίζονται ως οι Θεόσταλτοι, εκείνοι που γνωρίζουν τα πάντα, υποκρινόμενοι τους τηρητές της Ζαγορίσιας παράδοσης και του Ζαγορίσιου πολιτισμού, χωρίς όμως οι περισσότεροι να **έχουν να επιδείξουν αντίστοιχες περγαμηνές** προσφοράς και **πρωτοβουλιών.**

Και βέβαια τέτοιες περγαμηνές θα μπορούσε να θεωρήσει κανείς τους αγώνες τους, όταν μπροστάρηδες αυτοί, θα ξεσήκωναν τον κόσμο για τα πραγματικά προβλήματα του Ζαγορίου, που μερικά απ' αυτά είναι (όπως χαρακτηρίστικά αναφέρονται σε πρόσφατη επιστολή του έγκριτου συμπολίτη μας Σ. Καραγιάννη) πώς να αυξηθεί η ποσότητα του νερού (φυσικά και καλής ποιότητας), πώς να λυθεί το αποχετευτικό (πρό-

βλημα – νάρκη στα θεμέλια του τουρισμού), πώς να μη χτίζονται κτίρια κατά τρόπο αντίθετο με την οικιστική παράδοση του Ζαγορίου, την τσιμεντοποίηση κ.λ.π. και, προσθέτω εγώ, την γενικότερη προστασία του περιβάλλοντος στο Ζαγόρι καθώς και την ανεργία των παιδιών του.

Εύκολα κανείς κρίνει τους άλλους, ενώ επίσης πολύ εύκολα αποποιείται τις όποιες ευθύνες του.

Η σημερινή κατάσταση του Ζαγορίου, αποδεικνύει ακριβώς αυτό το γενικό «**βόλεμα**», όπου κανείς δεν ξεσηκώνεται και δεν αντιδρά **πραγματικά** και η υποβάθμιση των πάντων τραγικά συνεχίζεται, αφού κανένα ουσιώδες πρόβλημα δεν λύνεται.

Υπάρχουν βέβαια και οι εξαιρέσεις. **Όπως άνθρωποι σοβαροί, που έχουν να επιδείξουν τέτοιους μαχητικούς αγώνες,** ανεξάρτητα από τον βαθμό επιτυχίας. Γιατί πρέπει για μια φορά ακόμη να λεχθεί, ότι οι αγώνες κερδίζονται όταν ρίχνεται κανείς στη μάχη, χωρίς υπολογισμό του προσωπικού του κόστους.

Κε εκδότη

Τελειώνοντας ήθελα να διατυπώσω την απορία μου και, αν μπορείτε, να μου δώσετε μια πειστική απάντηση, πως εννοείτε **ότι η κίνηση, στην οποία συμμετέχω για την ένωση του Ζαγορίου, μπορεί να είναι πιθανή αιτία διαίρεσης του Ζαγορίου.**

Ειλικρινά μένω κατάπληκτος από μια τέτοια θεώρηση: Πώς δηλ., άτομα που αγωνίζονται για την συνένωση, θα φέρουν την διαίρεση!

Με τιμή

Γιάννης Θεόπιστος
Δίλοφο Ζαγορίου

ΓΙΑ ΤΟΝ «ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ Νο 2»

Οφειλόμενη απάντηση: «ΚΡΕΙΤΤΟΝ ΤΟ ΣΙΓΑΝ» κ. ΘΕΟΠΙΣΤΕ

Κατ' αρχάς μια διευκρίνιση:

Το σχόλιό μας στο τεύχος Μαΐου του περιοδικού μας, σχετικά με τον αναμενόμενο «Καποδίστρια» Νο 2 (που έδωσε την αφορμή στον κ. Θεόπιστο για την επιστολή του πο δημοσιεύουμε στη διπλανή στήλη) εκφράζει τις θέσεις και τις απόψεις του Δ.Σ. της Ι.Λ.Ε.Ζ. και της Σ.Ε. του περιοδικού και όχι τις προσωπικές του φερόμενου στο λογότυπό του, ως εκδότη για λόγους καθαρά τυπικούς κατ' απαίτηση της αρμόδιας υπηρεσίας των ΕΛΤΑ για την ταχυδρομική ατέλεια και απρόσκοπτη διακίνηση του περιοδικού. Εκδότης και ιδιοκτήτης του περιοδικού ήταν και είναι μόνο η Ι.Λ.Ε.Ζ.

Έτσι και η απάντηση στην επιστολή του κ. Θεόπιστου θα είναι του Δ.Σ. της Ι.Λ.Ε.Ζ. και της Σ.Ε. του περιοδικού.

Ειλικρινά δεν μπορούμε παρά να εκφράσουμε τη θλίψη μας για μια επιστολή που προσπαθεί να απαξιώσει τα πάντα και τους πάντες, αγγίζοντας τα όρια της ύβρεως. Και ρωτούμε. Από πού, στ' αλήθεια αντλεί ο κ. Θεόπιστος το δικαίωμα και το ηθικό κουράγιο να ζητάει περγαμηνές προσφοράς, από όλους όταν ο ίδιος όλα αυτά τα τελευταία τριάντα (τουλάχιστον) χρόνια, που το Ζαγόρι ψάχνει αγκομαχώντας να βρει και να χαράξει το δρόμο της αναβίωσής του, δεν έχει να επιδείξει την παραμικρή παρουσία και συμμετοχή (ηθική και υλική) στα δρώμενα του Ζαγορίου. Αν κάνουμε λάθος και δεν είναι έτσι, θα περιμένουμε να προσκομίσει τις δικές του περγαμηνές, έτοιμοι να ανακαλέσουμε...

Κι ακόμα που βρίσκεται το κουράγιο (για να μη το πούμε αλλιώς) να ειρωνεύεται και να βάζει σε εισαγωγικά τις «πνευματικές ανησυχίες» και τα «φιλολογικά συμπόσια» όπου με... «ρητορικούς κομπασμούς συζητάνε για το Ζαγό-

ρι... κάποιοι Ζαγορίσιοι κ.λ.π. κ.λ.π...».

Ίσως γιατί ούτε οι πρώτες (οι πνευματικές ανησυχίες) τον αγγίζουν και τον απασχολούν, ούτε στα δεύτερα (τα φιλολογικά συμπόσια) πήρε ποτέ μέρος.

Κι ύστερα, γιατί αυτή η απαξιωτική στάση απέναντι στους (έστω και αυτοαποκαλούμενους) πνευματικούς ταγούς, όταν ο κ. Θεόπιστος απαντάει σε ένα περιοδικό που είναι τέκνο της έγνοιας και της αγάπης για το Ζαγόρι μιας ομάδας τέτοιων πνευματικών ταγών όπως οι Κ. Λαζαρίδης, Στάθης Λαμπρίδης, Γιάννης Νικολαΐδης, Ευριπίδης Γιαννακός, Κώστας Βαρζώκας, Φρίξος Τζιόβας και λοιποί) που κάποιοι σήμερα, χωρίς το πνευματικό εκτόπισμα εκείνων των ιδρυτών, προσπαθούν να μη μείνει μεσοστράτις η προσπάθειά τους. Και όλα αυτά τα χρόνια (30 χρόνια έκλεισε το «Ζαγόρι μας») ο κ. Θεόπιστος δεν αξιώθηκε ούτε μια φορά να περάσει από τα γραφεία του, να μας φέρει ένα γραπτό του, έστω ένα σχόλιο, ή να συζητήσει και να συμβάλει στην επίλυση κάποιου προβλήματος του Ζαγορίου, όπως κάνουν εκατοντάδες Ζαγορίσιοι όλο το χρόνο.

Αντ' αυτού ο κ. Θεόπιστος άκριτα και ατεκμηρίωτα, παίρνει αμπαρίζα όλους όσους (κατά τον ίδιο)... **«μέσα από μόνιμες θέσεις σε ιδρύματα, εταιρείες και κάθε μορφής συνδέσμους, έχουν καταφέρει να θέσουν υπό τον έλεγχό τους και τελικά να καταπνίγουν κάθε φιλότιμη προσπάθεια» (!)** (προφανώς όπως εκείνες του ίδιου όλα αυτά τα χρόνια, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται ίσως και η χωρίς καμιά αιτιολόγηση διαγραφή του από συνδρομητή του περιοδικού αρνούμενος όμως να πληρώσει και τις συνδρομές μια διετίας που όφειλε και οφείλει).

Για τον κ. Θεόπιστο, δεν

υπάρχει όλα αυτά τα τελευταία χρόνια στο Ζαγόρι τίποτε που έστω ν' αξίζει και μιας απλής μνείας.

Όλα, Σύλλογοι, Εταιρείες, Συνδέσμοι και πρόσωπα, δεν κάνουν τίποτα, παρά να εξυπηρετούν –κατά τον κ. Θεόπιστο– τα προσωπικά τους συμφέροντα. «Θου κύριε φυλακή τω στόματί μου» τι άλλο να πει κανείς;

Έτσι ο κ. Θεόπιστος δεν είδε ούτε άκουσε τίποτε όλα αυτά τα χρόνια για κάποια Συνέδρια, Συμπόσια, Πολιτιστικές Εκδηλώσεις και Πολιτιστικούς φορείς με Χορευτικούς Ομίλους που κρατούν και μεταλαμπαδεύουν την παράδοση στην Ελλάδα και σ' όλο τον κόσμο. Δεν είδε και δεν άκουσε για το Συνέδριο Παραδοσιακής Αρχιτεκτονικής στο Τσεπέλοβο το 1980 με πρωτοβουλία του ΚΕΖ και του ΤΕΕ ή για την Οικολογική Συνάντηση στο Γρεβενί το 1980 κι ακόμα το 1ο και 2ο Συμπόσιο λόγου στα Γιάννενα από την ΙΛΕΖ 1986-1988.

Δεν άκουσε ο κ. Θεόπιστος για ένα ΚΕΖ που για μια ολόκληρη δεκαετία από το 1980-1990 με τα ανοιχτά σχολεία του και με τη συμμετοχή εκατοντάδων ξένων επιστημόνων και φοιτητών έκαναν το Ζαγόρι γνωστό σ' όλο τον κόσμο. Κι ακόμα ο κ. Θεόπιστος δεν είδε ούτε άκουσε για τις προσπάθειες των Ζαγορίσιων φορέων (ΙΛΕΖ, ΕΖΑ) για την ιστορική καταγραφή και καταξίωση των γεγονότων στο Ζαγόρι, όπως το άγαλμα της Ζαγορίσιας γυναίκας, τον Τύμβο στην Γκραμπάλα κ.λ.π.

Έτσι δικαιούμαστε να ρωτήσουμε, **ΠΟΥ ΉΤΑΝ** όλα αυτά τα χρόνια ο κ. Θεόπιστος κι έρχεται σήμερα να ζητάει περγαμηνές από όλους τους άλλους. **Και πού ήταν** το 1998 με τον Καποδίστρια Νο 1, όταν η ΙΛΕΖ και το «Ζαγόρι μας» και οι άλλοι φορείς έκαναν αγώνα για το

μη διαμελισμό του Ζαγορίου σε τρεις Δήμους μιλώντας από τότε για το «κοινό των Ζαγορίσιων»;

Φαίνεται όμως πως η ιστορία του Ζαγορίου για τον κ. Θεόπιστο αρχίζει μόλις πριν δυο χρόνια (το 2006), όπου ο ίδιος εμφανίζεται στο Ζαγορίσιο στερέωμα ως διάττων αστέρας ζητώντας να αναδειχθεί στο Δημαρχιακό θώκο του Κεντρικού Ζαγορίου. Θεμιτή η επιθυμία του. Όμως επειδή οι Ζαγορίσιοι με την ψήφο τους τον τοποθέτησαν στη θέση της αντιπολίτευσης, αυτό ο κ. Θεόπιστος δεν το άντεξε και μετά από λίγους μήνες παραιτήθηκε από Δημοτικός Σύμβουλος ξεκινώντας τον αγώνα για τη διάσωση του Ζαγορίου μέσα από διάφορες επιτροπές και πρωτοβουλίες. Και δεν έχουμε τίποτε με καμιά επιτροπή και καμιά πρωτοβουλία, αλλά με τις επιδιώξεις (θεμιτές κι αυτές) που κάποιοι μέσω αυτών θέλουν να προωθήσουν θέτοντας έτσι σε δοκιμασία την ψυχική διαίρεση του Ζαγορίου κι όχι την χωροταξική. Και λυπούμαστε γιατί αυτή η απαράδεκτη επιστολή του κ. Θεόπιστου εντάσσεται δυστυχώς σ' αυτό το κλίμα και σε τέτοιες επιδιώξεις.

Και κάτι τελευταίο. Αν από οποιοδήποτε άλλο μέλος της Επιτροπής Πρωτοβουλίας παίρναμε μια τέτοια επιστολή θα ήταν ίσως πιο αποδεκτή και σημείο αναφοράς για συζήτηση. Γιατί όλοι όσοι αποτελούν την Επιτροπή αυτή έχουν κατά κάποιο τρόπο και κατά καιρούς όλοι τους ασχοληθεί με τα προβλήματα του Ζαγορίου, **πράγμα το οποίο δεν μπορούμε δυστυχώς να πούμε για τον κ. Θεόπιστο.**

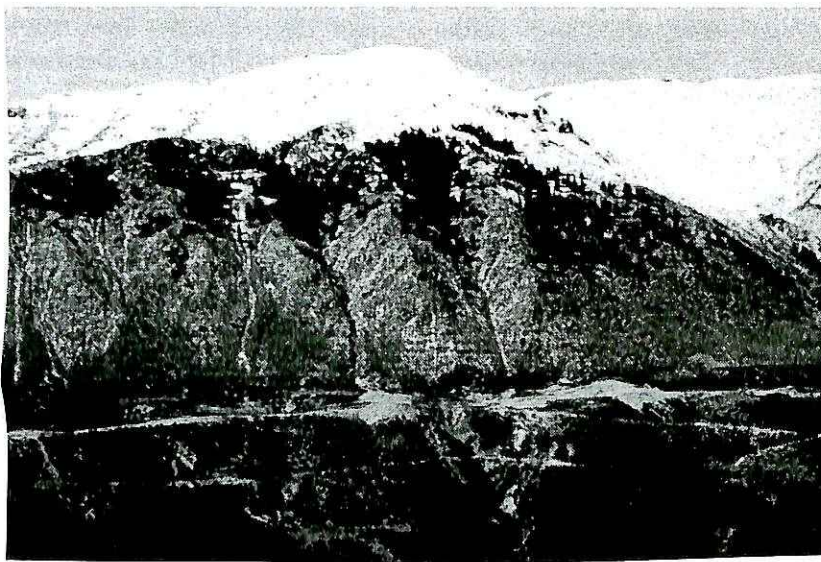
Γι' αυτό τελειώνουμε με τη γνωστή ρήση των αρχαίων ημών προγόνων **«Κρείττον το σιγάν» κύριε Θεόπιστε.**

Για μας ο διάλογος τελειώνει εδώ.

Το Δ.Σ. της ΙΛΕΖ

Περιβάλλοντος πάθη (Οδικό τσοντάρισμα Κρυόδρυσης)

του Φωκίωνα Καψάλη

Αποκλειστικά από την τότε (1987) σοσιαλίζουσα κυβερνητική παράταξη, εψηφίσθη το υπ' **αρ.108/198-1739/1987** νομοσχέδιο Υπουργείου Γεωργίας (Περί αξιοποιήσεως – προσεγγίσεως βοσκοτόπων). Ένα αντάξιο των εμπνευστών του απόχρεμα, που για τον αντιπεριβαλλοντικό του και μόνον χαρακτήρα, δύσκολα θα γινόταν αποδεκτό από κάποιο ευαισθητοποιημένο κοινοβούλιο ξένης χώρας. Εν τούτοις όμως, η παγκόσμια αυτή τερατογέννηση, που στάθηκε η αρχική πλατφόρμα εκκινήσεως των μεσαιωνικών ορδών για την καταπάτηση και καθημερινοποίηση της φύσης, δεν εψηφίσθη από κάποιο ξενικό κοινοβούλιο όπως το Μπαγκλαντές ή η Ζιμπάμπουε, αλλά από χώρα που μέσα από το ενδόφλοιο της ψυχής της ξεπήδησε ο αρχαίος μας πολιτισμός, που ως κυρίαρχο συστατικό του έχει τον σεβασμό προς τη Θεία Κτίση. Εξ ου και η φύση ελατρεύετο ως θεά Γαία, η προσωποποίηση της γης.

Απέβλεπε δηλαδή ο **ενοχικός** αυτός νόμος, που επινοήθη ως φόρμουλα «μανουβραρίσματος» των αφειδώς παρεχομένων κτηνοτροφικών κονδυλίων της ΕΟΚ, την εγχάραξη της φύσης με αλλεπάλληλες δίπλες ορεινών δρόμων, ώστε βαριά πεδικλωμένη αυτή κι αιμορραγικά φιμωμένη να έχει την τραγική τύχη του Ιερέως Λαοκόωντος, που εξέπνευσε από τ' ασφυκτικά κουλουριάσματα των εξερεθισμένων όψεων.

Βάσει λοιπόν, του δολίου αυτού νόμου, εκηρύχθη λίαν αβασανίστως, ένα ντελiriaκό **πογκρόμ εις θάρος των φυσικών μας πόρων**. Δίχως από τότε, να παραμείνει τίποτε ασεκoιλιαστο από το αψίθυμο ατσάλι της μπουλντόζας.

Κορυφές, οροσειρές, ισιόφωτες χαράδρες, αλπικά τοπία, διαύγαστες λίμνες, γάργαρα ποτάμια, εθνικά πάρκα, περίπλοκοι γεωλογικοί σχηματισμοί, δρυμοί, ακόμη και μνημεία της φύσης, υπέστησαν ανεπανόρθωτες γεωμορφολογικές καταστροφές από τους προχωρημένους «**Κρομανιόν**» και τους «**Νεάντερταλ**», που βρήκαν έτσι –μ' αυτό το αναπάντεχο δίκτυο– μια ευχερέστατη αυτοκινητιστική πρόσβαση ως τις πιο άβατες κι αδιέκβατες ως πριν θηλές της φύσης, διαρπάζοντας, ρυπαίνοντας, απολεπίζοντας και θραύοντας μανιωδώς κάθε ανθοφυΐες και αγλαό στολίδι της. Μόνον ορθόποδα χαρισματικής ιδιοτελείας και ένσταβλα είδη

Τις εκκαπτικές ωμότητες εδώ (κορυφή Μιτσικελιού) τις καλύπτει το χιόνι. Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο με την πίσω πλευρά, όπου οι ωμότητες από τον δρόμο της Κρυόδρυσης, είναι εμφανέστερες.

αδυνατούν να εκτιμήσουν τούτες τις ανεπανόρθωτες καταστροφές εις βάρος των λεπτών ισορροπιών του εύβλητου και λίαν ευπαθούς οικοσυστήματός μας.

Δίχως εν τέλει, το οδοποιϊτικό αυτό παρανάλωμα, που σημειωτέον, έγινε με προκλητική εκνομία και οικονομοτεχνική αδιαφάνεια – (γλείφουν ακόμη τα δάκτυλά τους οι εμπλεκόμενοι), να συνδράμει τελικά στην αναπόσπαστη της λειψανδρούς από τότε, λόγω των αθρόων μεταναστεύσεων, **ορεινής (μετακινούμενης)** και **ορεινής (μετακινούμενης)** κτηνοτροφίας. Την οποία σήμερα (τ' **απολειφάδια της**) κρατάνε, σε συντριπτικό ποσοστό, ελλείψει των ιθαγενών, που αναμένουν εξαπλωμένοι στις καφετέριες και τα ξενυχτάδικα, παχυλούς διορισμούς, τα στιβαρά και προσγειωμένα χέρια αλβανών βοσκών και οι οσονούπω εκπνέ-

ήταν άλλωστε και στην ταξική τους συνείδηση – αλλά εξέθρεψε περισσότερο, διαρρηγνύοντας άμα, με σωρείαν ορεινών δρόμων, **τάχατες για την κτηνοτροφία και το ορεινό μας κλέφος**.

Κι αντίς η Ν.Δ., με την ανάληψη της Εξουσίας, **ν' απορρίψει στον καιάδα των αχρήστων, τούτο το επαχθές νομοσχέδιο**, που ως αντιπολίτευση, μαζί με τα κόμματα της αριστεράς είχε βδελυγματικώς **καταψηφίσει**, συσσωματώνει στη φαμίλια της λαϊκίζοντα μέλη, που όχι μόνον, λόγω της εσωτερικής τους ακομψίας, αδυνατούν να συλλάβουν τη χάρη και την δωρεά μιας πλέριας κι αδιάθικτης φύσης, αλλά, παριστάνοντας κιόλας τους «γκραντμετρ» της ανάπτυξης, προβαίνουν σε τέτοιου είδους αντιπεριβαλλοντικών ενεργειών, ώστε οι πράξεις τους ποσώς να μη διαφέρουν από κείνες που διαπράττονταν εν ψυχρώ, στον «καιρό των τοιγγάνων» (**ενεργοποίηση άγων και εκτός λειτουργικότητας ορεινών δρόμων, αθέτηση υποχρεώσεων έναντι νατούρα κ.ά.**). Ενέργειες, που εκτός από την απάμβλυνση των περιβαλλοντικών μας αισθήσεων, καταδεικνύουν:

α. Αντιθετική πρακτική προς τις κυβερνητικές επιταγές προστασίας των φυσικών μας πόρων.

β. Ψυχρή αδιαφορία προς τους προβληματισμούς του οικονομικού επιτελείου και των φορολογουμένων, για την χρόνια στρέβλωση του κληροδοτηθέντος δημοσιονομικού μας προβλήματος. Ιδιαίτερα όταν, οι διασπαθίσεις σε έργα **περιπτώ, αμελέτητα, έκνομα και προπαντός ολέθρια για το φυσικό περιβάλλον**, έχουν φέρει σε οικονομική δυσχέρεια, αν όχι και σε **χρεοκοπία τους Ο.Τ.Α.**

γ. Ψηφοθηρικές στρακατρούκες για να κρατάμε σε εγρήγορση το εκλογικό μας απόθεμα.

Έτσι κάπως και μ' αυτά τα ξινισμένα υλικά, ζυμώθηκε και ο αποσυντεθειμένος λόγω της 10χρονης ευρωτιάδης, δρόμος της Κρυόδρυσης Ζαγορίου. Ένας δρόμος από το πουθενά για το πουθενά.

Περί του επεκτάματος αυτού, υπάρχουν –όπως μας είπαν κάτι **ρομά βιολετζήδες**– τρεις διφορούμενες εκδοχές:

α. Ανάδυσση του χωριού από το βυθό της απομόνωσής του. Αν είναι δυνατόν, ένα χωριό με 10

Περιβάλλοντος πάθη

όλους κι όλους κατοίκους, με την απόσταση αναπνοής από τα Γιάννενα των 15 λεπτών και 4' από το εθνικό δίκτυο Ιωαννίνων – Θεσσαλονίκης, να θεωρείται «απομόνωση»; Αιδώς Αργείοι!

β. Είναι, λέει, επαρχιακός! Ποιος εδώ «σιαχλεύει» ποιόν; Όταν το κεντρικό επαρχιακό δίκτυο του Ανατ. Ζαγορίου υφίσταται πληρέστατο και μάλιστα με σωρείαν καταχρηστικών διακλαδώσεων, από τον καιρό του Νώε;

γ. Πλασάρεται –ακούστε και τούτο– ως «επείγον» αίτημα τοπικών πληθυσμών!

Θα πρέπει εδώ ή να μας περισσεύει μεγάλη δόση αυθάδειας, ή να διερμηνεύονται βαθύτεροι εργολαβικοί συνειρμοί... Αλλιώς, πώς θα μπορούσαμε να επικαλεστούμε ανύπαρκτους πληθυσμούς, όταν πλέον είναι ηλιού φαινότερη, η **άνευ ανακάμψεως**, πληθυσμιακή μάρανση της υπαίθρου με 0 έως 50 ανεργούς κατοίκους ανά χωριό, έως ότου μετοικίσουν και αυτοί εις Κύριον ή για κάποιο συγγενικό τους άστυ; Εκτός κι αν βριθόντες πληθυσμούς, προσλαμβάνουμε αυτούς των απογραφών –ΠΑΡΩΔΙΑ– όπου λίαν ανευθύνως, μπορεί να δεις Κογκολέζους ή Μαροκινούς καταχωρημένους, ως γνήσια τέκνα του Ζαγοριού!.. Αυτά τα παραπλανητικά, ή ποινικά θα λέγαμε, τεχνάσματα των **πλαστών κατοίκων**, που αποβαίνουν εις βάρος των φορολογουμένων, θα πρέπει επιτέλους να σταματήσουν. Διότι, αφενός μεν, στέφουμε αδρόμισθους δημάρχους, με μια πολυέξοδη κουστωδία τιτιβιζόντων γύρα τους, δίχως πληθυσμιακά να είναι απαραίτητοι. Κι αφετέρου, βάσει τούτων των **πληθυσμιακών μαγγανειών και των προκάτ αναγκών**, αλιεύ-

ονται οι ετήσιες κρατικές επιχορηγήσεις, που ύστερα –εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων– χρησιμοποιούνται λίαν ανευθύνως και άνευ διεξοδικών ελέγχων εκ μέρους των ελεγκτικών αρχών (αντιπολίτευση – δημόσιοι ελεγκτές) εις βάρος του φυσικού μας περιβάλλοντος (**όπως η κρυψίβουλη και καμουφλαρισμένη με τη μουςούνα των μικροσυντηρήσεων επανασφάλτωση του δρόμου Οξυάς Μονοδενδρίου Ζαγορίου – περιοχή NATURA 2000 GR 2130009, Ζώνη 2 Εθνικού Πάρκου**) κ.ά. Και για να τελειώνουμε πια μ' αυτές τις αθλιότητες, που μας χαρακτηρίζουν αρνητικά κι αποτελούν την βασική αιτία προσαγωγής μας στο Ευρωδικαστήριο, όπως τις προάλλες (29, 30 και 31 Ιαν.) που συρθήκαμε για ζητήματα: «προστασίας βιοτόπων», «Επικίνδυνα απόβλητα», «διαχείριση υδατιών πόρων», θα πρέπει το ΥΠΕΧΩΔΕ ως αρμόδιος φορέας, καθώς και η Ε.Ε. που Οδηγίες της **θρασυτάτα αποπτύνται**, να συντονίσουν τις προσπάθειές τους, ώστε να εκριζωθεί τούτο το εκ προμελέτης περιβαλλοντικό έγκλημα εις βάρος των «ιερογλυφικών της φύσης». Κυρίως ουσιαστικοί έλεγχοι στα **ψηφοθηρικά και εργολαβικά ευρυνόμενα οδικά δίκτυα**, τα οποία θα πρέπει από τούδε κι εφεξής, να προγραμματίζονται **βάσει του εθνικού χωροταξικού και κατόπιν εγκρίσεώς σας!** Έχουμε αναρριχηθεί ως ορειβάτες σ' ολόκληρη σχεδόν την ορεινή μας επικράτεια, τούτο το εκκαπτικό χάλι, δύσκολα το απαντά κανείς αλλού.

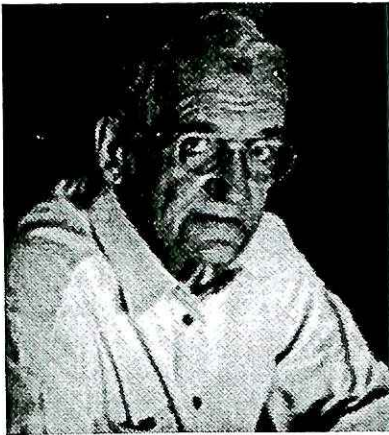
Πλέον τούτων, το Υπουργείο σας για πρόληψη ετέρων καταστροφών στο φυσικό μας περιβάλλον, θα πρέπει διά των εδρευομένων εδώ θαυμασίων αρχών σας (ΠΕΧΩΠΗ κ.ά.) να προβεί άμεσα σε εμπεριστατωμένους ελέγχους σ' ό τι αφορά το ερίζων θέμα (οδική τσόντα Κρυόδρυσης). Αν τηρήθηκαν δηλαδή, δίχως έτερα τερτίπια, ...οι νομικές και οικονομοτεχνικές προδιαγραφές της κατασκευής. Γιατί δε μπορεί εσείς ο κάθε ατάσθαλος ν' αδράχνει μια μπουλντόζα και να κατασκάβει ως αγριόχοιρος, ότι πολιτιστικώς αδυνατεί να εκτιμήσει.

Φωκίων Ιωαν. Καψάλης
Ορειβάτης

Μια ακόμη ευρηματική εκδήλωση

Τον Τίτο Πατρίκιο τίμησε ο Πολιτιστικός Σύλλογος Καπεσόβου

Αναλύθηκε το έργο του και παρουσιάστηκαν επιλεγμένα ποιήματα
Της ΕΛΕΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ-ΔΟΥΒΛΗ

Το Καπέσοβο με τον πολιτιστικό του Σύλλογο χρόνια τώρα καταφέρει με τις ιδιαίτερες και ευρηματικές εκδηλώσεις του να κρατά μόνιμα τα πρωτεία στο Ζαγόρι. Κάθε δραστηριότητά του φέρει την σφραγίδα της πρωτοτυπίας, της ιδιαιτερότητας και της σοβαρότητας. Τα θέματα που τους απασχολούν κάθε φορά είναι μοναδικά και «πιστοποιημένης ποιότητας».

Τι να πρωτοθυμηθεί κανείς; Τα θαυμάσια ημερολόγια του, συλλεκτικά όλα, όπως και το φετινό «θ'μέμει» που είναι ένα θησαύρισμα πληροφοριών και φωτογραφιών, «λεύκωμα» μιας εποχής που πέρασε ανεπιστρεπτή, τη συμμετοχή του στο απολαυστικό Γιαννιώτικο κουβεντολόι στην αίθουσα της Ν.Α.Ι. ή την εξαιρετική παρουσία της **Άννας Βαρζώκα** και της **Νίκης Ζούκη** στη φετινή μεγάλη εκδήλωση του συνδέσμου Ζαγορισίων «Μάγια μώχεις καμωμένα»!

Ιδιαίτερη εκδήλωση στο χωριό τους για φέτος (μέχρι στιγμής και... εκτός απροόπτου), η τιμητική βραδιά, αφιερωμένη στο έργο του ποιητή Τίτο Πατρίκιου. Τις συλλογές του «Ποιήματα IV 1988» και «Νέα Χάραξη» παρουσίασε και ανέλυσε με το γνωστό του λόγο ο Καθηγητής κ. Παναγιώτης Νούτσου, ενώ ποιήματά του παράλληλα απέδιδε η τόσο χαρισματική γνωστή φιλόλογος Νίκη. Τα αυτοκίνητα σχημάτιζαν ουρές κι από τις δύο εισόδους του χωριού.

Παρά τον βροχερό καιρό που χάλασε τα σχέδιά τους στον θαυμάσιο χώρο της Πασχαλείου Σχολής, ο δραστήριος σύλλογος είχε εναλλακτική λύση την τεράστια κρεβάτα! Βέβαια ήταν αδιαχώρητο, οι σκάλες, τα διπλανά δωμάτια, η σάλα όλα ασφυκτικά γεμάτα. Η ωραία παρουσίαση έκλεισε από τον ίδιο τον ποιητή. Χαρήκαμε το λόγο

του καθώς διηγόταν εμπειρίες της ζωής και της ποιητικής του σταδιοδρομίας.

Το τέλος βρήκε παντού καλοστρωμένα τραπέζια και τα μέλη του συλλόγου επί ποδός.

Γευτήκαμε όλοι το φασολμπρίανο, τις πίτες, το σκωτοπίλαφο, μαζί με τα ορεκτικά, τις σαλάτες και το ψητό αρνί και το κρασί του **Θουκυδίδη**.

Τα όργανα, η ζυγιά του **Γιώργου Μπέλου** παραμόνευαν στη σκάλα κι έκλεισαν τη βραδιά με χορό και κέφι.

Εκείνο που πάντα με εντυπωσιάζει στις εκδηλώσεις του Καπεσόβου, τις οποίες ανελλιπώς παρακολουθώ είναι η προθυμία, η ομαδικότητα και η συνεργασία όλων των γενεών, καθώς άνθρωποι όλων των ηλικιών βοηθούν με τον τρόπο τους και την ψυχή τους σαν νάνα υποθήωση του καθενός ξεχωριστά.

Ψυχή και υπεύθυνη, η δραστηρία κι ακούραστη πρόεδρος του συλλόγου **Καίτη Κοντοδήμου**, καθηγήτρια και δίπλα της όλοι οι νέοι του χωριού, η μοναδική Νίκη, η Άννα Βαρζώκα κι ο **Λάξης Ντιναλέξης**.

Ήταν μια ωραία βραδιά, κοντά σε ωραίους ανθρώπους. Γι' άλλη μια φορά τους αξίζουν συγχαρητήρια.

Δρ. ΚΩΝ. ΤΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ
ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ
ΔΙΔΑΚΤΩΡ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
28ης Οκτωβρίου 49
Ιωάννινα
Τηλ. Ιατρείου 26510-29.077
Οικίας: 26510-29.177
Κινητό: 6932 - 763.632

ΑΜΜΟΒΟΛΕΣ -
ΥΔΡΟΒΟΛΕΣ
ΥΔΡΟΑΜΜΟΒΟΛΕΣ
ΚΤΙΡΙΩΝ
ΚΩΣΤΑΣ ΒΑΪΤΣΗΣ
60 χλμ. Ιωαννίνων -
Μετσόβου
ΑΜΦΙΘΕΑ
Τηλ. 6949 549222

PIZAPEIO
ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΚΟ
KENTPO
παραδοσιακά υφαντά
και κεντήματα
Μονοδένδρι Ζαγορίου
Τηλ. 26530 71382, 71119
Fax: 26530 71382

Πουλήσαμε τα πρωτοτόκιά μας «αντί πινακίου φακής»!

Με αφορμή την διημερίδα «Αναφυχή- Τουρισμός - Περιβάλλον» Από το Δήμο Κ. Ζαγορίου

Στο ξενοδοχείο «Ντοθρά» στον κάμπο των Ασπραγέλων, πολλοί και καλοί ομιλητές κατέθεσαν τις απόψεις τους κι ακούστηκαν και παρουσιάστηκαν ιδέες και μοντέλα ανάπτυξης που έχουν εφαρμοσθεί σ' άλλους τόπους και μπορεί να προσαρμοσθούν και στη δική μας πραγματικότητα.

Κι επειδή ο τουρισμός και το περιβάλλον είναι η «Αχίλλειος πτέρνα» της περιοχής μας, μεγάλο ήταν το ενδιαφέρον.

Καλά και άγια όλα τα λεχθέντα, η σημερινή όμως πραγματικότητα του Ζαγορίου, όπως την βιώνουμε από κοντά εμείς που ζούμε εκεί, μας προβληματίσε και μας οδήγησε σε κάποιες σκέψεις.

Καθημερινά διαβάζουμε κι ακούμε για την παράδοση και τη δική μας υποχρέωση. Παράδοση θα πει αυτό που παραλάβαμε από τους προγόνους μας κι έχουμε υποχρέωση ίδιο κι अपαράλλαχτο να το παραδώσουμε στις επόμενες γενιές, είτε πρόκειται για κτίσμα οπίτι, εκκλησιά, είτε για τραγούδι, χορό παραμύθι, ήθη, έθιμα.

Κι είναι αυτή η διαφορετικότητα κάθε τόπου που τον σηματοδοτεί και τον ξεχωρίζει από τον άλλο. Είναι η ταυτότητά του. Γι' αυτή τη μοναδικότητα και την ιδιαιτερότητα μας προτιμούν οι ξένοι και φεύγουν μαγεμένοι από τον τόπο μας.

Το Ζαγόρι φημίζεται για το απaráμιλλο φυσικό κάλλος αλλά και το μοναδικά δομημένο τοπίο, κληρονομιά των πορογόνων μας, μοναδική προίκα του τόπου μας. «Εκεί που τα χωριά μας φωλιάζουν σαν τ'ς πέρδικας τα π'λια, σε κάθε αυχένα, στήθωμα ή άπλωμα και σμίγουν αγαπητικά με τη γη χωρίς να ξεχωρίζουν». Αυτό το φυσικό περιβάλλον απαιτεί προσοχή και κυρίως **σεβασμό**.

Καμαρώνουν οι ξένοι τα πετρόχτιστα σπίτια, εκκλησιές, μοναστήρια, γεφύρια, στέρνες, γκαλντερίμια, γραμμένα μεσοχώρια, αλώνια και καλύβες, σπαράγματα της μνήμης, μνημεία του Ζαγορίσιου πολιτισμού και σαν τέτοια μόνο να τα συντηρούμε, να τα προσέχουμε απ' τη φθορά του χρόνου, να τα **αποκαθιστούμε** σωστά κι υπεύθυνα και να τα καμαρώνουμε πρέπει.

Τα μνημεία δεν εξωραίζονται, αποκαθίστανται, μπαλώνονται με σεβασμό και μεράκι.

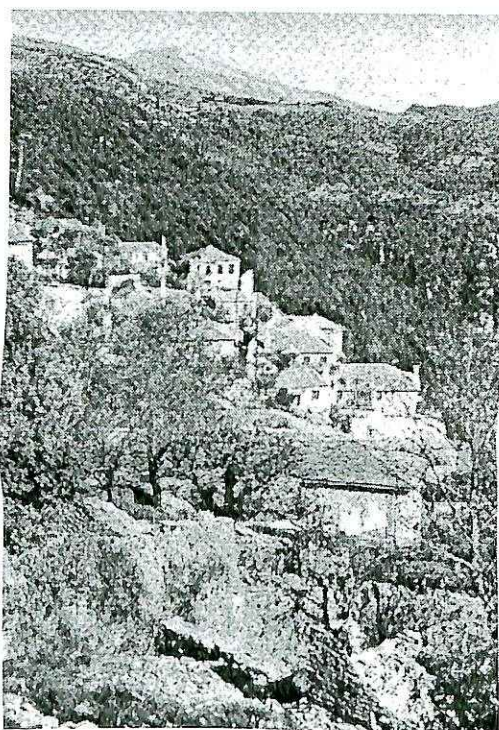
Κάθε επέμβαση «εκουγγροιστική» είναι αλλοίωση ή καλύτερη **βεβήλωση**. Αν είναι δυνατόν!

Τι να ομορφύνουμε εμείς οι

σημερινοί στα μνημεία μας, τη στιγμή που ειδικοί μελετητές υποκλίνονται σ' αυτά; Ούτε να προσθέσουμε ούτε να αφαιρέσουμε έχουν ανάγκη και με ποιο δικαίωμα άλλωστε; Φτιάχτηκαν μια ορισμένη εποχή για να εξυπηρετούν τις ανάγκες και τους σκοπούς μιας ορισμένης κοινωνίας. **Είναι οι Παρθενώες μας!**

Κι ύστερα ήρθε ο Τουρισμός. Ο παντοδύναμος και παμφάγος, σαν απειλή και σαν λαίλαπα. Και μας βρήκε -τους μαύρους- απροετοίμαστους, ανεκπαίδευτους, ανυποψίαστους.

Ποιος δεν θέλει την ανάπτυξη

Ποιος δεν θέλει την ανάπτυξη του Ζαγοριού, για χίλιους δυο λόγους. Άλλο όμως αν' απτυξη κι άλλο αφανισμός κι αλλοίωση...

του Ζαγοριού, για χίλιους δυο λόγους και πρώτα-πρώτα γιατί δεν θέλουμε να καταλήξουμε από παραδοσιακοί οικισμοί παραδοσιακά ερείπια.

Άλλο όμως ανάπτυξη κι άλλο αφανισμός κι αλλοίωση. Και υποκύψαμε και υποταχθήκαμε και φοβάμαι πως κάθε μέρα βγάζουμε τα μάτια μας με «χρυσωμένα δάχτυλα».

Τη λιτή αρχοντιά την αντικατέστησε η χλιδατή υπερβολή, νεοπλουτισμός κραυγαλέος σ' ένα χώρο ήπιο, παρθένο. Άναρχη, ανυπάκουη στο τοπίο δόμηση, ανομοιομορφία στην αρχιτεκτονική, βεβήλωση του τοπίου.

Ξεφυτρώνουν καθημερινά κτίρια «συνουθύλεμα ποικίλων αρχιτεκτονικών τάσεων και μεγεθών», όπου ο σεβασμός και το μέτρο χάνονται. Δυστυχώς ο ξένος δεν

ενδιαφέρεται γι' αυτά. Τις ομορφιές μας να τρυγήσει, το όνομα να εκμεταλλευτεί, τα άλλα είναι... για τους ρομαντικούς. Κι ο ντό-

Της Ελένης
Οικονομίδου--Δούβλη

πιος παραπλανάται, συναγωνίζεται τις εταιρίες, άγεται και φέρεται.

Κι όμως η ανάπτυξη μπορεί να γίνει καλύτερα και συμφερότερα, με σεβασμό στα ζωντανά και τ' άψυχα. Γιατί τα κτίσματα στο Ζαγόρι δεν σε προκαλούν, δεν σε

ξενίζουν, συμφιλιώνονται με τα βράχια, κρύβονται ντροπαλά πίσω από τα δέντρα, κατηφορίζουν με τα σοκάκια, ανηφορίζουν με την πλαγιά, πάντα δεμένα, ποτέ ξεκομμένα, ακολουθούν τις γραμμές του τόπου, απλώνουν χέρια, γίνονται ένα! Ύστερα η ανάπτυξη χρειάζεται **υποδομή** (δρόμο, νερό, αποχέτευση), σχεδιασμό, σεβασμό.

Στο Ζαγόρι λείπουν και τα τρία. Αντί για όραμα βλέπουμε το κέρδος. Τα «αργύρια» πρόδωσαν το Χριστό και δεν θα προδώσουν το Ζαγόρι!

Καλές και χρυσές οι Ημερίδες. Μας ελέγχουν, μας κρίνουν και μας επικρίνουν, βλέπουμε τι είχαμε, τι έχουμε, τι μας πρέπει, μας ανοίγουν τα μάτια.

Ίσως να ζωντανέψουν και τις ευθύνες και τις ενοχές και την αδιαφορία

μαζί με την ανοχή που είναι τρανταχτή και καταντά συνενοχή των φορέων, τοπικών και κρατικών, που διυλίζουν τον ... κώνωπα και καταπίνουν την ...κάμηλο, που

ΚΗΠΟΙ - Εκδρομή στην Εύβοια

Ο πάντα δραστήριος πολιτιστικός σύλλογος Κήπων η «ΜΠΑΓΙΑ» στις 20-22 Ιουνίου διοργάνωσε τριήμερο εκδρομή στην Εύβοια, στην πανέμορφη Χαλκίδα.

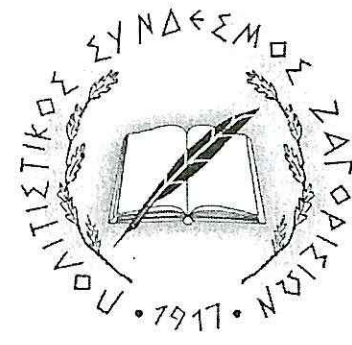
Οργανωμένη με προσοχή από τον Πρόεδρο του Συλλόγου κ. Ανδρέα Σ. Γκρουϊδη οι εκδρομείς επισκέφθηκαν πολλά αξιοθέατα: την Αράχωβα, τους Δελφούς, τον Αγιάνη τον Ρώσσο, την Λίμνη, την Αιδηφό, την Αρκίτσα, το Δίστομο και το μοναστήρι του Οσίου Λουκά με τα πανέμορφα ψηφιδωτά, την Ιτέα, την Ναύπακτο και τόσα άλλα μέσα κατά την διαδρομή.

Ήταν μια ευχάριστη διαδρομή, ξεκούραστη και ορεξάτη από όλους τους συμμετέχοντες Μπαγιώτες και φίλους.

Ευχόμαστε και του χρόνου να επαναληφθεί και η συμμετοχή των Κηπιαίων και φίλων να είναι μεγαλύτερη.

Θερμά συγχαρητήρια στον σύλλογο και πάντα τέτοια.

Γιάννης Δ. Τσεκούρας

Το νέο CD του Συνδέσμου με τον Γιάννη Κατσιούπη

Σας πληροφορούμε ότι η προγραμματισμένη εκδήλωση παρουσίασης του νέου CD του Συνδέσμου Ζαγορισιών με τον Γιάννη Κατσιούπη **αναβάλλεται προσωρινά για τεχνικούς λόγους**. Σας πληροφορούμε εν τούτοις ότι το CD θα κυκλοφορήσει στα μέσα Ιουλίου και θα είναι στη διάθεση όλων σας. Η επίσημη παρουσίασή του θα διεξαχθεί στον ίδιο χώρο (Ε.Η.Μ.) στις αρχές Οκτωβρίου 2008. Για την ακριβή ημερομηνία θα σας ενημερώσουμε με νέο δελτίο τύπου.

Γρεβενίτι
Κυριακή
10 Αυγούστου 2008,
ώρα 9 μ.μ.

Μεγάλη εκδήλωση με μουσική, χορούς απ' όλη την Ελλάδα και ... Καραγκιόζη στην πλατεία του Γραβενιτίου με τίτλο «Μέσα απ' το Μπερντέ».

Το πρόσωπο του Καραγκιόζη είναι δημι-

ούργημα του Λαϊκού πολιτισμού κυρίως του άστεως που ενδύεται για τις ανάγκες της παράστασης ένα πιο παραδοσιακό χιτώνα και αποκτά ζαγορίσια χαρακτηριστικά.

Συμμετέχουν: ο κορυφαίος καραγκιοζοπαίχτης Άθως Δανέλης, ο Αλέξανδρος Αρκαδόπουλος και ο Γρηγόρης Καψάλης στο κλαρίνο, ο Τάσος Ντάφλος στα κρουστά, ο Κώστας Καραπάνος στο βιολί, ο

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ

**ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ
ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ ΜΕ
ΤΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΣΙΜΩΝΑ ΚΑΡΑ**

Φώτης Παπαζήκος στο λαούτο, ο Γιάννης Παπακώστας στο τραγούδι και τα χορευτικά του Συνδέσμου. Τα κείμενα στα οποία στηρίζεται η παράσταση είναι της κυρίας Νίκης Ζούκη, ενώ υπεύθυνος προγράμματος και χοροδότης είναι ο Γιάννης Τριφυλλής.

Η εκδήλωση αποτελεί **συνδιοργάνωση με το Δήμο Ανατολικού Ζαγορίου**.

Μονοδένδρι
Σάββατο
9 Αυγούστου 2008,
ώρα 9 μ.μ.

Τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα, η ενασχόληση όλο και πιο πολλών νέων μουσικών με αυτό που συνηθίσαμε να λέμε παραδοσιακή μουσική έχει σαν αποτέλεσμα την καθιέρωση στο χώρο νέων δεξιοτεχνών σε όργανα που είτε είχαν ξεχαστεί είτε ακολουθούσαν το δρόμο της απόσυρ-

σης. Το ούτι, το πολιτικό λαούτο και η πολιτική λύρα, το καβάλ, το κανονάκι είναι μόνο μερικά από αυτά.

Τα μέλη του σχήματος, από τους πλέον καταξιωμένους μουσικούς της χώρας μας έχουν ασχοληθεί επί μακρόν με τη μελέτη και έρευνα της μουσικής της Εγγύς Ανατολής, ενώ στη συγκεκριμένη εκδήλωση θα παρουσιάσουν σκοπούς και τραγούδια από την ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου.

Ο Αλέξανδρος Αρκαδόπουλος στο κλαρίνο, καβάλ, φλογέρα, ο Γιώργος Μαρινάκης στο βιολί, ο Παναγιώτης Δημητρακόπουλος στο κανονάκι, ο Γιάννης Πλαγιανπούλος στο κανονάκι, ο Θωμάς Κωνσταντίνου στο ούτι, άταστη κιθάρα, οι Κώστας Μερετάκης και Ανδρέας Παππάς στα κρουστά, ο Σωκράτης Σινόπουλος στην πολιτική λύρα, ενώ τα τραγούδια θα ερμηνεύσουν η Κατερίνα Παπαδοπούλου και ο Κώστας Μερετάκης.

Η εκδήλωση θα γίνει στο **Υπαίθριο Θέατρο Μονοδενδρίου** και αποτελεί **συνδιοργάνωση με το Ριζάριο Ίδρυμα**.

Ένα πολύ σημαντικό έργο ετοιμάζεται να δώσει στο κοινό ο Πολιτιστικός Σύνδεσμος Ζαγορισιών. Θα εκδώσει σπάνιες ηχογραφήσεις από το αρχείο του Σίμωνα Καρα, του μεγάλου αυτοδίδακτου μουσικοδιδασκαλού που κατάφερε να καταγράψει σε μεγάλη έκταση την ελληνική μουσική παράδοση κατά τον 20ο αιώνα.

Ο Σύνδεσμος Ζαγορισιών εξασφάλισε το υλικό από τον Σύλλογο Προς Διάδοσιν της Εθνικής Μουσικής που ο ίδιος ο Καρας ίδρυσε το 1929 για όλη την Ήπειρο και αφορά κυρίως σπάνιες ηχογραφήσεις που έγιναν στην Ήπειρο. Την επιμέλεια της έκδοσης θα έχει ο καθηγητής του τμήματος Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής του ΤΕΙ Ηπείρου, Γιώργος Κοκκώνης.

Ανάμεσα στο υλικό που θα εκδοθεί, υπάρχουν ηχογραφήσεις που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ 1961 και 1975 και τμήμα τους τυπώθηκε σε δίσκους 33 στροφών, το 1975 και 1984 από τον σύλλογο του Σίμωνα Καρα.

Κομμάτι τους, επανεκδόθηκε σε CD πριν πέντε χρόνια περίπου.

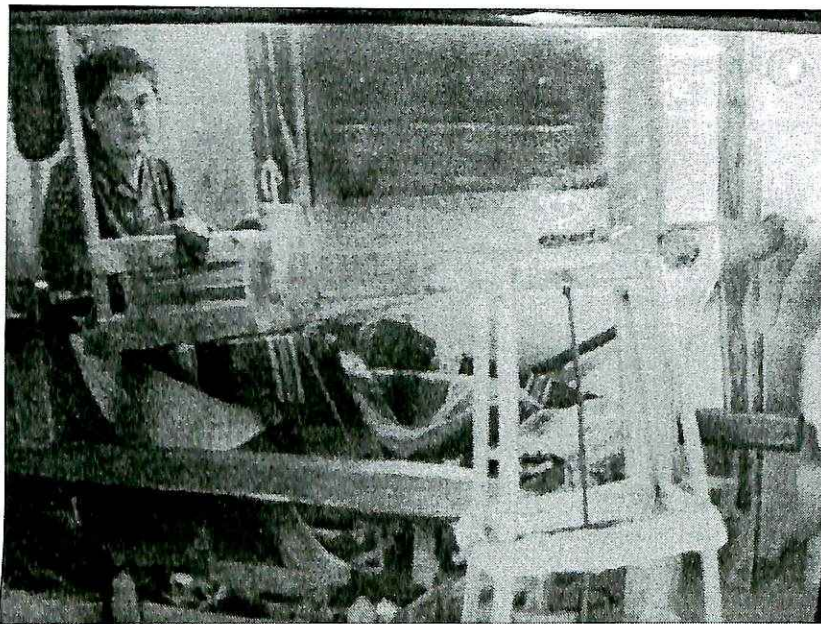
Οι συγκεκριμένες ηχογραφήσεις είναι σπανιότατες και περιλαμβάνουν μουσικούς και κομπανίες που δεν έχουν πολλές ηχογραφημένες κυκλοφορίες, όπως η κομπανία των Κήπων στο Ζαγόρι, τα «Περικλούτσια», ο Γκανάς αλλά και γνωστοί δεξιότεχνες (Ζισούλης από τα Τακούτσια στο Παλαμιώτικο, Φίλιπας Ρούντας, ο Χρόνης Καψάλης και ο Νίκος Νταής σε δύο διαφορετικές και αναπάντεχες Ποταμιές, Γράβα σε στίχους αλλά χωρίς συμμετοχή κλαρίνου με την Μπαγιώτικη κομπανία) κ.α..

Η προσπάθεια αυτή ουσιαστικά εγκαينιάζει την περίοδο συνεργασίας των δύο συλλόγων και για μελλοντικές εκδόσεις, αφού το υλικό που συγκέντρωσε ο Σίμων Καρας μέχρι το θάνατό του, το 1999, είναι τεράστιο και ο Σύνδεσμος Ζαγορισιών σκοπεύει να παρουσιάσει στο κοινό τραγούδια από έξι περιοχές της Ήπείρου, η πρώτη εκδοχή θα παρουσιαστεί τα Χριστούγεννα του 2008 και θα περιλαμβάνει Ζαγορίσια τραγούδια.

Ο ΕΟΣ Λάιστας και ο Πολιτικός Σύλλογος Καπεσόβου «Ο Αλέξης Νούτσος» συνδιοργανώνουν εκδήλωση-έκθεση με τίτλο «Δια χειρός...» και στο χρονικό πλαίσιο 4-13 Αυγούστου 2008.

Είναι μια κίνηση με διττό στόχο, έναν εξωτερικό που αφορά τη συνεργασία των δυο συλλόγων και έναν εσωτερικό, σχετικό με ο περιεχόμενό της.

Κάθε χωριό που ανήκει στο Ζαγόρι αποτελεί μια θαυμαστή

ψηφίδα στο πολύχρωμο ψηφιδωτό του, με διαφορετικά φυσικά, γεωγραφικά, οικιστικά και πληθυσμιακά χαρακτηριστικά. Η αξία του να είναι κανείς ζαγορί-

«ΔΙΑ ΧΕΙΡΟΣ...», ΛΑΪΣΤΑ - ΚΑΠΕΣΟΒΟ

σιος έγκειται ακριβώς στην ένταξή του σ' αυτό το ποικιλόμορφο πλαίσιο και αυτή η αρχή δε συμβαδίζει με την εσωστρέφεια και τον απομονωτισμό που παρατηρείται κάποτε στα χωριά μας, ώστε η κίνηση των Συλλόγων μας είναι κατά κάποιον τρόπο μια συμβολική υπόμνηση

μας, έφεραν τους δύο Συλλόγους κοντά και μας χάρισαν πέρα από τη δημιουργική δυνατότητα και τη χαρά της επαφής με ανθρώπους που πραγματικά αναλώνονται για τον τόπο αλλά και για την ανθρώπινη ποιότητα.

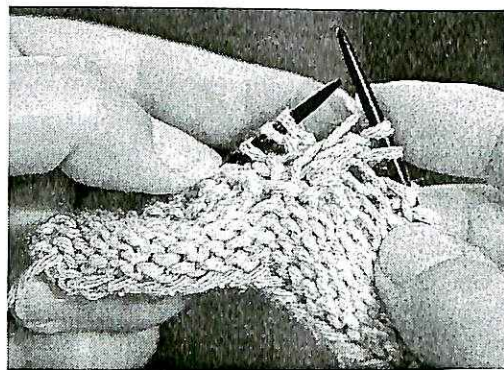
Η εκδήλωσή μας επικεντρώνει το ενδιαφέρον της στα έργα των χειρών, στο βαθμό που αποτελούν μια εναλλακτική μορφή αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου στον απολίτιστο-πολιτισμό που βιώνουμε, που μας καταβροχθίζει και μας αφοιμοιώνει.

Υπογραμμίζουμε όμως πως το ενδιαφέρον μας είναι καθαρά στοχευμένο στη σύγχρονη διάσταση του εργόχειρου κι όχι στην αντιμετώπισή του ως φοιλικόρ συνυπολογίζοντας τις ιδιαίτερες ανάγκες της εποχής που ζούμε υλικές, πνευματικές και συναισθηματικές.

Η μέρα έναρξης των δραστηριοτήτων μας είναι η 4η Αυγούστου, Δευτέρα, κατά την οποία θα πραγματοποιηθεί στη Λάιστα μια συνάντηση (θέλουμε να

πιστεύουμε με τη συμμετοχή όλων των ζαγορίσιων αλλά και φίλων του Ζαγορίου) με θεωρητικές προσεγγίσεις σχετικές με το θέμα μας, καθώς και μια πρώτη επαφή με το υλικό μας.

Από την Τρίτη 5 Αυγούστου στο Καπέσοβο, στην Πασχάλειο σχολή και τις ώρες 11-1 μεση-

μέρι και 7-9 το απόγευμα θα λειτουργεί έκθεση σύγχρονων χειροτεχνημάτων και, με πρόγραμμα που θα κοινοποιηθεί, θα γίνεται διδασκαλία των αντίστοιχων τεχνικών. Θα λειτουργεί παράλληλα ένας κοινωνικός χώρος συνεύρεσης, επικοινωνίας και συνδημιουργίας, στον οποίο σας προσκαλούμε για να αναδείξουμε την κοινωνική διάσταση των έργων των χειρών και να μοιραστούμε τη χαρά της δημιουργίας και της συνεργασίας.

Τα Διοικ. Συμβούλια

ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ 2008 ΣΤΟ ΖΑΓΟΡΙ

Πρόγραμμα ΖΑΓΟΡΙ 2008

Α' όμιλος: Ελαφότοπος, Τσεπέλοβο, Κουκούλι
Β' όμιλος: Καπέσοβο, Άνω Πεδινά, Λάιστα
Γ' όμιλος: Ασπράγγελοι, Πάπιγκο, Μονοδένδρι
Δ' όμιλος: Φραγκάδες, Βωβούσα, Βίτσα, Σκαμνέλι

ΑΓΩΝΕΣ

23 Ιουλίου Τετάρτη: Φραγκάδες - Βωβούσα (Γηπ. Τσεπελόβου)
Βίτσα - Σκαμνέλι (Γηπ. Ασπράγγελων)
26 Ιουλίου Σάββατο: Ελαφότοπος - Τσεπέλοβο (Γηπ. Ασπράγγελων)
Καπέσοβο - Άνω Πεδινά (Γηπ. Τσεπελόβου)
27 Ιουλίου Κυριακή: Ασπράγγελοι - Πάπιγκο (Γηπ. Ασπράγγελων)
28 Ιουλίου Δευτέρα: Βωβούσα -

Βίτσα (Γηπ. Ασπράγγελων)
Φραγκάδες - Σκαμνέλι (Γηπ. Τσεπελόβου)
30 Ιουλίου Τετάρτη: Τσεπέλοβο - Κουκούλι (Γηπ. Ασπράγγελων)
Πάπιγκο - Μονοδένδρι (Γηπ. Τσεπελόβου)
2 Αυγούστου Σάββατο: Άνω Πεδινά - Λάιστα (Γηπ. Ασπράγγελων)
3 Αυγούστου Κυριακή: Φραγκάδες - Βίτσα (Γηπ. Ασπράγγελων)
Βωβούσα - Σκαμνέλι (Γηπ. Τσεπελόβου)
4 Αυγούστου Δευτέρα: Ασπράγγελοι - Μονοδένδρι (Γηπ. Ασπράγγελων)
Ελαφότοπος - Κουκούλι (Γηπ. Τσεπελόβου)
5 Αυγούστου Τρίτη: Καπέσοβο - Λάιστα (Γηπ. Τσεπελόβου)

ΠΡΟΗΜΙΤΕΛΙΚΟΙ

8 Αυγούστου Παρασκευή: Α1-Β2 (Γηπ. Τσεπελόβου) Νικητής Ε'

Δ1-Γ2 (Γηπ. Ασπράγγελων) Νικητής ΣΤ'
9 Αυγούστου Σάββατο: Β1-Α2 (Γηπ. Τσεπελόβου) Νικητής Ζ'
Γ1-Δ2 (Γηπ. Ασπράγγελων) Νικητής Η'

ΗΜΙΤΕΛΙΚΟΙ

12 Αυγούστου Τρίτη: Νικητής Ε' - Νικητής ΣΤ' (Γηπ. Τσεπελόβου)
13 Αυγούστου Τετάρτη: Νικητής Ζ' - Νικητής Η' (Γηπ. Τσεπελόβου)

ΤΕΛΙΚΟΣ

16 Αυγούστου Σάββατο: Νικητές Ημιτελικών (Γηπ. Τσεπελόβου)

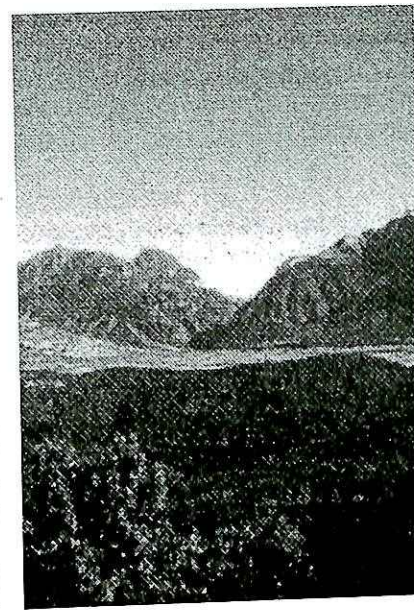
ΚΑΛΑ ΝΕΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΚΟ ΒΟΡΕΙΑΣ ΠΙΝΔΟΥ

Μετά από αρκετή καθυστέρηση, η μελέτη διαχείρισης θήρας στην προστατευόμενη περιοχή του εθνικού πάρκου της Πίνδου βρίσκεται σε σημαντικό στάδιο.

Η Διεύθυνση Δασών της Περιφέρειας Ηπείρου υπέγραψε στις 20 Μαΐου, για λογαριασμό του Φορέα Διαχείρισης Εθνικών Δρυμών Βίκου-Αώου και Πίνδου, τη σύμβαση με τους μελετητές (Κοντός-Γούναρη-Τσιάρας) για την εκπόνηση της μελέτης, προϋπολογισμού 35.315 ευρώ.

Το έργο αυτό στοχεύει στη μελέτη για την άσκηση του κυνηγιού ως μέσο διαχείρισης και προστασίας των προστατευόμενων ειδών και οικοτόπων στις Ζώνες Διατήρησης Ειδών και Οικοτόπων, ενώ για την υπόλοιπη έκταση του εθνικού πάρκου (εκτός Ζωνών Ι και ΙΙ), στην εξειδίκευση των όρων άσκησης του κυνηγιού, μέσα από πρακτικές ορθολογικής διαχείρισης και προστασίας του θηραματικού πληθυσμού.

Επιπλέον, η μελέτη αυτή θα περιλαμβάνει η εκτίμηση της υφιστάμενης κατάστασης, καθώς και των ενδεικνυόμενων μέτρων που πρέπει να ληφθούν στην εν λόγω περιοχή για την αιφορική διαχείριση του θηραματικού πληθυσμού και των προστατευόμενων ειδών.

Παράλληλα, ο Φορέας Διαχείρισης ανακοίνωσε ότι υπέγραψε σύμβαση, προϋπολογισμού 77.350 ευρώ, με την περιβαλλοντική οργάνωση για την άγρια ζωή και τη φύση «Καλλιστώ» για την υλοποίηση του προγράμματος παρακολούθησης. Το πρόγραμμα αυτό αφορά την επιστημονική παρακολούθηση και τεκμηρίωση στοιχείων-πληροφοριών και την καταγραφή και αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των σπάνιων αλλά και χαρακτηριστικών της περιοχής ειδών και πληθυσμών πανίδας.

Για ένα ακόμη έργο του Φορέα υπογράφηκε σύμβαση. Πρόκειται για το έργο με τίτλο «Ενέργειες Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης» με ανάδοχο τον Ανδρέα Τσιλίρα, και προϋπολογισμό 26.180 ευρώ, που αφορά τη διαφήμιση του πάρκου. Τι περιλαμβάνει αυτό το έργο; Σχεδιασμό και παραγωγή έντυπου υλικού για το εθνικό πάρκο Βόρειας Πίνδου, διοργάνωση τριών ημερίδων, δημιουργία, εμπλουτισμό, συντήρηση και ανέβασμα ιστοσελίδας, δημιουργία καταχωρήσεων για το Διαδίκτυο και μελέτη αξιολόγησης του έργου.

Όλα αυτά τα έργα χρηματοδοτούνται από το επιχειρησιακό πρόγραμμα «Περιβάλλον» του υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων.

Για την προστασία της καφετιάς αρκούδας στο Εθνικό Πάρκο της Βόρειας Πίνδου

Ο «Καπετάνιος», η «Κλεοπάτρα», ο «Άρης», ο «Δίας», ο «Σοφοκλής», ο «Ηλίας» και ο «Λιγνός» απαρτίζουν εδώ και μερικές μέρες τα νέα μέλη της περιβαλλοντικής οργάνωσης «Καλλιστώ» στα βουνά της κεντρικής Πίνδου.

Πρόκειται για τις αρκούδες που ραδιοσημάνθηκαν από την επιστημονική ομάδα της οργάνωσης το Μάιο, σε διάστημα μόλις δύο εβδομάδων στο πλαίσιο ειδικού ερευνητικού προγράμματος. Στις αρκούδες δόθηκαν ονόματα με βάση κάποια εξωτερικά τους χαρακτηριστικά, κάποιο συμβολισμό ή τοπωνύμιο.

Η «Κλεοπάτρα» για παράδειγμα έκανε μπάνιο στο νερόλακκο δίπλα από το σημείο στο οποίο πιάστηκε, ο «Άρης» ήταν αρκετά νευρικός και γι' αυτό δανειστηκε το όνομα του θεού του πολέμου, ενώ ο «Δίας»

ως ο πιο σωματώδης (περίπου 200 κιλά) και επιβλητικός, δικαιωματικά πήρε το όνομά του από τον πατέρα των θεών.

Αυτή η εποχή είναι περίοδος ζευγαρώματος για τις αρκούδες και τα αρσενικά δείχνουν έντονη κινητικότητα, ικανά να διανύσουν μεγάλες αποστάσεις σε αναζήτηση ερωτικής συντροφιάς. Η επιστημονική ομάδα της «Καλλιστώ» αξιοποίησε αυτή τη συγκυρία αλλά και την αδιαμφισβήτητη αδυναμία των αρκούδων στο μέλι και έστειλε «γλυκές» παγίδες προκειμένου να τοποθετηθούν στα ζώα αυτά ειδικά δορυφορικά κολλάρα νέας γενιάς, τα οποία επιτρέπουν με ακρίβεια λίγων μέτρων, τον εντοπισμό και καταγραφή της θέσης του ζώου, στέλνοντας SMS μέσω Internet σχεδόν κάθε μια ώρα.

Τα ζώα αναισθητοποιούνται από

την κτηνίατρο της ομάδας, ενώ άγρυπνος βοηθός της είναι ο σύζυγός της, νοσοκόμος κτηνίατρος (επίσης μέλος της ομάδας της Καλλιστώ). Αφού τοποθετηθεί στα ζώα το ειδικό ραδιοκολλάρο, τους χορηγείται το κατάλληλο αντιδοσίο που τα επαναφέρει το πολύ σε 10-15 λεπτά συνεχίζοντας έτσι τη ζωή τους και την περιπλάνησή τους μέσα στο δάσος.

Τα δεδομένα από τη δορυφορική τηλεμετρία θα χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο συμπληρωματικού ερευνητικού προγράμματος (διάρκειας 15 μηνών, 2007-2008) που υλοποιεί η ΜΚΟ «Καλλιστώ», για να ερμηνεύσουν τυχόν αλλαγές στη συμπεριφορά των αρκούδων λόγω της επίδρασης της όχλησης από την κατασκευή της Εγνατίας οδού στο τμήμα «Παναγιά-Μέτσοβο», μήκος 7 χλμ.

Ο αυτοκινητόδρομος, στο τμήμα αυτό, διασχίζει με τεράστια ορύγματα, αλλά και κάποιες σήραγγες σημαντικό βιότοπο της καφέ αρκούδας σε νευραλγική συνδετική περιοχή μεταξύ βόρειας και νότιας Πίνδου και είναι η συνέχεια του τμήματος «Παναγιά-Γρεβενά» (μήκους 37 χλμ) της Εγνατίας Οδού (όπου η ΜΚΟ «Καλλιστώ» υλοποιεί ήδη αντίστοιχο διετές πρόγραμμα (2006-2008) με τους ίδιους στόχους και στο πλαίσιο του οποίου έχουν ήδη ραδιοσημανθεί άλλες 14 αρκούδες.

Είναι γνωστό πως η αρκούδα είναι περισσότερο ευάλωτη στο

πρόβλημα κατάτμησης των βιοτόπων τους που προκαλείται από τους κλειστούς αυτοκινητόδρομους επειδή ακριβώς χαρακτηρίζονται από μεγάλη εμβέλεια τόσο στη γεωγραφική τους κατανομή όσο και στις μετακινήσεις τους.

Από τα στοιχεία της τηλεμετρίας βρέθηκε ότι κατά μέσο όρο μια ενήλικη αρκούδα χρειάζεται από 250.000 έως 500.000 στρέμματα βιότοπου για να καλύψει τις ανάγκες της σε τροφή και καταφύγιο.

Η Βιβλιοθήκη Φανίτσιου

Η Βιβλιοθήκη Φανίτσιου στη Λεπτοκαρυά Ζαγορίου θα παραμένει ανοιχτή κάθε Κυριακή.
ΩΡΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ:
9 π.μ. - 17.00 μ.μ.
Τηλ. Επικοινωνίας
6974190780
Σπύρος Φανίτσιος

Ένας θεσμός που κρατάει χρόνια. Μια διοργάνωση που την ξεκίνησε ο Ηλίας κι ο Δημήτρης Ράπτης απ' τον Σύλλογο Καπεσόβου. Μαζεύτηκαν και φέτος τα παιδιά κι έφτιαξαν το πρόγραμμα για το Γιουροζαγόρι 2008. Συμμετέχουν κάθε φορά παιδιά από 13-14 χωριά. Καλό θα ήταν να γίνουν είκοσι και παραπάνω οι συμμετοχές, αλλά τα περισσότερα χωριά μας είναι γεροντοχώρια. Παιδιά, σας ευχόμαστε καλούς αγώνες και καλό καλοκαίρι.

Απόστολος Ντιναλέξης

Ο Ν. Καζαντζάκης είχε γράψει χαρακτηριστικά στην «Αναφορά στον Γκρέκο»: «Όση περισσότερη σάρκα του ανθρώπου μετατρέπεται σε αγάπη, τόσο περισσότερο αξίζει αυτός να ονομάζεται Άνθρωπος». Η αγάπη, είτε φιλική, είτε ερωτική είναι το σημαντικότερο ανθρώπινο συναίσθημα. Δίνει νόημα στη ζωή ενός ανθρώπου και συμπληρώνει τα κενά της ύπαρξής του. Ειδικά ο Έρωτας του δίνει δύναμη, τον κάνει να αισθάνεται ζωντανός και να θεωρεί τον κόσμο πιο όμορφο. Και πιστεύω ότι κάθε άνθρωπος πρέπει να τον ζήσει, άσχετα από τις θυσίες και το τίμημα που μπορεί να έχει. Ο Έρωτας από το μυαλό και την καρδιά πέρασε στο στόμα των ανθρώπων και έγινε τραγούδι. Ένα τόσο δυνατό συναίσθημα είναι επόμενο να έχει χλιστραγουδηθεί. Σε κάθε εποχή και σε κάθε περιοχή της Ελλάδας τραγουδούνται και χορεύονται τραγούδια του Έρωτα.

Στο Ζαγόρι υπάρχουν τραγούδια που μινούν τον Έρωτα, τη γυναικεία ομορφιά και την αντρική λεβεντιά. Με στίχο λιτό, αλλά ταυτόχρονα πολύ περιεκτικό, αυτά τα τραγούδια «βγάζουν» ένα πολύ δυνατό συναίσθημα και έναν ρομαντισμό, που πρέπει να συνοδεύει το συναίσθημα του Έρωτα. Και είναι εντυπωσιακό το γεγονός ότι σ' όλα αυτά τα τραγούδια άνθρωπος, φύση και Έρωτας είναι αλληλένδετα (π.χ. «Φεγγαροπόρωση του ήλιου θυγατέρα, συ μ' έκανες κι αρνήθηκε και μάνα και πατέρα...»). Και στην εποχή μας ακούγονται ερωτικά τραγούδια. Νομίζω όμως ότι είναι πολύ ψεύτικα, πεζά και ρηχά, ακόμα και χυδαία σε κάποιες

ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑ

ΟΤΑΝ Η ΑΓΑΠΗ ΤΡΑΓΟΥΔΙΕΤΑΙ...

περιπτώσεις. Γιατί γίνονται όλα για το χρήμα και την ετικέτα. Ενώ οι παλιοί άνθρωποι γράφανε μουσική για την ψυχή τους, ζωγραφίζανε για την ψυχή τους, πελεκούσανε για την ψυχή τους. Κι ό,τι έχει ψυχή μένει. Αιώνες περνάνε και μένει. Ενώ τα σημερινά τραγούδια σβήνουν σ' ένα μήνα. Σίγουρα δεν μπορεί να είναι ίδια τα σύγχρονα τραγούδια με τα παραδοσιακά, γιατί έχουν αλλάξει οι συνθήκες ζωής του ανθρώπου. Στην εποχή μας άντρες και γυναίκες κάνουν ελεύθερα παρέα από πολύ μικρή ηλικία, ενώ παλιότερα, συναντιόταν σε κάποιες μόνο περιστάσεις, σε κάποια γιορτή ή στην εκκλησία, υπό την επιτήρηση πάντων των μεγάλων. Άλλωστε έχει αλλάξει και ο άνθρωπος. Έχει γίνει πολύ πρακτικός, πολύ λογικός, πολύ πεζός. Δε ζει πια κοντά στη φύση ή και ακόμα και αν ζει δεν τον «αγγίζει» όσο τους παλιότερους ανθρώπους. Ελάχιστοι νέοι στην εποχή μας θα συγκαίνιουν με τους στίχους: «Τριανταφυλλένια μάγουλα και μάτια γιε μου μενεξέδες, για σένα γλυκοκελαιδούν τα αηδόνια γιε μου στους μπαξέδες». Ξέρω βέβαια πως δεν είναι δυνατό να επιστρέψουμε στον παλιό τρόπο ζωής. Νομίζω όμως πως μπορούμε να καλλιεργήσουμε περισσότερο την ψυχή μας και να βιώσουμε τον Έρωτα με περισσότερο συναίσθημα.

Αξίζει να θυμηθούμε μερικούς

στίχους από τα ωραιότερα τραγούδια του Έρωτα που λέμε στο Ζαγόρι και σε κάποιες άλλες περιοχές της Ελλάδας:

«Τι έχεις βασιλικέ μου και μου μαράθηκες, ποιος σ' έβαλε σε λόγια και μ' απάρτησες;»

«Για μαύρα μάτια χάνομαι, για γαλανά πεθαίνω, γι' αυτά τα καταγάλανα σχίζω τη γη και μπαίνω... Τα ματάκια σου θυμάμαι και τα βράδια δεν κοιμάμαι... Αναστέναξα και είπα που είσαι αγάπη μου να σ' είχα...».

«Στο Πάπικιο το μαχαλά είναι μια κρύα βρύση, ποιος έχει ντέρτι στην καρδιά ας πάει να πει να σβήσει...».

«Δόντια πυκνά και μαργαριταρένια, φωνή σαν τ' αηδονιού, στόμα χελιδονιού, όλο το Μάη λαλεί κι όλον τον Αύγουστο...»

«Μαχαίρι μαυρομάνικο πως το κρατώ στο χέρι σου κι απάνω γράφει η πέτρα θα γίνεις ταίρι μου...»

«Μην αγαπήσεις άνθρωπο δίχως να σ' αγαπήσει, κι αν δεν ιδείς τα μάτια του να τρέχουν σαν τη βρύση...» (Νησιά)

«Να ήταν η θάλασσα γυαλί και το γυαλί καθρέπτης, να σ' έβλεπα αγάπη μου που στρώνεις και που πέφτεις...» (Νησιά)

«Μάτι

«Μάτια σαν και τα δικά σου δεν

υπάρχουν στον ντουλάκι κι όποιος τα γλυκοφιλήσει Χάρο δε φοβάται πια...» (Νησιά)

«Είσαι άγγελος ωραίος και έχεις μάτια γαλανά και χελιάκι κοραλλένιο μικρό μου και τετράξανθα μαλλιά...» (Μέγαρο)

«Νύχτα νύχτα ήταν που φιλιόμαστε, νύχτα και ποιος μας είδε, μας είδε τ' άστρο και η αυγή, τ' άστρο και το φεγγάρι...» (Σκιάθος)

«Σαμιάτικο γλυκό κρασί θα πω για να μεθύσω, στην ξενιτιά που βρίσκομαι να μη σε λησμονήσω...» (Σάμος)

«Το δάκρυ μου χαμόγελο κάνω και σ' ανταμώνω, να μην κατέχεις ότι ζω με τον δικό σου πόνο...» (Κρήτη)

Πολύ συγκινητικό επίσης είναι το Ηπειρώτικο τραγούδι του γάμου, που το τραγουδάνε οι συγγενείς και φίλοι όταν στολίζουν και ντύνουν την νύφη: «Ντύσου, στολίσου λυγερή, ντύσου στολίσου κόρη, για να φανείς και στο γαμπρό κήπος και περιβόλι...»

Όλα τα αηδόνια ζήλευσαν και πέταξαν μπροστά σου, όλα λαλούσαν κι έλεγαν χαρά στην ομορφιά σου...

Έχεις τετράξανθα μαλλιά στις πλάτες σου ριγμένα, αγγέλοι τα χτενίζανε με τα χρυσά τα χτένια...» (Ηπειρος)

Αυτά τα τραγούδια σε παρακινούν να ερωτευτείς... Άλλωστε ο Έρωτας ανυψώνει την ψυχή και όπως χαρακτηριστικά είχε πει η Αντιγόνη (Σοφοκλή, Αντιγόνη, στίχος 523): «Δεν γεννήθηκα για να μισώ, αλλά για ν' αγαπώ...».

ΤΖΑΜΠΟΥΡΑ ΧΑΡΑ

Τραγικό δυστύχημα στη χαράδρα του Βίκου

Τραγική κατάληξη είχε την Κυριακή της Πεντηκοστής στις 15 Ιουνίου 2008 η εκδρομή μιας παρέας στη χαράδρα του Βίκου στο Μονοδένδρι.

Μια 50χρονη γυναίκα βαδίζοντας το δύσβατο μονοπάτι, που οδηγεί από το μοναστήρι της Αγίας Παρασκευής προς τη μεγάλη σπηλιά στη θέση Σπιτάκια της χαράδρας, από κάποια άγνωστη αιτία έχασε την ισορροπία της γλίστρησε και κατακρίνθηκε σε βάθος 250 μέτρα με αποτέλεσμα να βρει τραγικό θάνατο. Την ανεύρυναν σχεδόν διαμελισμένη. Οι διασώστες δεμένοι με ειδικά σκοινιά ξεκίνησαν την κάθοδο στο φαράγγι από την πλευρά του μονοπατιού, πιστεύοντας σε μια καλή εξέλιξη. Δυστυχώς όμως οι προσπάθειές τους απέβησαν άκαρπες λόγω της μεγάλης επικινδυνότητας για τη σωματική ακεραιότητα των ανδρών των σωστικών συνεργειών, και αναγκάστηκαν να ξεκινήσουν άλλη επιχείρηση από το μονοπάτι με κανονικό καντηρίμι, που οδηγεί στην κοίτη της χαράδρας.

Αυτή η κίνηση έφερε καθυστέρηση γιατί χρειάζεται να κάνουμε ένα μεγάλο κύκλο για να φτάσουμε στη θέση, που έπεσε η άτυχη γυναίκα. Έπειτα από επικίνδυνες και κοπιώδεις ενέργειες κατόρθωσαν οι διασώστες να προσεγγίσουν το σημείο, όπου με φρίκη αντίκρισαν το διαμελισμένο πτώμα της γυναίκας. Στη συνέχεια με φορείο και μετά από πολύωρη ανηφορική και δύσκολη πορεία μέσα στη νύχτα το μετέφεραν στην πλατεία του χωριού, το Μονοδένδρι. Ένα τραγικό γεγονός, το οποίο συνετάραξε την τοπική κοινωνία, που άφωνη όλες τις ώρες παρακολουθούσε με αγωνία την εξέλιξη της επιχείρησης για την ανεύρεση και την ανασυρση της τελικά νεκρή από τη χαράδρα, βυθίζοντας σε βαρύ πένθος τ' αγαπημένα της πρόσωπα που τη συνόδευαν το σύζυγό της και την κόρη της.

Όμως το σοβαρό αυτό συμβάν

έφερε και πάλι στην επικαιρότητα το θέμα της προστασίας των χιλιάδων επισκεπτών, που καθημερινά και σ' όλες τις εποχές του χρόνου, καταφθάνουν στο Μονοδένδρι για ν' απολαύσουν αυτό το μεγαλειώδες και μοναδικό στολίδι της φύσης.

Κατά καιρούς είχαμε μεμονωμένα περιστατικά με ατυχήματα επισκεπτών —όχι όμως θανατηφόρα όπως το πρόσφατο— και επισήμαναμε από τότε τους κινδύνους για την ασφαλή διακίνηση όσων επισκέπτονται τη χαράδρα σε απόσταση αναπνοής από το μοναστήρι της Αγίας Παρασκευής, που είναι χτισμένο μετέωρο στο χείλος της χαράδρας.

Δυστυχώς μέχρι σήμερα καμία ενέργεια δεν έγινε από τη Πολιτεία για τη λήψη των ενδεδειγμένων μέτρων προστασίας των επισκεπτών της χαράδρας.

Αλλά στη χώρα μας πρέπει να

συμβεί κάτι το πολύ τραγικό, να χαθούν ανθρώπινες ζωές, για να ευαισθητοποιηθούμε. Αξίζει να επισημάνουμε ακόμη, πως τη χαράδρα επισκέπτονται εκατοντάδες σχολεία και αντιλαμβάνεται κανείς τους κινδύνους, που εγκυμονεί μια μαθητική εκδρομή σε τέτοια μέρη χωρίς προστατευτικά κιγκλιδώματα, εμφανείς κατατοπιστικές πινακίδες, πεπειραμένους οδηγούς κλπ.

Τελειώνοντας ως ευχηθούμε το προχθεσινό τραγικό συμβάν με τον άδικο χαμό της 50χρονης γυναίκας να είναι το τελευταίο και να μη θρηνησουμε στο μέλλον άλλα ανθρώπινα θύματα.

Δυστυχώς στη χώρα μας για κάθε είδους ατύχημα ισχύει η λαϊκή ρήση «πρέπει να πάθουμε για να μάθουμε», που σημαίνει ό,τι εκ των προτέρων πρέπει να παίρνουμε τα κατάλληλα εκείνα μέτρα για την αποφυγή ατυχημάτων, που γίνονται επώδυνα όταν καταλήγουν σε δυστυχήματα.

ΣΑΒΒΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Αναδιφώντας τα παλιά

Πεδινών κ. Μιχ. Σπανός φοιτητής της Ιατρικής.

Εν αγαθόν της Ηπείρου τέκνον ο εν Φλαμπουραρίω του Ζαγορίου γεννηθείς Χριστόδουλος Βαργέλης ετελεύτησεν εν Ρουμανία εις ηλικίαν 52 ετών μακράν της φίλης πατρίδος.

Εν Τούρνω Σεβερίνο της Ρουμανίας απεβίωσεν η σύζυγος του Μ. Αναστασίου εν ηλικία 48 ετών. Η μακαρίτης εγεννήθη και ανετράφη εν Πατίγκω του Ζαγορίου, όθεν ανεχώρησε μετά του συζύγου και απάσης της οικογενείας αυτής ένεκα των ληστρικών συμμοριών.

Διαμένων εν Σμύρνη ο εξ Αρτσίστης διακεκριμένος καθηγητής κ. Νικ. Πράσιнос.

Εν Τούρνω Σεβερίνο της Ρουμανίας ετελέσθησαν οι γάμοι της διδας Ι. Σακελλαριάδη μετά του Δημ. Χρ. Αναγνωστοπούλου αμφοτέρων βλαστών του Παπίγκου Ζαγορίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

Κοινωνικά:

Γάμος: Εν Σοποτσελίω ετελέσθησαν οι γάμοι του αξιόλογου νέου κ. Ιωάν. Α. Παλαισιπούλου εμπορευμένου εν Ναζλή ευδοκίμως μετά της εις διά πολλών προτερημάτων κεκοσμημένης πολυφώνου θυγατρής του εκ Κουκουλίου κ. Ευγ. Πλακιάδη ή Κανέτσου.

Θάνατοι: Εν Αρτσίστη απεβίωσεν ο Χρηστάκης Κ. Ζωίδης ανήρ χρηστός και πολύ γνωστός εις τα κάτω ιδίως χωρία του Ζαγορίου. Από του θανάτου του υιού αυτού του Γεωργίου ετρώθη κυρίως η καρδιά αυτού και υπέκυψεν εις το μοιραίο τέλος. Διά της διαθήκης αυτού κατέλειπεν εις τα σχολεία της

Αρτσίστης λίρας οθωμανικάς πενήτηκοντα.

* Εν Ιωαννίνους απεβίωσεν εν νεαρωτάτη ηλικία ο κάλλιστος νέος **Σπυρίδων Καπελλίδης** υιός εντιμότητος εμπόρου εκ Ζαγορίου καταγομένου.

* Απεβίωσεν εν Αρτσίστη ο **ασίμνητος Γεώργιος Πράσιнос** πατήρ του εν Σμύρνη διακεκριμένου καθηγητού κ. Νικ. Πρασίνου.

* Απεβίωσεν ο εκ Λεονίσης Γεωργ. Απ. Σιαμπέρης, ο πρό ολίγων ετών αποκατασταθείς, ως οινοπώλης εις Λάρισα την 16ην Απριλίου 1893.

* Απεβίωσεν εν Βίτση ο σεβα-

στός πρεσβύτες Κων/ντίνος Καραγιώργος των εν Καβάλλα εμπόρων αδελφών Καραγιώργη και πάππος των φοιτητών αδελφών κ.κ. Δημ. και Γεωρ. Σάρρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

Διάφορα γεγονότα και κοινοτικά ζητήματα

Ιούλιος 1892. Εν Ζαγορίω εγένετο γνωστόν ότι περιφέρονται

λησται μεταμφιεσμένοι εις χωροφύλακες (τζανταρμάδες) και λυμαινόνται τα χωρία. Η διοίκηση Ιωαννίνων άμα έλαβε γνώσιν της τοιαύτης ειδήσεως απέστειλε στρατιωτικά αποσπάσματα προς καταδίωξιν των ληστών τούτων.

Αύγουστος: Εν Ζαγορίω έξωθεν του χωρίου Σκαμνελίου ανεφάνη, ληστρική συμμορία εκ 30 προαύτων αποτελουμένη, ήτις προμηθευθείσα άρτον από τους εκεί βλάχους έλαβον άγνωστον διεύθυνσιν.

Αύγουστος: Εν Βίτση του Ζαγορίου τη 18η λήξαντος μηνός ήρξαντο αι εξετάσεις των εκεί ελλ. Σχολείων ενώπιον πολυπληθούς ακρο-

ατηρίου. Των εκεί ελλ. Σχολείων διευθύνων ο κ. Ματθαίος Παπαρούσης ομίλησεν περί της σπουδαιότητος επιδράσεως της αγωγής επί της ανθρωπίνης κοινωνίας του ελληνοισμού και χριστιανισμού.

Ιανουάριος 1893. Εις έκτακτον ανταπόκρισιν εκ Ζαγορίου αναφέρεται, ότι τρεις Κοινότητες του Ζαγορίου, το Μονοδένδριον και η Άνω και Κάτω Βίτσα υποφέρουσι τα πάνδηνα υπό οικογενείας τινος προβατεμπόρων Βαταβαλαίων, το πρώτον ως βοσκών ελθόντων εις τα χωρία ταύτα, προξενούντες παραβάσεις διά τας καταστροφάς εις αγρούς λειβάδια, κήπους κλπ. Και την προσαγωγήν των εις τον Διοικητή Ιωαννίνων και παραπομπήν των εις τα δικαστήρια.

Ιανουάριος 1863 (22-1-1863), Εις ανταπόκρισιν εξ Αρτσίστης αναφέρεται ότι. «Η Αρτσίστα δεν έσχε το ευτύχημα να επωνομάσει ευεργέτην τινα των σχολείων της, καθ' ότι ουδένα έχει κροίσον βαθύπλουτον και συντηρούνται διά συνδρομήν των φιλοπροόδων και γενναίων τέκνων της, έστιν ότι και μικράς συνδρομής της μονής Αρτσίστης.

Αι συνδρομαί συλλέγονται ως εξής: Την ημέραν των Θεοφανείων είθισται να αναλαμβάνει τις εκ των κατοίκων τον Σταυρόν ως ανάδοχος αντί 2-5 ληρών, αίτινες δαπανώνται δι' έλαιον των εκκλησιών. Απλ' εν Αρτσίστη ρπο δέκα ετών ήρξαντο να λαμβάνωσιν ου μόνον τον Σταυρόν αλλά και το Ευαγγέλιον και άλλας εικόνδας και ούτω εισπράττονται περί τα 30 οθ. Λίρας, αίτινες μετά των λοιπών εισοδημάτων της κεντρικής εκκλησίας χρησιμεύουσι προς πληρωμήν διδασκάλων.

Επιμέλεια
Σάββα Θεοδώρου

Ανασολώνοντας τα παλιά...

Η φωτογραφία τραβήχτηκε την 21η Μαΐου του 1970, εορτή του Αγίου Κωνσταντίνου στα Άνω Ραβένια.

Πηγαίνοντας από «Κώστα» σε «Κώστα» με τα όργανα διακρίνονται: ο Κώστας, ο Γιώργος και ο Σπύρος, παιδιά του Τάκη Καψάλη (ΤΑΚΟΥΤΣΙΑ), ο Ζιούλης, ο Ζαγόρας κι ο μοναδικός δεξιότεχνης του κλαρίνου Γρηγόρης Καψάλης.

Φεύγουν από το σπίτι του Κώστα Γκερλέ και ανεβαίνουν προς το σπίτι των Τσουμναίων (οικ. Τσουμάνη), όπου υπήρχαν πέντε-έξι Κωστάδες και προς τα σπίτια των Ρουνταίων (οικ. Ρούντα) όπου υπήρχαν άλλοι δύο. Διακρίνονται επίσης ο Τάσος Δελημήτρος, ο Τάκης Δημουλάς, ο Ντίνος Ρούντας, ο Γιώργος Οικονόμου. Πλάτη ο αείμνηστος Τάμης Δημουλάς...

Διαφορετικές εποχές, άλλες διασκεδάσεις...

(Αρχειό Δέσποινας Γκερλέ-Μπίτσα)
(Από την εφημερίδα «Πρωινός Λόγος»)

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

Βασίλης Κ. Βασιλείου

Ξεκίνησε Μ. Παρασκευή για τ' αγύριστο ταξίδι ο γιος του Κατωσουδενιώτη φίλου Κώστα Βασιλείου, ο 35χρονος λεβέντης Βασίλης, εγγονός του αείμνηστου δασκάλου Νικολάου Χατζή, στη μακρινή Αυστραλία. Μαζί ο θρήνος της Παναγιάς και της μάνας του. «Ω! γλυκύ μου έαρ, γλυκύτατόν μου τέκνον»!

Ήψαλλαν στην εκκλησία και την ίδια ώρα οι γονείς και η αδερφή του έκλαιγαν για

το δικό τους παλληκάρι. Μαζί τους και όλοι οι Έλληνες της Αυστραλίας. Είναι βαρύτερος ο θάνατος στην ξενιτιά. Ξένη γη, ξένα χώματα δέχτηκαν το παλληκάρι. Την ξένη γη που πότισαν μια ζωή με τον ιδρώτα τους, ποτίζουν τώρα με τα δάκρυά τους οι γονείς σου Βασίλη. Έλα στα όνειρά τους, αγκάλιασέ τους, φίλησέ τους κι αλάφρυνε τον ασήκωτο πόνο τους. Κι ύστερα πέταξε στο χωριό σου ποτ δεν πρόφθασες να γυρίσεις. Κι εκεί σε κλαίνε, όπως έκλαιγαν από παλιά κάθε ξενιτεμένο Ζαγορίσιο που δεν γύριζε.

«Τα έρμα τα ξένα ν' ανάψουν, να καούν,
μας παίρνουν τα παιδιά μας και δεν ματαγυρνούν».

Ο Θεός ν' αλαφρύνει το μεγάλο πόνο σας

Ελένη Δούδη - Βασίλης Τζιόθας

ΜΝΗΜΟΣΥΝΗ ΓΙΑ ΤΟ ΓΙΩΡΓΟ ΝΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟ

Αγαπητέ Γιώργο ένας φίλος ήλθε απόψε από τα παλαιά και από πολύ μακριά φορτωμένος με χιλιάδες αναμνήσεις.

Πόνεσε, έκλαψε για τον αξέχαστο φίλο που από τα μαθητικά χρόνια στη Ζωσιμαία Σχολή που φοιτούσαμε ο Γιώργος εξείχε, υπερείχε στο πνεύμα, στην καλοσύνη και στην ευγένεια.

Αγαπητέ Γιώργο ακόμη έχω το βιβλίο της άλγεβρας που μου χάρισες μετά από την επιτυχία σου στο Πολυτεχνείο. Εγώ ακολούθησα άλλον επιστημονικό κλάδο.

Ο Γιώργος ο Νουτσόπουλος υπερήφανος για το Δίλοφο και την Ήπειρο, πρώτος από τα μαθητικά χρόνια ως το τέλος της καριέρας του.

Αιώνια σου η μνήμη αγαπητέ φίλε Γιώργο.

Χρήτος Κοσοδίτσας, Νέα Υόρκη, 6/5/08

Τι μπορείτε να δείτε επισκεπτόμενοι το Ζαγόρι

• **ΣΤΟ ΡΙΖΑΡΕΙΟ** Εκθεσιακό Κέντρο Μονοδενδρίου λειτουργεί η φωτογραφική έκθεση «Εικόνες από τον ελληνικό κινηματογράφο». Το υλικό προέρχεται από την Ταινιοθήκη της Ελλάδος και από συλλογές παραγωγών, σκηνοθετών και ηθοποιών. Η έκθεση θα διαρκέσει μέχρι τον Αύγουστο και θα είναι ανοιχτή κάθε μέρα εκτός Τρίτης 10.00 με 17.00. Τηλ. 26530 71573.

• **ΚΕΝΤΡΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΦΥΣΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ ΣΤΟ ΖΑΓΟΡΙ.** Λειτουργεί στο Μικρό Πάπιγκο Ζαγόρι με ευθύνη του WWF-Ελλάς. Ανοιχτό καθημερινά εκτός Τετάρτης. Ώρες λειτουργίας: Δευτέρα -Τρίτη-Πέμπτη, Κυριακή 10.30-18.00 και Παρασκευή-Σάββατο 11.00-15.00, 16.00-19.00 τηλ. 26530 41071.

• **ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΑΪΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ «ΑΓΑΠΙΟΣ ΤΟΛΗΣ»** στους Κήπους. Λειτουργεί καθημερινά. Τηλ. 26530 71826.

• **ΜΟΥΣΕΙΟ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ** Πέτρου Φραγκούλη «ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ», Ελάτη Ζαγορίου. Εισόδος ελεύθερη.

• **ΛΑΖΑΡΙΔΕΙΟ ΙΔΡΥΜΑ** στο Κουκούλι. Τηλ. 26530 71775.

“Φερενίκη”

Βαφτίστηκε σε καιρούς χαλεπούς, αρχές της δεκαετίας του 20 και πήρε το συμβολικό όνομα Φερενίκη. Για να φέρει τη νίκη, την οποιαδήποτε νίκη, στους οποιουδήποτε αγώνες: εθνικούς και προσωπικούς.

Η πορεία της στο γήινο κόσμο σηματοδοτήθηκε από το όνομά της: έτοιμη πάντα να νικήσει στις όποιες δυσκολίες της ζωής -δεν ήταν και λίγες όσες της έτυχαν. Με το χαμόγελο σαν όπλο της, την αισιοδοξία, την ευχάριστη διάθεση, την αγωνιστικότητα. Κυρίως με την πίστη της τόσο στα μεγάλα όσο και στα μικρά πράγματα της ζωής αυτά δηλαδή που κάνουν την καθημερινότητα πιο εύκολη, πιο ουσιαστική, πιο χαρούμενη, πιο εύκολη, πιο ουσιαστική, πιο χαρούμενη. Από

την πατριαρχική οικογένεια των Τζουφαιών, από το Καπέσοβο ορμώμενη.

Μεγάλωσε στα Γιάννενα σ' ένα σπίτι που έγραψε ιστορία, εκεί στο Φόρο, απέναντι από το σπίτι του Αη-Γιώργη του φουστανελλά: μεγάλο, γεμάτο αρώματα γαρδένιας και γιασεμιού, με τα βαρεία χειροποίητα έπιπλα του πατέρα της, με την παρουσία της μητέρας της Ελινίκης, των αδελφών της Πέτρου και Δωροθέας γεμάτο κόσμο, συγγενείς, φίλους, συχωριανούς. Κι αυτή πάντα με το χαμόγελο, πρόσχαρη, φιλική, ανοιχτόκαρδη να δέχεται όλους αυτούς. Να ακούει τα προβλήματά τους και με την αισιοδοξία της να τους βοηθάει.

Πορεύτηκε στο πλάι του Βασίλη Κάτσουλα, ενός γλυκύτατου ανθρώπου, απ' τα μέρη της Αρκαδίας αγαπημένου φίλου του Γρηγόρη Λαμπράκη. Εζησε καλά κι αγαπημένα μαζί του. Πάντα με το σπίτι της ανοιχτό σε όλους, όπως ανοιχτή ήταν και η καρδιά της.

Στις κοινωνικές της υποχρεώσεις ήταν πάντα άφογη προβάλλοντας την αρχοντική προέλευσή της. Τα μαλλιά της περίτεχνα χτενίσματα, οι γούνες απαραίτητες, τα ακριβά γιαννιώτικα κοσμήματα τα φορούσε με περηφάνεια. Στους δοκιμαζόμενους συγγενείς και φίλους έτρεψε πρόθυμα κουβαλώντας βάζα με γλυκά του κουταλιού, ταψιά ολόκληρα με πίτες, μπακλαβάδες και καταΐφια, όλα από τα χέρια της.

Ευτύχησε να γνωρίσει εγγόνια που τη λάτρεψαν αλλά και το βαθύ πόνο του χαμού της Ελινίκης της.

Από τις 29 του Μάη το σώμα της αναπαύεται στο κοιμητήρι της πολιτείας της Αμαρυσσίας Αρτέμιδος η ψυχή της όμως πέταξε ψηλά.

Εκεί κατά τα μέρη του τερπνού κήπου της καλλιγόνου Ηπείρου, κατά το Καπέσοβο.

Από εκεί ψηλά μαζί με τις ψυχές του Βασίλη, της Νίκης, του Πέτρου, της Δωροθέας, του Θόδωρου, της Ανθούλας, του Λούσια, της Μερόπης και πολλές άλλες αγναντεύει τον τόπο της προέλευσής της. Γιατί -είναι βέβαιο- η ψυχή επανέρχεται πάντα στη γη όπου γεννήθηκε.

Έτσι συμβαίνει και με την ψυχή της Φερενίκης Κάτσουλα, της οικογένειας των Τζουφαιών, από το χωριό Καπέσοβο στον τόπο πίσω απ' το βουνό.

Ελένη Σκούρτη

Λάζαρος Κυριαζή Ζηκομαρίδης (1923-2008)

Πέθανε και κηδεύτηκε πάνδημα στον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου Φραγκάδων την πρώτη του μηνός Ιουνίου ο εξ απαλών ονύχων Φραγκαδιώτης Λάζαρος Ζηκομαρίδης. Γεννήθηκε, μεγάλωσε και έζησε μόνιμα στο χωριό το οποίο αγαπούσε. Ασχολήθηκε με την κτηνοτροφία και γεωργία. Εργατικός, ήσυχος και αγαπητός σε όλους. Ήταν παντρεμένος με την Πανωραία Γ. Τζακλίδη, με την οποία απέκτησαν δύο παιδιά, τον Κυριαζή και την Ελένη, που τους χάρισαν τέσσερα εγγόνια.

Έφυγε πλήρης ημερών από τούτη τη ζωή, αφήνοντας πίσω του, τα παιδιά και τα εγγόνια του, αποκαταστημένα και υγιή.

Στα παιδιά του Ελένη και Κυριαζή, στα εγγόνια του, τις αδελφές του Νίτσα και Νίκη και σε όλους τους συγγενείς του, τα πιο θερμά συλλυπητήρια, να ζήσουν να τον θυμούνται και λίγα αγριολούλουδα από τον στομύρο να πηγαίνουν στο μνήμα του.

Αιώνια σου η μνήμη αγαπητέ Λάζαρε κι' ας είναι ελαφρύ το Φραγκαδιώτικο χώμα που σε σκέπασε.

Γιάννης Δ. Τσεκούρας

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

συλλυπητηριά μας και σ' όλους τους δικούς της.

«Το Ζαγόρι μας»

ΒΡΥΣΟΧΩΡΙ

Βαπτίσεις

- Ο Βασίλης Δράκος και η Χρύσα Μπλήντα βάπτισαν το δευτερότοκο παιδάκι τους την 1η Ιουνίου 2008 στο Αρχιμανδρείο Ιωαννίνων και η νονά **Ευαγγελία Τσώλη** της χάρισε το όνομα Ζωή-Βαρβάρα.

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

ΚΑΤΩ ΣΟΥΔΕΝΑ

Συγχαρητήρια

- Στον αγαπημένο μας εγγονό **Αλέξη Παλαμίδη**, γιο της Ελεονώρας Γαλανοπούλου, αντιδημάρχου Ν. Σμύρνης, απ' τα Κάτω Σουδενα Ζαγορίου, που πήρε αυτές τις μέρες, απ' το Πελοποννησιακό Πανεπιστήμιο Τριπόλεως, το Διδακτορικό του Δίπλωμα, με θέμα Τηλεπικοινωνίες, του ευχόμαστε ολόψυχα, καλή σταδιοδρομία πάντα ψηλά και ωραία νάνα η ζωή του, κι οι γονείς του να χαίρονται και να τον καμαρώνουν.

Οι παπούδες του Στέφανος-Μαίρη

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

ΑΡΙΣΤΗ

Γάμοι

- Στις 14/6/08, το Σάββατο, έγινε ο γάμος της χωριανής μας **Αρσινόης**, κόρης του Ιπποκράτη και της Ευφροσύνης **Μιχαήλ**, με τον καλό της **Δημήτριο Βράκα** του Κλεάνθη, από την Καστρίτσα Ιωαννίνων. Το γάμο πλαισίωσε τρικούβερο γλέντι και στα δυο χωριά. Ευχές για μια ευτυχισμένη ζωή.

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

Συγχαρητήρια

- Συγχαρητήρια στο **Γιώργο Γέπη**, φίλο και συνεργάτη της ΙΛΕΖ, για το Διδακτορικό Δίπλωμα στα παιδαγωγικά που του απονεμήθηκε στις 18-6-08 στο Dundee της Σκωτίας. Ευχόμαστε πάντα επιτυχίες.

«Το Ζαγόρι μας»

ΒΙΤΣΑ

Θάνατοι

- Στις 23 Μαΐου 2008 το 25χρονο παλληκάρι **Γρηγόρης Τόλης** του Γιώργου και της Αντιγόνης έχασε άδικα τη ζωή του στο τραγικό αυτοκινητιστικό δυστύχημα στον Κάμπο Ασπραγγέλων και βύθισε σε βαρύ πένθος τους αγαπημένους του γονείς, τα αδέρφια του και όλους του συγγενείς. Θερμά συλλυπητήρια σε όλους τους συγγενείς.

Το «Ζ» μας

Συλλυπητήρια

- Στην **Κατερίνα Ζαριδη**, συνεργάτιδα και μέλος της Σ.Ε. παλιότερα, για το θάνατο της αγαπημένης μητέρας της **Τερψιχόρης**, θερμά και ειλικρινή συλλυπητήρια. Επίσης τα

Συγχαρητήρια

- Ο 13χρονος **Γιώργος** του Χρήστου **Μέμου** και της Σταυρούλας Νάνου ανακηρύχθηκε **πανελλήνιος Πρωταθλητής** στο Μαθητικό πρωτάθλημα **Ελληνορωμαϊκής πάλης** στην κατηγορία των 47 κιλών που έγινε στις 5 Απριλίου στο Λιτόχωρο Πιερίας... Μπράβο Γιώργο...

Να σε δούμε και σε Ολυμπιακούς Αγώνες.

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

Βαπτίσεις

- Την 1η Ιουνίου στον Ι. Ν. Αγίας Τριάδος Αμπελοκήπων (Αθήνα), ο **Γιώργος και η Γούλη Μέρτζιου** βάπτισαν το γιο τους και η νονά του **Σπυριδούλα Κωνσταντοπούλου** του έδωσε το όνομα του παππού του **Αντώνιος**. Ευχόμαστε ολόψυχα να τους ζήσει.

Η Συντακτική Επιτροπή

ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑ

Θάνατοι

- Απεβίωσε ο **Χρυσόστομος Παπαθασσιλείου** σε ηλικία 77 χρόνων. Ήταν συνταξιούχος Κοινοτικός Γραμματέας της Κοινότητας Μακρινού. Διετέλεσε για μια οκταετία Πρόεδρος της Κοινότητας Λεπτοκαρυάς. Ήταν δραστήριος πρόεδρος, επί των ημερών του ανακαίνισθη το καφενείο του χωριού. Δική του ήταν η ιδέα να τελείται κάθε χρόνο μνημόσυνο της ευεργετίας του χωριού Ερρικκίτης Ιωαννίδη. Ήταν συμβουλάτορας, ειδικά σε θέματα που αφορούσαν το κληροδόχημα.

Στην κόρη του Βικτωρία και στη γυναίκα του Ηλέκτρα τα θερμά μου συλλυπητήρια.

Χ. Παπαδοπούλου

ΜΑΝΑΣΣΗ

Θάνατοι

- Στις 31 Μαΐου 2008 πέθανε και κηδεύτηκε στα Γιάννενα η **Δάφνη Γ. Ευαγγέλου** το γένος Ματσοπούλου σε ηλικία 84 ετών.

Στο σύζυγό της, στα παιδιά της και σ' όλους τους οικείους της θερμά συλλυπητήρια.

«ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»

ΜΕΣΟΒΟΥΝΙ

Συγχαρητήρια

- Στον αγαπημένο μας ανειψίο και ξάδερφο **Θωμά Φαρμάκη**, που πήρε με άριστα το πτυχίο του από το Οικονομικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, συγχαίρουμε θερμά και του ευχόμαστε και σε ανώτερα.

Ευχυχία - Πέτρος - Βιβή Σαριπανίδη

ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ

Βαπτίσεις

- Την Κυριακή 8 Ιουνίου 2008 το ζεύγος **Κωνσταντίνου Γκοτζαριδη**

και **Εανθίπης Ρίζα** βάπτισαν την πρωτότοκη κόρη τους στον Καθεδρικό Ναό Ευαγγελισμού της Θεοτόκου Κομοτηνής και το όνομα αυτής **Ροδούλα**. Ανάδοχοι οι φίλοι της οικογένειας Θεοδόσιος Πιατίδης και Μαρία Σπυριδίου.

Στους ευτυχείς γονείς και παπούδες τις ολόθερμες ευχές μας να τους ζήσει και νυφούλα να τη χαρούν.

Σ. Θ.

ΝΕΓΑΔΕΣ

Βαπτίσεις

- Η **Ματούλα Καπλάνη** και ο **Νίκος Περούλης** βάπτισαν την πρωτότοκη κορούλα τους και την είπαν **ΑΛΕΞΙΑ-ΡΑΦΑΕΛΑ**. Να τους ζήσει και νυφούλα να την καμαρώσουν.

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

ΠΕΤΡΑ (ΣΙΤΣΑΙΝΑ)

Συγχαρητήρια

- Στον αγαπητό μας εγγονό **Αριστοτέλη**, γιο του Τάσιου και της Ρούλας **Ζιώμπρα** που πήρε το πτυχίο Ηλεκτρολόγου μηχανικού και Τεχνολογίας Υπολογιστών εκφράζουμε τα θερμά μας συγχαρητήρια και του ευχόμαστε καλή σταδιοδρομία.

Ηλίας και Χαρίκλεια Τσόντζου

ΣΚΑΜΝΕΛΙ

Θάνατοι

- Πέθανε και κηδεύτηκε στα Γιάννενα ο γνωστός τυπογράφος **Κοσμάς Γοργόλης** σύζυγος της Σκαμνελίτσας Γκρέτας Μουμουλίδου. Θερμά συλλυπητήρια.

«Το Ζαγόρι μας»

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ

Γάμοι

- Παντρεύτηκαν στον Ι. Ν. Παντοκράτωρα Πατρών το Σάββατο 7 Ιουνίου 2008 η **Μαίρη** του Λάμπρου **Παπικιώτη** και της Βασιλικής Μυριούνη και ο εκλεκτός της **Παναγιώτης Τορτορέλης**. Να ζήσουν, να ευτυχίσουν με απογόνους και όλα του κόσμου τα καλά να αποκτήσουν.

Βαπτίσεις

- Ο προϊστάμενος της Μαθητικής Εστίας Τσεπελόβου **Γιώργος Τσώνης** και η **Ζωή** βάπτισαν το δευτερότοκο παιδάκι τους στο Δελβινάκι και του χάρισαν το όνομα **Νικόλαος**. Να το χαίρονται.

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ

Θάνατοι

- Ο **Λάζαρος Ζηκομαρίδης** του Κυριαζή και της Ευφημίας που είχε γεννηθεί στις 10-1-1923 στην Περιβλεπτο Βόλου αναπαύτηκε στις 31 Μάη του 2008 κοντά στην αείμνηστη σύζυγό του Πανωραία. Νάχουν την ευχή του παιδιά και εγγόνια. Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς.

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

– Το Δ.Σ. του Πολιτιστικού Συλλόγου Ασπραγγέλων ευχαριστεί θερμά τους κάτωθι για τις χρηματικές τους προσφορές:

– Καίτη Γερολύμου-Ζηκίδη

– Σπύρο Ζηκίδη

– Εις μνήμην Αγαθονίκης Ράφτη: Ζαμπάκολα Σωτήρη, Μπίκα Δημήτριος, Γκοζίνα Ευφροσύνη, Τσαπάρη Κωνσταντίνο, Καρβούνη Κων/νο, Παπαναστασίου Γαβριήλ

– Εις μνήμην Σοφίας Τρίγκη: Τζιόβα Φρίξο, Παπαναστασίου Γαβριήλ

– Επίσης το Δ.Σ. του Συλλόγου αισθάνεται την υποχρέωση να ευχαριστήσει θερμά τον κ. Χριστόφορο Ποάλα και Μέμο Χρήστο που αφιλοκερδώς προσφέρθηκαν και έκοψαν δύο δέντρα στον αύλιο χώρο του συλλόγου.

ΒΙΤΣΑ

– Εις μνήμην Τερψιχόρης Ζαρίδη αντί στεφάνου κατέθεσαν χρηματικά ποσά για τις ανάγκες του Ιερού Ναού Κοιμ. Θεοτόκου Κάτω Βίτσας οι οικογένειες:

– Κλεομένη Βασδέκη, Γεωργίας Βασδέκη, Όμηρου Βασδέκη, Ευθύμιου Βασδέκη, Σοφίας και Ευστάθιου Βασδέκη, Ηλία Βασδέκη, Γεωργίου Καρέτση, Νικολάου Βασδέκη, Αλεξάνδρας Κωλέτση.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί.

ΠΑΠΙΓΚΟ

– Η Ελένη Οικονομίδη, ο Πέτρος Οικονομίδης και ο Σωτήρης Κωνσταντινίδης προσέφεραν για εργασίες στο οστεοφυλάκειο Μεγάλου Παπίγκου χρηματικό ποσό.

– Τα παιδιά της Δροσούλας Τσουμάνη Γιώργος - Φίλιππος - Δημήτριος - Μαριάνθη και Ηρώ στη μνήμη της προσέφεραν χρηματικό ποσό για τις ανάγκες της Εκκλησίας του Αγίου Γεωργίου.

– Τα παιδιά του Ευριπίδη Πασχάλη στη μνήμη του προσέφεραν χρηματικό ποσό για τις ανάγκες της εκκλησίας της Παναγίας μας.

– Ο Αναστάσιος Τσελλίδης και η Όλγα Μουζά αντί στεφάνου στο θάνατο του χωριανού μας Ευριπίδη Πασχάλη προσέφεραν χρηματικό ποσό.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή της Ενορίας του Αγίου Βλασίου τους ευχαριστεί όλους.

– Ο Ορειβατικός Σύλλογος Παπίγκου ευχαριστεί την οικογένεια του Γιώργου και της Αλίκης Γαλλερίδη που προσέφεραν στο Σύλλογο έξι ζευγάρια Σκι νέας τεχνολογίας: έτσι όσοι νέοι μας ασχολούνται με την χιονοδρομία θα αφήσουν στο ράφι τα χειροποίητα σκι του Συλλόγου και θα χαρούν τα χιόνια τον ερχόμενο χειμώνα.

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ

– Ο Γεώργιος Δαλκαβούκης από το Καπέσοβο πρόσφερε το ποσό των 100,00 ευρώ στην Ιερά Μονή Αγίου Ιωάννη του Ρογκοβού Τσεπελόβου.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ

– Στη μνήμη του αγαπητού μας πατέρα, παππού, αδερφού και θείου Λάζαρου Ζηκομαρίδη, καταθέτουμε χρηματικό ποσό αντί στεφάνων για τη συντήρηση του ναού της «Ζωδόχου Πηγής».

Τα παιδιά σου: Κυριαζής -

Δώρα, Πηνελόπη - Γιάννης

Τα εγγόνια σου: Ελένη - Κώστας, Λάζαρος - Πανωραία

Τα αδέρφια σου: Μοράρου Ελένη, Ελπινίκη Σακελαρίδη Νικόλαος Τζαφλίδης, Ανθούλα Τσιμποπούλου

Τα ανήψια σου: Μαίρη - Σπύρος Ρίζος, Ελπινίκη και Ευφημία Σακελαρίδη, Γεώργιος Τζαφλίδης, Χρήστος Τζαφλίδης, Θεανώ - Παναγιώτης Τσιούρης

Ο συμπεθερός σου Τσιέπας Γεώργιος

Τσιέπας Νικόλαος

– Ο αντιδήμαρχος Δήμου Τύμφης Μάκης Τιμής αντί στεφάνου προσφέρει 20€ εις μνήμη Θάλειας Γκολογκάνη εις τον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου Φραγκάδων και 20 € αντί στεφάνου εις μνήμη Λάζαρου Ζηκομαρίδη.

Η εκκλησιαστική επιτροπή ευχαριστεί

– Η Ελισσάβετ Τσεκούρα στη μνήμη της μητέρας της Όλγας Λεοντίδη πρόσφερε ποσό για την ανακαίνιση του παρεκκλησίου «Μεταμόρφωση του Σωτήρος» Φραγκάδων.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΕΥΡΩ 100

Παντελή-Βαζάκα Θιανώ

ΕΥΡΩ 85

Τσόγκα Αλίκη

ΕΥΡΩ 50

Στέφα- Χατζηγιάννη Ευδοξία
Τσαπάρη Ευδοξία
Ματσόπουλος Κων/νος
Ζηκοπούλου Άρτεμις
Κεκρίδου Κλεονίκη

ΕΥΡΩ 45

Αλεξίου Άγγελος

ΕΥΡΩ 30

Κρανάς Χρήστος
Ζούκης Ιωάννης
Γκράτζιος Χρήστος
Τριανταφύλλου Πασχάλης
Παπαβασιλείου Μιχαήλ

ΕΥΡΩ 20

Καπρίτσιου Αγγελική
Ντεμίρης Ευάγγελος
Ζαχαράκης Μιχαήλ

Μανδαλάς Κων/νος
Τσουμάνης Γεώργιος
Μακρή Ευρίκλεια
Κούρας Χάρης
Στάρρα Μαγδαληνή
Δαλκαβούκη Πόπη
Νιτσόπουλος Στέφανος
Νιτσόπουλος Γεράσιμος
Γκρουϊδου Αναλία
Λιόντου Αγγελική
Τσούγιας Μάξιμος
Μιχαήλ-Μαρνέλη Λουκία

ΕΥΡΩ 15

Γκοζίνα Φρόσω
Κοντονάσιος Θεόφιλος
Κατσούνη Ειρήνη
Στεργίου Γεώργιος
Δαλκαβούκης Κ. Βασίλειος
Ρίζος Κων/νος
Σακκάς Ευάγγελος
Πετριδής Ελένη
ΠΑπακώστα-Συκιώτη Χρυσή
Μπάζα Δήμητρα
Σιούτης Αθανάσιος
Καπρινιώτης Γιώργος

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ

Ιδρυτής:

KIMΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ
ΕΤΟΣ 1978

★

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:

ΙΣΤΟΡΙΚΗ
ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ:

ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ Ι.Λ.Ε.Ζ.

Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΥΠΙΔΗΣ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΞΟΣ
ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

★

ΣΥΝΤΑΣΣΕΤΑΙ

ΑΠΟ ΤΟ Δ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΓΚΕΚΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟ
Πρόεδρος
ΝΤΙΝΑΛΕΞΗ ΑΠΟΣΤΟΛΟ
Α' Αντιπρόεδρος
ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΑΒΒΑ
Β' Αντιπρόεδρος
ΤΖΙΟΒΑ ΒΑΣΙΛΗ
Γεν. Γραμματέα
ΤΣΕΚΟΥΡΑ ΙΩΑΝΝΗ
Ταμία

ΚΥΡΙΑΖΗ ΚΑΛΛΥ
Μέλος
ΖΑΧΑΡΗ ΓΕΩΡΓΙΟ
Μέλος

Αριστίνοδην μέλη:
ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ- ΔΟΥΒΛΗ ΕΛΕΝΗ
ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

ΒΑΚΑΜΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΚΙΚΟΠΟΥΛΟΣ ΜΕΝΕΛΑΟΣ
ΜΕΡΤΖΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΡΕΜΟΥ-ΤΣΟΥΠΗ ΜΑΡΙΑ
ΣΚΟΥΡΤΗ ΕΛΕΝΗ
ΥΦΑΝΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

★

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ - ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»
Σίνα 4 Ιωάννινα 454 44
και στο Μυροπωλείο
ΚΑΛΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ
Λόρδου Βύρωνος 21
Τηλ. 26510 26266
Ιωάννινα 45444

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Εσωτερικού 15 ΕΥΡΩ
Ευρώπης 40 ΕΥΡΩ
Εκτός Ευρώπης 50 \$ ΗΠΑ

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ ΡΟΥΛΑ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

★

Τυπογραφεία:

Μ. ΔΟΥΒΛΗ - Π. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
28ης Οκτωβρίου 41 (Στοά Καμπέρη)
Τηλ. 26510 20544 - 26510 27845
Ιωάννινα 454 44